

CSENDŐRSÉGI LAPOK

L. J. J. J.

FŐSZERKESZTŐ:
PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:
MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., ORSZÁGHÁZ UTCA 30. SZ.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Országház-utca 30.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Lapszemle — magunkról.

Azt írja egy bajtársunk, hogy egyetlen számunkat sem lapozza át elolvasatlanul, még a „Lapszemle” rovatunkat sem, amelyben külföldi csendőrségi szaklapok tartalmát szoktuk ismertetni. Érdeklődéssel figyelni az idegen országok csendőrségeinek belső életét szaklapjaik tükrében, amelyek érdekes és tanulságos összehasonlításokra adnak alkalmat.

A külföldi csendőrségi szaklapok egyik-másika — olvassuk tovább a levélben — nem tartja hivatását betöltöttnek azzal, hogy csak szorosán vett szakkérdésekkel foglalkozzék vagy olvasóinak a maga keretén belül szórakoztató olvasmányokat nyújtson, hanem kiterjeszti tartalmát a csendőrség belső kérdéseinek, sőt szolgálati életének bírálatára, főként pedig a testület anyagi érdekeinek képviselésére, az illetékes vezetőség előtt, sőt néha azzal szemben is. Nem volna-e célszerű és lehetséges — kérni a levél — a Csendőrségi Lapok célkitűzésében is ehhez a felfogáshoz közeledni?

A választ egy szóba foglalhatjuk: nem. Azonfelül sem, hogy katonák vagyunk.

Egy szóval sem állítjuk, hogy nálunk nem adódnék éppen annyi megírnivaló, mint bármelyik más csendőrségnél. Elvégre a mi szabályzataink is — éppúgy, mint minden jó szabályzat a világon — ideális követelményeket támasztanak azokkal szemben, akiknek szólanak, végrehajtásukat azonban túlnyomórésztben átlagemberekre kell bízni s ezek között bizony olyanok is adódnak, akik sem egyéniségükkel, sem pedig szellemi vagy erkölcsi teljesítő-képességükkel nem tudnak hivatásuknak az utasítások által eléjük tartott magaslatáig emelkedni. Ez nem a testület hibája, hanem természetes következménye annak, hogy az emberiség túlnyomórésztben átlagemberekből áll s — más, témánkon kívüleső okok mellett — oka annak is, hogy a „Mindenkít a maga helyére” elvét nem mindig lehetséges érvényre juttatni.

Az utasítások idealizmusának és az élet realizmusának ebbe a minuszába, az elméletnek és a gyakorlatnak ebbe a különbségébe minden józanul gondolkodó embernek bele kell törődnie, mint ahogy beletörődik abba, hogy nem minden pap szent vagy hogy nem minden banktisztviselő, sőt vezérigazgató sem finanszírozni. Arról senki sem ír cikket, hogy egy almafán miért nem csupa szép és hibátlan alma terem, hanem csenevész és férges is: ugyan miért háborodnánk hát fel minden tíz napban azon, hogy az

emberek között akad okos és nem okos, lelkiismeretes és lelkiismeretlen, megfontolt és megfontolatlan, rátermett és kevésbé rátermett, sőt férges is bőségesen? És ha természetesnek tartjuk, hogy az egyik ember beleviszi a maga szolgálatába az összes erőnyeit és képességeit, amelyekkel a természet megáldotta, miért ne lenne viszont az is természetes, hogy a másik a hibáit viszi bele, amelyek az emberi természet szélszévének éppen olyan szüleményei, mint az értékes tulajdonságok.

Mindezekkel meg lehet tölteni egy újságot, de újságcikkkel segíteni rajtuk nem lehet sem nálunk és — megnyugtattunk mindenkit, — külföldön sem. Nem látnók hát értelmét, hogy egyeseknek ilyen, szinte természetes és az összesség szempontjából többnyire csak lokális jelentőségű és ártalmú hibáit magasra forgatva ország-világnak mutogassuk.

Ott, ahol egyesek vagy többek hibái visszaélések alakjában jelentkeznek, igenis helye van az orvoslásnak. Nagyon szomorú lenne azonban, ha ezt a Csendőrségi Lapoknak kellene végeznie vagy szorgalmaznia. Példák mutatják, hogy napfényre került visszaélés a ranglétra semmiféle fokán nem marad megtorlatlanul: ugyan, miért ártanók bele magunkat a dolgoknak ebbe az egyedül természetes és helyes rendjébe, amikor felesleges lármánál egyebet ügysem tudnánk hozzá szolgáltatni, arra pedig, hogy névtelenség melegágya legyünk, nem vagyunk kaphatók.

A testület anyagi érdekeit sem a Csendőrségi Lapokban, hanem ott kell képviselni, ahol annak helye, értelme és főleg eredménye van, vagy lehet. A dolgok ismeretében megnyugtathatunk mindenkit, hogy ez — a fentebb felállított tételünk keretén belül — megtörténik nélkülünk is. De ha — tegyük fel — valaha nem történnék meg, azon sem mi volnánk hivatva segíteni, mert a költségvetést nem a mi cikkeink alapján, hanem az állam pénzügyi helyzete szerint, azon belül pedig az érvek és indokok súlya szerint állítják össze. Ez a súly pedig egyéni-ségek kérdése, nem a Csendőrségi Lapoké.

Legvégére hagytuk a legfontosabb szempontot: a fegyelmet. A testület fegyelme árán akkor sem kívánnánk népszerűséget és előfizetőket szerezni, ha megtehettük. Nyugodtunk vagyunk, hogy hivatásunknak tökéletesen megfeleltünk, ha a tudást, fegyelmet és a kötelességérzetet szolgáljuk s egyesek dolgába nem avatkozunk. Teljes tisztelettel vagyunk némely külföld ellenkező felfogása iránt, amit egyébként azzal is dokumentálunk, hogy közleményeiket teljes tárgyilagossággal ismertetjük, de a magunk viszonyainak ismeretében bátran állítjuk, hogy a magyar csendőrség csak addig marad a polcon, ahol van, amíg belátja, hogy igazunk van.

Helyszínen talált ujjnyomok és az ujjnyomatlapok helyes felvétele.

Írta: vitéz NÁRAY JENŐ százados.

Mint a csendőrség összekötőtisztjének a m. kir. államrendőrség budapesti főkapitányságánál immár több hónapon keresztül alkalmam van a főkapitányság bűnügyi nyilvántartó- és ujjnyomatosztályaiban folyó alapos és szakszerű munkákba betekintést nyernem. Látva és tudva azt, hogy különösen az ujjnyomatostálynál működő tisztviselők egy-egy helytelenül felvett helyszíni ujjnyom, vagy ujjnyomatlapolytán sokszor milyen nehéz helyzetbe kerülnek, hogy az ujjnyomból a bűncselekmény tettesére következtetni tudjanak, nem tartom célszerűtlennek, hogy csendőrbajtársaim figyelmét különösen a gyakrabban előforduló helytelenségekre felhívjam.

Hogy a helyszínen talált ujjnyom sokszor milyen fontos a nyomozásban és hogy az ujjnyomból sokszor a tettes személyére tudunk következtetni — azt hiszem, ma már nem képezheti vita tárgyát. Ezt tudva, nekünk, nyomozó csendőröknek, igyekeznünk kell helyesen felvett ujjnyomokkal és ujjnyomatlapokkal az ujjnyomatostálya munkáját megkönnyítenünk.

A helyszínen talált ujjnyomok felvételénél az örök által leggyakrabban elkövetett hiba az, hogy a felvévő az argenterátporral behintett ujjnyomot ecsettel vagy vattaszállal nem tisztítja ki s így a bemélyedő részekben (barázdákban) felesleges argenteratpor marad vissza, miáltal az ujjnyom elmosódott lesz, nem lesz liszta s az osztályozásnál, valamint az azonosításnál értékét veszti. •

Miként történjék tehát egy helyszínen talált ujjnyom helyes felvétele?

Bármilyen színesfelületű tárgyat érintsünk is meg ujjainkkal, az érintő ujjak nyoma megmarad a tárgyon. Ez a nyom háromféle lehet:

- a) színes,
- b) színtelen és
- c) benyomott ujjnyom.

Színes ujjnyom úgy keletkezik, ha piszkos, véres vagy festékes ujjakkal (például egy kovács szénporos ujjja) símafelületű tárgyat érintünk.

Benyomott ujjnyom úgy keletkezik, ha nem rugalmas anyagba, például megszikkadt sárba, agyagba, gipszbe, puha viaszba, még meleg peccsétviaszba ujjainkat belenyomjuk.

A színtelen, vagy láthatatlan ujjnyom a helyszínen talált ujjnyomok között a legértékesebb, mert leggyakrabban fordul elő és ügyes előhívás után a legtokéletesebb. Található bármely símafelületű tárgyon, fémen, üvegen, fémezett bútoron, papíron stb., ha azt ujjainkkal érintjük. A színtelen ujjnyomok tartóssága különböző; találtak üvegen a bűncselekmény elkövetése után 18 napra használható ujjnyomot.

A színtelen ujjnyom előhívására, vagyis láthatóvá tételére üvegen, fémes tárgyakon az argenteratport, papíron az indigóport használjuk. Az előhívás, valamint a rögzítés miként eszközölését a Szut. 13. mell. 8. §-a tárgyalja. Itt megjegyezni kívánom, hogy a tárgynak argenterátporral behintéséhez lehetőleg finomszálú (hajszálból készített) ecsetet használjunk. Az ecsetet bemártva az argenteratporba, óvatosan, könnyedén fessük be a tárgyak azon részét, ahol ujjnyomot gondolunk találni. (Esetleg látható is homályos ujjnyomfolt a tárgyon.)

Csodák kora jár.

„Megenyhiült a lég ... vidul a határ ...”
Elovadt a jég ... Új csodára vár:
Lombvesztett faág, bokor, fű, virág ...

Dalos madarak haza tartanak.
Gyöngyvirág fakad a haraszt alatt,
Minden élni vágy ... Éled a világ ...

Csupán egy csira szumnyad rejtekén:
Magyar szív titka: repeső remény:
Hogy pitymallik a hon sötét egén ...

Ez a csira még vajjon mire vár? ...
„Megenyhiült a lég ... vidul a határ!”
Ős magyar határ ...

Immár a jelen nem reménytelen,
Szebb jövő pihen csodás méhében:
Kárpátok keblén csodák kora jár ...
— Nem is csoda már! ...

Tikos Andor.

A nostromo sapkája.

írta: PÉCHY-HORVÁTH REZSŐ.

Tudni kell mindenekelőtt, hogy „nostromo” telivér tengerésznyelven hajómestert jelent. Sőt nem is annyira hajómestert, mint inkább fedélzetmestert, a fedélzet, az árbócok és a vitorlák urát és parancsolóját, aki úgy kiválik a mezítlábasan szaladgáló matrózok közül egyenes tartásával, vihareszímáival, no és a — hangjával, mint a kakas a tyúkjai közül.

A neve tulajdonképpen: „nostro uomo”; ebből a kissé nehezen kiejthető olasz elnevezésből csinált a mindent kificamítani szerető haditengerészeti hajónyelv „nostromot”, ami magyarul körülbelül annyit jelent, hogy: a mi emberünk. Voltaképpen azonban „bootzman” volt a hivatalos és a mi haditengerészetünkben is általánosságban elfogadott neve ennek a jóra való és tiszteletreméltó korú altisztnek, aki a szárazföldi hadseregben körülbelül az őrmesternek felelt meg.

Ezt az összehasonlítást persze csak körülbelül és csak képletesen kell érteni. Mert a nostromot — maradjunk csak meg ennél a telivér olasz elnevezésnél — semmiféle szárazföldi katonalélek, járt légyen ő gyalog, ágyún, avagy éppen lóháton is, fávólról sem tudta megközelíteni gondolatainak olyan felékesített szófűzés útján való kifejezésében, amit magyarul káromkodásnak neveznek. Ebben minden egyes nostromonak külön tehetsége volt, sőt, ha már ezt a szót használtam, bátran nevezhetem zseninek is a káromkodás terén mindeniket. Amit a nostromo meg szokott a matróznak mondani és

Tehát legyünk óvatosak a behintésnél, befestésnél, mert ha ezt nem csináljuk könnyedén, akkor elrontjuk a fodorszál formáját. Ha nincs ecsetünk, akkor vattaszálakkal is szabad a behintést eszközölni. Nem tudom eléggé hangoztatni, hogy ha az argenterátpor előhívja az ujjnyomot, akkor tépett vattával óvatosan, de alaposan tisztítsuk ki azt a felesleges argenterátportól.

Papírról indigóporral történő előhívásnál az indigóport egyszerűen csak le kell önteni a papírról. Itt vattaszállal tisztítani nem szabad, mert ezáltal letörölnők a fodorszálakon levő port is. A felesleges indigópor magától is lehull a papírról.

Argentorátpor és folipapír Bécsben, Hohlweg-utca 9. szám alatt, Schneider Rudolfnál szerezhető be. A megrendelés történhetik levelezőlapon és magyarul is. Bécsből a megrendelt anyagot utánvét mellett küldik. Indigópor bárhol beszerezhető.

A *benyomott ujjnyom előhívása*, rögzítése eléggé körülményes és nem mindig sikerül. Legajánlatosabb az a tárgyat, vagy annak azon részét, ahol az ujjnyom van, beküldeni az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatalba, mint ahogy azt a Nyut. 197. pont 2. alpontja is rendeli, feltéve persze, hogy a tárgy szállítható.

Ha az ujjnyom olyan helyen van, hogy le lehet fényképezni, akkor fényképezéssel fényképeztessük le és a képet, küldjük be az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatalba. Ilyenkor a fényképezés felülről történik és az ujjnyomatot oldalról, 30–40° szögben kell megvilágítani, úgy, hogy a kiemelkedő fodrok a mellettük húzódó barázdákba némi árnyékot vessenek. A fényképezés költségeinek megtérítését a nyomozóosztályparancsnokságtól kell kérni, közvetlenül.

Egy másik módja az előhívásnak, illetve a rögzí-

tésnek — szintén elég körülményes — az, hogy egy üveglapra a nyom területének megfelelő mennyiségű, igen finoman őrölt tajtékport vagy krétaport öntünk és azt egy teljesen szárazra törölt üveglemezzel lenyomjuk, úgy, hogy annak felemelése után egy szemcséktől teljesen mentes, síma porfelületet kapjunk. Ha az ujjnyom viaszban vagy gittben van, a viasz és az anyag teljesen megszáradt, akkor azt a részét, ahol a nyom van, lehetőleg vízszintesen tartva, egyenletes mozdulattal a porfelületre helyezzük, kissé megnyomjuk és ismét felemeljük. Az így nyert s most már használható ujjnyomot lefényképeztetjük.

Keletkezhetik úgy is benyomott ujjnyom, ha tiszta kézzel érintünk meg valamely porral vastagon belepert tárgyat. Ezt előhívni és rögzíteni azonban csak fényképezéssel lehet. Porral bevont tárgyat a Bűnügyi Nyilvántartóba beszállítani nem igen lehetséges, mert szállításközben a por feltétlenül összerázkódik és az ujjnyom használhatatlan lesz.

Színes ujjnyom előhívása és rögzítése. Színes ujjnyomot előhívni, illetve rögzíteni csak fényképezéssel lehet. Fényképezésnél fontos, hogy az ujjnyom jól meg legyen világítva. Színes ujjnyomnál — éppen úgy, mint a benyomott ujjnyomnál — legajánlatosabb a tárgyat vagy annak azon részét, ahol az ujjnyom van, beszállítani a Bűnügyi Nyilvántartó Hivatalba. Ha a tárgyat nem lehet szállítani, akkor az ujjnyomot a fényképezés megtörténte után argenterátporral (ha papíron van, akkor indigóporral), éppen úgy, mint a színtelen ujjnyomatot, be kell hinteni és elő kell hívni és folipapírral rögzíteni. Erre a fényképezés után azért van szükség, mert ahol színes ujjnyom van, annak körzetén okvetlenül vannak színtelen ujjnyomrészek is, mert nem valószínű, hogy az egész

ahogy megmondotta, ahhoz képest egy lovas-ujonckiképezés legfeljebb csak szelíd gügyögésszámba mehetett.

Volt mit hallgatnia annak a matrónak, aki megdöbbenve magára vonta a nostromo haragját. Mint a sirokkó alatt viharhullám, úgy dőlt szélesen és hőmpölygősen az igazi nostromo szájából a „véleménye” s a vége csattogott is, mint a karikás. Ám azért a félelmetes ember még sem, vagy csak nagyon ritkán volt igazán mérges. Nem a szíve mélyéből szaladtak ki a szavak, hanem csak úgy a szájából, a megszokásból, mint ahogy a szél sem azért sívít, mert haragszik, hanem, mert úgy szokott.

Fontos tudni még a nostromoról azt is, hogy ő nem olyan volt, mint a többi matróz-mali. Nem tányérsapkája volt, kacéran lobogó szalagocskákkal, kivágott blúza sem volt, a hátára csapott kék gallérral, hanem hosszú kabátot viselt, aranyoszegélyű ujjakkal, tisztisapkát, tündöklő aranyos jelvényvel, a kikötőben pantallót, a viharban viharcsizmát: ez volt a nostromo.

Aki nem így járt, az nem nostromo volt, hanem csak — bootsman.

Akik az én időmben szolgáltak a haditengerészetnél, még bizonyosan visszaemlékeznek azokra a nem mindig verőfényes időkre, amikor az öreg, ingó-bingó fregattokon félelmetes csizmájú, szirénahangú nostromo örködött a szigorú hajófegyelem felett.

Nostromo Calzolaio is valósággal ideálja volt a pedáns és szigorú hajómesternek. Egyetlen, kissé lazán meghúzott kötél a 20 méter magas árbocokon, egyetlenegy, a gondolatnyinál talán kissé halványabban kifényesített rézkeret sem került el a figyelmét. Az ilyesmi

éppen elég volt ahhoz, hogy Calzolaio észrevegye és szóba elegyedjék a vakmerő mulasztóval . . .

Nostromo Calzolaionak azonban megvolt az a jó szokása, hogy — eltérően a többi nostromótól — soha senkit nem vitt kihallgatásra a tisztisapkasapkákhoz, hanem a hajófegyelem ellen vétő és idejekorán tettenért malikat a saját külön módszere szerint intézte el. Különösen, amikor nagyobb viharban a fregatt legénységének nagyrésze a szeszélyes széljárás miatt állandóan künn feküdt a hajó pereme felett, mesze a víz fölé hajló vitorlarudakon, amelyeknek hol az egyik, hol a másik vége merült a vízbe, aszerint, amint a hajó jobbra vagy balra dült; ilyenkor került a sor a Calzolaio különös büntetésére. Ősi, olajos, térden felül érő viharcsizmáiban a vízzel borított fedélzet közepén állott és árgusszemekkel figyelte a legénység vitorlamanővereit. De csak amíg észrevette, hogy a matrózok valamelyik csomót nem úgy bogozták be, ahogy az előírás megkövetelte, vagy hogy a csattogó vitorla felgöngyölítése nem ment olyan gyorsan, ahogy ő azt oktatta. Ilyenkor egyet kiáltott, aztán hirtelen lekapta bozontos fejéről a nedves, átázott, néhány kilós sapkáját és hihetetlen ügyességgel úgy vágta vele kupán a tizenöt-húsz méter magasságban megkapaszkodott és rosszul manőverező matrózt, hogy az akkor is bögőnek nézte az eget, ha híre-hamva sem volt semmiféle mennydörgésnek.

A legöregebb matrózok sem emlékeztek olyan esetre, hogy a nostromo sapkája csak egyetlenegyszer is célt tévesztett vagy a vízbe esett volna. És talán ezzel a repülősapkával szemben mindig tanúsított respektusnak volt köszönhető, hogy mintaszerű, utólérhetetlen ügyes-

ujj — körömszéltől körömszélíg — be volt színesítve, tehát szintelen ujjnyom is maradt vissza.

Hogy a Bűnügyi Nyilvántartó Hivatalnak hoszszantartó munkát ne okozzunk, fel kell venni az ujjnyomatát mindazoknak is, akik a kérdéses tárgyat megfoghatták, mert nincs kizárva, hogy a felvett ujjnyom a sértetté vagy hozzátartozóié, vagy talán éppen a nyomozó csendőré volt. Természetes, hogy ha van gyanúsított, akkor arról is ujjnyomatlapot kell készítenünk. Az ujjnyommal egyidejűleg ezen ujjnyomatlapok is beküldendők az Országos Bűnügyi Nyilvántartó Hivatalnak, mert csak így tudnak ott azonosítani. Az ujjnyomatlapokra rá kell írni, hogy az a sértetté, a csendőré, vagy a gyanúsítotté.

*

Az ujjnyomatok elkészítésénél különösen két dolgra óhajtom a figyelmet felhívni, mint leggyakrabban előforduló helytelenségre:

1. Mielőtt valakinek az ujjnyomatát felvonnók, a kezét alaposan, szappannal mosassuk meg (munkáskezet lehetőleg meleg vízben) és utána töröltsük meg teljesen szárazra.

2. A befestékelt ujjak felső izületét az ujjnyomatlapra körömszéltől körömszélíg hengerítsük, mert ennek elmulasztása esetén az ujjnyomat nem teljes és osztályozásra, azonosításra nem alkalmas.

Miként történjék tehát ujjnyomat felvétele az előírtas lapra?

Hogy ujjnyomatot helyesen tudjunk felvenni, az alábbi eszközök szükségesek:

1. Egy 105 cm. magas *asztal*. Ott, ahol ilyen nagy ságú asztal nem áll rendelkezésre, a célnak teljesen megfelel, ha egy alacsonyabb asztal balsarkára ne-

ségű, szorgalmas matrózok kerültek ki mindig a nostromo Calzolaio keze alól.

A hajóhad félelmetes parancsnokát, az admirálist váró fregatt hihetetlenül fényes és ünnepélyes volt. A régimódi fahajón keményen feszült minden kötél. Kápráztatóan ragyogott minden, ami rézből volt s a fedélzet padlója is szép sárgára volt sűrölva. A matrózok ugyancsak megizzadtak, amíg mindent példás rendbe hoztak, nehogy a — nostromo kutató szeme hibát találjon valamiben s ennek folytán baj szakadjon a nyakukba. Mert az admirálissal csak kijött az ember, de a nostromoval már nehezebben. Nem kis munka volt ám az, mindent rendbehozni a hatalmas fregatton. A magasból aláfutó, karvastagságú kötelek megfeszítéséhez ugyancsak legények kellettek, de a nagy fáradságnak mégis csak az lett a vége, hogy a kötelek, amint száradtak, mind lazábbak lettek, úgy, hogy mindegyre újra kellett őket kihúzni. A gépalkatrészek és az ágyúk kifényesítése sem volt gyerekjáték: olyan fényesnek kellett lennie mindenkinek, hogy ha az admirális megérkezése előtt hajóvizitet tartó parancsnok fehérkesztyűs kezét végighúzta az ágyúkon, az erkélyvasakon és a lépcsőfogantyúkon: a fehér kesztyűn nem volt szabad foltnak maradnia.

Minden rendben volt — és nostromo Calzolaio mégis pulykamérgesen járt-kelt a fedélzeten, a díszbe öltözött matrózok között. Hogyisne, mikor az a bolond sirokkó éppen most indult meg, éppen most, amikor az admirálist várja a hajóraj, amelynek egyik legszélső hajója volt a fregatt. A csupa modern, nehézkes páncélos között a régi fahajó.

hány deszkalapot, vagy nagyobb könyveket teszünk, hogy a 105 cm. magasságot elérhessük.

2. Egy 22 cm. hosszú és 12 cm. széles *cinklemezt*, vagy ha ez nem áll rendelkezésre, akkor ilyen nagyságú tiszta és száraz üveglap.

3. Egy 10 cm. széles és $\frac{1}{2}$ cm. vastag *gumihenger*. Ezt azonban — amint majd később látni fogjuk — mással is tudjuk helyettesíteni.

4. *Ujjnyomatlap*. Ezt bármely örs közvetlen megrendelheti egy levelzőlapon a „Váci kir. Országos Fegyintézt könyvnyomdájá”-tól. A fegyintézet utánvét mellett azonnal szállítja. Feltétlenül a rendszeresített ujjnyomatlapot használjuk, mert a közönséges papír rontja a nyomat tisztaságát.

5. Daktiloszkópia részére rendszeresített egy *tubus festék*. Beszerezhető — levelezőlapon — Budapesten, Lorilleux és Társa cégnél, József-rakpart 17. szám alatt. Utánvét mellett azonnal szállítja a cég. Ha ezt a festéket valamilyen oknál fogva nem tudjuk beszerezni, úgy fekete nyomdafestéket szerezzünk be.

Semmiesetre se használjuk az irodák festékes vettemezőpáróját erre a célra, mert az nem megfelelő. Nem megfelelő azért, mert a párna bolyhos anyaga a festékkel együtt az ujjnyomat barázdáiba tapad és ezáltal elmosódott lesz az ujjnyomat.

Mikor ezen felsorolt eszközök rendelkezésre állanak, akkor kezdhetjük meg az ujjnyomat felvételét.

Mint ahogy már fentebb említettem, a kezét szappannal jól mosassuk meg és teljesen szárazra töröltsük meg.

Ezután a tisztára letörölt cinklemezt vagy az azt helyettesítő üveglapot helyezzük a 105 cm. magas asztal bal sarkára. A festék-tubusból pár cseppnyi festéket csepegtessünk a lemezre (sokat semmiesetre sem sza-

Nyikorogva hajtogatta öreg testét a fregatt, bordái néha egészen alámerültek az óriási nyomás alatt s a tenger vize dübörögve vágott végig a fedélzeten, hogy megfürdessen mindent, amit útjában talált, — ragyogóan fényes korlátokkal és a lépcsőfogantyúkkal együtt.

A legénység egy-kettőre fenn termett a vitorlarudakon és elrendezte a vitorlákát. A szélirány szerencsére nem változott és így a hajóparancsnok legalább biztosítva volt, hogy az admirális nyugodtan töltheti el a fregatton azt a rövid időt, amelyet a szemlére szánt.

Mint a cövek, úgy állott a hosszú sor maróz a fedélzeten, amikor a szemlélő admirális ellépett előttük. Már éppen örülni kezdtek, hogy minden baj nélkül múlik el fejük felett a szemle, amikor olyasvalami történt, amire emberemlékezet óta nem volt példa haditengerészetünk történetében.

A szél, amely eddig példásan viselte magát, hirtelen irányt változtatott. A nyugodtan fekvő fregatt hirtelen úgy dőlt át a jobboldaláról a baloldalára, mint az a bizonyos hajózási novellákban sokat emlegetett dióhéj. És aztán hihetetlen gyorsasággal megcsinálta ugyanezt a mozdulatot visszafelé, miközben bordái a fedélzetig víz alá merültek.

Természetes, hogy már abban a pillanatban, amikor a vitorlák megcsappantak, a helyén, a vitorlarudakon termett a legénység árbócos része. Nostromo Calzolaio pedig nem azért volt nostromo és jóhírű tengerésznevelő, hogy ne örült volna ennek a hirtelen meginduló

bad rácspegetetni, mert ezáltal a barázdák is megtelnek festékkel), azután pedig egyenletesen kenjük el a lemezen. Ha nincs gumihengerünk, akkor pótoljuk ezt egy ecsettel vagy marokba fogott, összegyömösölt vászon rongydarabbal. Fő az, hogy a lemezen a festék egyenletesen, kiváltképpen pedig vékonyan legyen elkenve.

A lemez mellé teszünk egy üres ujjnyomatlapot. Előre felírjuk az ujjnyomatlap megfelelő rovatába annak a nevét, akiről ujjnyomatot veszünk fel.

Ezután az asztal elé állítjuk az illetőt és először a jobb, majd a bal keze sorrendben jövő egyes ujjainak felső izületét, illetve azok ujjpárnáit, a köröm egyik szélétől a másik széléig terjedően, külön-külön meghengerítjük, először a festékes lemezen, azután az ujjnyomatlapon. Hogy ez a hengerítési mozdulat egyenletes és könnyed legyen, az illető ujjait a jobb kezünkkel az ujj tövében, bal kezünkkel pedig az ujj körmének csúcshegyénél megfogva, a hengerítést úgy a lemezen, mint az ujjnyomatlapon magunk végezzük. Ezután úgy a bal, mint a jobb kéz négy ujjának együttes nyomtatát vegyük fel, a négyujjnyomat megfelelő helyén (a hüvelykujj nyomtatára itt nincs szükség). Az összes ujjak nyomatainak felvételénél jobb kezünk mutató- és hüvelykujjával az illetőnek bal kezén — szorosan egymás mellé szorítva — összefogjuk a mutató-, középső-, gyűrűs- és kisujját és azokat együttesen, egyszerű bal kezünk ráhelyezésével a festékes lemezre, majd azután az ujjnyomatlap megfelelő rovatára nyomjuk rá. Ezután ugyanezen műveletet hajtsuk végre az illető jobb kezének négy ujjával is.

Ha valamely ujjnak a lenyomata nem jól sikerült, akkor az ujjnyomatlapba a rossz ujjnyomat fölé még egy felvételt készítsünk.

viharnak. Most legalább megmutathatja az admirálisnak, hogy mit tud. Keményen pattogtak torzonborz bajsza alól a vezényszavak és élesen fújta a vezényletre szolgáló sípját.

De hát nagyon régi dolog az már, hogy szemlén semmi sem szokott sikerülni. Nostromonk is egy bántóan ügyetlen matrózát vett észre, aki a vitorla felgöngyöltése után guggolva és kapaszkodva mászott le az árbócsárba, nem állva, kiterjesztett karokkal és csak a térdkeivel kapaszkodva, mint azt ő a fregattjában tanította.

A nosromo egy pillanatig szótlanul és megkövülve nézte a hihetetlen látványt. Az admirális jelenléte teljes tehetetlenségének rettenetes érzetét keltette benne, de csak egy pillanatig, mert a következőben — szemle ide, szemle oda — sapkája olyan erővel röpült a vakmerő matróz kupájára, hogy az a remekül sikerült telitalálat után csaknem leszédült a vitorlarúdról. Szerencséjére még idejében megkapott egy kötelet s az megmentette a biztos lezuhanástól és egy kevésbé kellemes, de annál hidegebb fürdőtől.

Hanem az a sapka! Az — amint már hosszú évek óta megszokta — magával hozta a megrendszabályozott „mali” sapkáját is: de ezúttal nem a fedélzetre, hanem — az admirális fejére esett vissza. Olyan súllyal, hogy a magas előljáró hófehér, aransujtásos vászonsapkája pocskéká ázottan füléig szaladt . . .

*

Nostromo Calzolaioit nem láttuk egy darabig. Jó időbe telt, amíg megint előkerült. Azt mondták, hogy — szabadságon volt.

Ha az ujjak erősen sérültek, akkor várjunk a felvétellel, míg a sebek teljesen behegednek.

Ha valamely ujj hiányzik, akkor az ujjnyomatlap megfelelő rovatába beírjuk: „Hiányzik”.

Az ujjnyomat felvétele után, az ujjnyomatlap rovatait is ki kell tölteni. Ha az, akiről az ujjnyomatlapot felvesszük, írni nem tud, akkor ezen körülményt az ujjnyomatlap megfelelő helyén be kell jegyezni. Bármilyen különleges, a rendestől eltérő jelenséget találunk az ujjakon, azt röviden tárgyaljuk az ujjnyomatlap hátlapján, a megjegyzés rovatban.

Több helyen említést tettem arról, hogy ha nem tudjuk az ujjnyomatot teljesen biztosan felvenni, illetve körülményes volna annak a felvétele, vagy nem vagyunk biztosak, hogy hogyan is vegyük fel azt, akkor a kérdéses tárgyat, vagy annak legalább is azon darabját, ahol az ujjnyom van, küldjük be az Országos Bünyügyi Nyilvántartó Hivatalba.

Ez esetben azonban legyünk igen óvatosak a csomagolásnál. Úgy kell csomagolni a tárgyat, hogy azt a részt, ahol az ujjnyom van, ne érinthesse más tárgy (például ládafa, csomagolópapír). Viszont arra is figyelemmel kell lenni, hogy az ujjnyomatot tartalmazó tárgy nagyobb fokú rázkódást ne szenvedjen, mert általában igen könnyen tönkretesszük az ujjnyomatot.

A szállításra, illetőleg a csomagolásra általános szabályt adni, a tárgyak különfélesége miatt, nem lehet, így a helyes csomagolás mindig az azt fogantató csendőr ügyességétől fog függeni.

Egy példát hozok fel azonban. Az üvegen leggyakrabban találunk ujjnyomatot. Az ujjnyomatot tartalmazó üvegdarab négy sarkát ékeljük be négy parafadugóba és a dugókat rögzítsük bele a ládába, amiben szállítani akarjuk. A lámpaüveget nyakába begyömösölt papiros és közéje illesztett fadarab segítségével tudjuk biztosan rögzíteni az ellen, hogy a szállításközben oldalait surlódás ne érje.

*

Fontos tudni végül azt, hogy mire nézve kaphatunk adatokat vagy felvilágosítást a bünyügyi nyilvántartóhivatalban ujjnyomatok alapján?

Ha valakinek mind a tíz ujjáról pontos és jó ujjnyomatot küldünk be, vagyis, ha az ujjnyomatot az illetőről személyesen vesszük fel, a bünyügyi nyilvántartóhivatal meg tudja mondani, hogy az illető kicsoda, vagyis a személyt, akinek az ujjnyomatát beküldöttük, azonosítani tudja, de csak akkor, ha őt valamely bíróság már elítélte, vagyis, ha büntetett előéletű. Ilyen tudakozásnak akkor van értelme, ha valakire nézve gyanunk van, hogy hamis nevet használ, vagy pedig ha az örskerületünkben levő valamely gyanus egyénről vagy szokásos büntetettéről meg akarjuk állapítani, hogy volt-e büntetve vagy sem? Erre nézve a Nyut. 72. pontja részletes útmutatást nyújt. Csupán azért, hogy a feljelentésben a feljelentett egyén előző büntetéseit is tárgyalhassuk, prioráltatni nem kell, mert azt a bíróság vagy az ügyészség később úgyis megteszi.

Ha a kért személy büntetve volt s ellene újabb körözlevél stb. lett kibocsátva, a beküldött ujjnyomatlap alapján a bünyügyi nyilvántartóhivatal ezt is közli.

Helyszínen talált egy, két, három ujjlenyomat alapján a bünyügyi nyilvántartóhivatal nem tudja megmondani, hogy az kitől származik, és pedig akkor sem, ha az illető előzőleg büntetve volt, vagyis, ha a

nyilvántartóhivatalban nyilván van tartva, mert a sok-ezer lap közül csakis mind a tíz ujj lenyomata alapján lehet egy bizonyos személynek a lapját megtalálni. Nagyon nagy véletlennek kell lennie, hogy helyszínen talált ujjlenyomatok alapján meg lehessen mondani, hogy azok kitől származnak.

A helyszínen talált ujjlenyomatoknak akkor vehetjük hasznát, ha gyanúsítottunk van s azt akarjuk megállapítani, hogy az ujjlenyomat a gyanúsítotté-e vagy sem? Ezt a bűnügyi nyilvántartóhivatal kétséget kizáróan meg tudja állapítani, de természetesen be kell küldeni a gyanúsított vagy gyanúsítottak ujjnyomatát is, hogy a helyszínen talált ujjlenyomatokat azokkal össze lehessen hasonlítani. Sőt — mint írtam — célszerű mindazoknak az ujjnyomatait is beküldeni, akik a kérdéses tárgyat a gyanúsítottól kívül megfoghatták, mert ujjlenyomatok a tett felfedezése, a helyszínelés stb. alkalmával másoktól is eredhetnek.

Az ujjlenyomatokat és az ujjnyomatlapokat a következő címre kell beküldeni: „A m. kir. csendőrség összekötőtisztjének, Budapest, Főkapitányság“.

A kuruc hadsereg büntetőjoga.

Írta: Dr. Cziáky Ferenc őrnagy-hadbíró.

Bevallom, hogy e cikk megírása előtt felvettem önmagam előtt a kérdést: vajjon érdekelni fogja-e a csendőrbajtársakat egy olyan cikk, melyik a régi, elmúlt kuruc időknek egy részletével foglalkozik. Hiszen a mai élet mindennapi gondja annyira körülvesz bennünket, hogy talán idők sem jut arra, hogy a multtal foglalkozzunk. Töprengéseim eredményeként mégis arra a megállapodásra jutottam, hogy megírom e cikket. Tudom, hogy a „Csendőrségi Lapok” mindig helyet szokott adni hasábjain az olyan cikkeknek, amelyek a mult emlékeit elevenítik fel és ezeréves katonai emlékeinknek áldoznak. Azután azt is átéreztem, hogy a magyar nép nem jött-ment faj, amelyik csak a más hajszolja, hanem ezeréves multtal rendelkező nemzet, amelyiknek léte és jövője a multjában gyökeredzik és évezredek multjánál fogva joga van ahhoz, hogy a Kárpátok övezte medencében uralmát megtartsa, illetve a régi terjedelemben visszaszerezze. Joga van ahhoz, hogy az európai kultúrának itt, a Kelet kapujában a jövő évszázadokon keresztül is előharcosa legyen. Európai és nemzetközi értékelésünknek is ezen nyugszik a súlypontja. Már pedig ezeréves multunk figyelembevételét és megbecsülését csak akkor kívánhatjuk az idegentől, ha azt elsősorban mi magunk ápoljuk. Mert hiszen jövője csak annak a népnek lehet, amelyik a multját megbecsülni képes. Az alább elmondandók ezeréves multunknak egyik legszebb történelmi korszakához fűződnek és olyan adatokat tárnak az olvasók elé, amikről eddig aligha volt módjukban hallhatni s így remélni szeretném, hogy szívesen szentelnek időt e cikkben foglaltak átfutására. Arra kérem, tegyék ezt azal az érzéssel, mint mikor az élete javán túl levő férfi kezébe kerül valamelyik ősapjának régi, megsárgult pergamenten lévő kezeírása s abból feléje sugárzik egy darab családi történelem.

Másfelől azért is érdekelhet bennünket ennek a kérdésnek megismerése, mert hiszen a kuruc hadsereg büntetőjoga az első egységes olyan katonai büntetőtörvénykönyv, amelyik a magyar jog talajából nőtt ki és a magyar faj fennmaradásának magasabb eszméjét szolgálta. Ezenfelül most alkalmosságú a nyert ez a cikk azon tény által, hogy most adták ki az új katonai büntetőtörvénykönyvet is. A magyar törvénytárban, illetve a

magyar jog történetében tehát így találkozunk 222 év távlatán át egymásnak kezét nyujtva az első és a második teljes magyar katonai büntetőtörvény.

Ezen előzmények után elmondom a kuruc hadsereg büntetőjogának keletkezési idejét és körülményeit.

A Nemzeti Múzeum könyvtárában évekké ezelőtt kerestem a magyar hadsereg büntető és fegyelmi szabályzatára vonatkozó s a honfoglalástól kezdődő időktől a mai napig életben volt szabályok után. Ezen kutatásaim közben találtam ott meg a II. Rákóczi Ferenc fejedelmünk hadseregére vonatkozó anyagi és alaki büntető jogszabályokat. E történelmi ereklye: „A magyarországi Confoederata Nemes Statusok és Rendek részéről szabott Hadi Regulák, Articulusok, Edictumok s Törvények” címet viseli.

Keletkezésének körülményei és indokaira nézve leghelyesebbnek találok, ha e történelmi ereklyének bevezető részét a maga eredetiségében mutatom be, mely is szó szerinti szövegében ekképpen hangzik:

„Mi

Második

Rákóczi

Ferenc

Isten Kegyelmeből a Római Szentséges Birodalomnak és Erdély Országának

Fejedelme,

Magyar Ország Részeinek

Ura,

Székelyek

Fő Ispánnya,

A Szabadságért Össze-Szövetkezett Magyar

Országának Vezérle

Fejedelme,

Munkácsi és Makoviczei

Herczeg,

Örökös Fő Ispánnya,

és Saáros-Pataknak, Tokajnak, Regécznek, Ecsednek, Somlyónak, Ledniczének, Szerencsnek, Onodnak, etc.

Ö r ö k ö s U r a

adgyuk értésére mindeneknek, nevezet szerint pedig azon Öszveszövetkezett Magyar Ország Fő Generálisainak, Generális Marsallusainak, azok Vicéinek, Generális s utánuk való Strázsa Mestereknek, Mezei Harc rendelő s viggázó Brigadérosinak, Mezei Fő és Vize Ezredes Kapitányainknak, Isten Kegyelmeből Fegyverünk által megvédett Várakbeli Commendánsainknak, Hadnagyainknak s egyéb minden rendben s karban helyzetett Tiszteinknek s Hadainknak közönségesen és Személy Szerint, kiváltképpen pedig Generális Fő Hadi Biráinknak s utána való többi felső és alsó Hadi Biráinknak: Hogy mivel MI a Hadakozásokat egyedül igazgató Szent Isten Vezérléséből édes Nemzetünk Szabadsága, régi divattyában s boldogságában való visszaállítására czélzó Fegyverkezésünket s Hadi Operatioinkat nemcsak Nemzetséges ügyünk valóságos igazságának hanem Hadainknak is Isten Törvénye és jó Kegyeségben épült Regulák, mint minden dolgaink egyenes sinor mértéke Szerint való igazgatásának Világ elejibe terjesztésével kívánván tökéletes Szível moderálni s Vitélő Rendeinket a mindenkor hasznos Isteni kegyességnek uttyán egyenes nyomban jártati, miolta e magyar Haza terheit vállainkra felvettük, egész tehetségünket igyekeztünk azon miként édes Nemzetünk némely-elfajult fiainak az egész Kereszténységet meg-botránkozató s Istenünk méltó haragját ellenünk felgerjesztő erköltstelen-ségek kiirtatván, azok helyett a jó, kegyes, Istenes élet Maradékaikban is tündökölhessen. A mint azért a mindeket teremtő böltsen igazgató Isten magát az Emberi

Ami vissza kell szerezniünk: a késmárki Thököly vár.

Nemzetnek ki-jelentette és ettől a Szerint-is kívánnya magát betsültetni, tiszteltetni, Szerettetni és félni, mi-is egyedül azon Szent Isten na-gyobb ditsőségének terjesztésére czélozván azon Istenes igyekezetünk kinyilatkozására tött rendelkezésünkből, némelly igazság Szerető s Törvény-tudó Fő Híveink s Hazánk tagjai által egybe Szedett s meg-vizsgált Törvényeket s Hadi-Régulákat e folyó 1707-ik esztendőbeli Pünkösöd Havának első napjára az Ónod táján lévő mezőben indicált és bizonyos okokból azon hónap 16-ik napjára extendált s következő napokon celebrált Confoederatióának közönséges Gyülekezetiben kívántuk, azon Confoederalt Magyar Ország-egybegyült Nemes Statusai és Rendei eleibe. Helyesebb-meg-visgálások s fontolásoknak okáért terjeszteniünk hogy aképpen meg-egyezett akarattól lehessen azoknak Hadaink közzé ki-adattatása és ki-botsáttatása. Mellyekbe is belé-tekintvén és ujabbán rendbevetetvén tetszett és el-végeztetett az egész Confoederalt Statusoknak meg-egyezett akaratyukból azon Hadi Törvényeknek és Reguláknak közönséggé tétele és általunk leendő ki-adattatása. Hogy azért azon Országos végezés Effectumban vétetvén, a feljebb irt Hadi Tiszteink és egész Hadaink tudhassák magokat azon Hadi Törvényekhez és Regulákhöz szabni s alkalmaztatni és ma-gok között ezentul annyival is jobb rendtartást követni, azon Hadi Törvényeket és Regulákat e formában Parantsoltuk kibotsáttatni és ki-adattatni, mindeneknek, a kiknek illik, melyek is rendi következik Ekképen."

Igy jött létre, ilyen körülmények között alkotódott meg az első magyar katonai büntetőtörvénykönyv.

E büntetőtörvénykönyvre általános jogtörténelmi szempontból is büszkék lehetünk, mert messze kimagaslik a XVIII. század többi katonai jogtörténelmi emlékei sorából. Ugyanis abban az időben az európai államok hadseregeiben a büntető és fegyelmi szabályok részben az egyes

zsoldos ezredtulajdonosok szétszórt hadiparancsában, részint az ezred toborzásakor elkészített és kihirdetett hadi-cikkelyekben: „Articuls Brief”-ekben jelentkeztek. Ezzel szemben nálunk dicső fejedelmünk és vezéreinek bámulatos jogérzéke egy egységes törvénykönyvben gyűjtötte össze és egységes irányelvek szerint szabályozta a kuruc hadsereg tagjainak egész jogi életét. Különösen fontos ez akkor, ha figyelembe vesszük, hogy a kuruc hadsereget a nemzeti létfenntartás szükségérzete hozta létre, hogy tagjaiban a jobbagytól a főúrig a magyar népnek minden rendű és rangú társadalmi rétege képviselve volt és ha meggondoljuk, hogy ez a hadsereg megalakulása első percétől a nagymajtényi fegyverletételig szakadatlan harcok és küzdelmek között élte történelmi hivatását. Hiszen nyugodalmas időben, a béke éveiben is azt látjuk, hogy évtizedek lassú munkája után alkotódik meg és lép életbe, hosszas előkészítés és parlamenti megvitatás után egy nemzet büntetőjoga. Mindenesetre a kuruc hadsereg vezetőségének bölcsességét és bámulatraméltó jogérzékét dicséri a tény, hogy a fenti jogszabály — az 1707. évi ónodi országgyűlésen közjogi formába öntve — bekerülhetett a magyar jogéletbe.

Olyan fontos jogtörténelmi és hadtörténelmi érv ez ezeréves kultúránk igazolására, amilyennel Európa többi nagy nemzetei is alig dicsekedhetnek.

Ezekután e büntetőjogot közelebbről megvizsgálva a következőket találjuk:

Magában foglalja ez úgy az anyagi büntető jogszabályokat, mint az alaki eljárási módot, vagyis a büntető jogot is. Megadja a bírói szervezet egész képét és gondoskodik a kuruc táborokban élt katonaság magánjogi pereinek és végrendelezéseinek biztosításáról is.

Az anyagi jogszabályok közelebbi megvizsgálásánál a következők tűnnek elénkbe:

Az általános rendelkezések, illetve az általános anyagi büntetőjogi elvek a következőképpen domborodnak ki:

Különbséget tesz szándékos és gondatlan cselekmények közt. E különbséget — mint a mai büntető jogászok előtt is fontosnak elismert alapelvet — nemcsak a cselekmények minősítésénél, hanem a büntetés kiszabásánál, valamint a büntetési tételek megállapításánál is következetesen és helyes jogi érzékkel juttatja érvényre.

A törvényalkotók jogérzéke előtt világosan állott már akkor is annak a ténynek felismerése, hogy a szándéknak is különböző fajtái vannak. Ezért a szándéknak kettős fajtáját találjuk meg e törvényben. Az előre megfontolt szándékot „elszánt” szándéknak nevezi és emellett a szándéknak enyhébb fajtájáról mint „gonoszszágról” beszél.

Az egyes jogesetek felsorolása közt foglalkozik a beszámítást kizáró, vagy korlátozó, illetve a büntethetőséget kizáró és a büntetést enyhítő körülményekkel.

A beszámítást kizáró körülmények sorában ott találjuk a már jogos védelmet mint büntetést kizáró okot. Így az I. Titulus VIII. Articulusában a következőket mondja a jogos védelemről:

„Aki puskát, kardot vagy egyéb fegyvert, vagy akármi más eszközt, amellyel felebarátját megölhet, fog felebarátjához akár józan, akár ittas korában, ha az elkerülheti, aki ellen fogattatott azon gyilkosságra való eszköz, ha kiváltképpen józan leend, elkerülje és elmennyen előtte, ne legyen maga veszedelmének oka. Ha pedig el nem kerülheti senmiképpen és immár élete veszedelemben forog, meg nem foghattya vagy el nem háríthattya különben magáról az ő megölésére szánt eszközt, szabadosan állhat ellent, neki minden büntetés vétel nélkül maga oltalmában. *Iuxta Decret Tripart. Partis 3. Tit. 21. De minden kis időnek is közbeesése nélkül, mert az osztán bosszuállás volna, a bosszuálló pedig — ha embert öl — halállal büntetetik. Ha pedig tsak megsebesíti, sérelmét, költségét, s abban következett kárát adgya meg...*”

A fenti rendelkezésekből látjuk, hogy a jogos védelem feltételei mellett a védelem határainak áthágására is kiterjed a gondoskodás. Számol azzal a lehetőséggel, hogy a jogtalan támadással szemben a védekező védelem határait túllépi és az elengedhetetlen szükségesség korlátait áthágva esetleg a megtorlás bosszuérzetétől vezéreltetve elragadtatja magát.

A beszámíthatóságot kizáró okok közt az I. Titulus XXII. Articulusában az elmebetegségről emlékeztet meg, a következőképpen intézkedik:

„A bolondok vétkeikért a halállal való büntetéstől mentesek ugyan, de ezekhez a vétkekhez képest időszerint való büntetést szabjon rájuk a törvényszék.”

Tisztázni igyekszik a tettesség és a részesség fogalmi körét. E tekintetben az I. Titulus III., XII., XXIV., XXXI. Articulusaiból az vehető ki, hogy elhatárolt különbséget tesz felbujtó, bűnsegéd és bűnpártoló közt. Az I. Titulus XXXI. Articulusa szerint az orgazdaságot, mint anyagi bűnpártolást elvileg ugyanolyan súlyosan bünteti, mint a tettést.

Megtaláljuk benne a mai fegyverhasználati jog ös-alakját is, melyet az I. Titulus XXXIII. Articulusában a következőképpen szabályoz:

„Aki tisztinek hivatalja, vagy feljebbvaló Magisztrátusának paranzolttta szerint mást meg akar fogni és a megfogandó Személy fegyverrel elejbe-vetvén magát és a fogni akaró fél különben ellene nem állhat, hanem megölelndi azt, a büntetéstől szabadossá tétetik.”

A legmodernebb katonai büntetőjogban is benne lévő felkoncolási jogot háborúban mint a fegyelem fenntartásának végső eszközét így írja körül:

„A hadi embert némely dolgokban szabados megölni, úgy mint: harcon lévő szaladásban, tisztii ellentámadásban, pártolásban, árullatásban és egyéb efféle hadi rendekben.”

Hozzáfűzi azonban azt a szigorú figyelmeztetést, hogy: aki ezen joggal visszaél „gyilkosnak tartatik és meghal érte”.

Az engedély nélkül zsákmányolók felkoncolásáról így rendelkezik:

„Ütközetben vagy ostromláskor, vagy erősség megvételekor, mindaddig, amíg a harchelyet el nem nyerik és az ellenségtől való félelem meg nem szűnik, prédának senki ne essék. Sőt ha seregét megbontja, a felette való tiszt tartozik azt azért megölni. (II. Titulus, IX. Articulus.)

A hadból megszökés esetén pedig az V. Titulus VIII. Articulusában az alábbiakban adja meg a tisztnek a felkoncolás jogát:

„Ésmivel édes nemzetünk igaz ügye mellett minden élete fogytáig tartozik hadakozni, a harcokor senki zászlója alól el ne szaladjon s meg ne futamodjék paranzolat nélkül, mert az olyat a tisztnek szabadott mindjárt megölni.”

Megtaláljuk benne a ma is elismert azon büntetőjogi elvet, hogy a törvény nem tudása mem mentesít.

Ezt a II. Titulus XIV. Articulusában a következőképpen írja elő:

„Akkik hitek letételének, vagy béírásoknak vagy Edictumok olvasásának alkalmatosságával jelen nem találtatnának is lenni, mindazonáltal azok is minden Edictumok megtartására kötelesek.”

A büntetési nemek közül ismer: 1. halálbüntetést, 2. szabadságvesztésbüntetést, 3. testi fenyítő büntetést, 4. becsületesorbitó, vagy becsületvesztő büntetést, 5. pénzbüntetést, 6. vagyonekobzást és 7. végül a sérett vagyoni kártalanítását.

Ezen büntetési nemeket közelebről így írja körül:

I. A halálbüntetésnek 6 fajtáját találjuk az egyes bűneseteknél előírva.

Így az I. Titulus XXXI. Articulusában előírja:

„valaki utonálló tolvajságban... találtatik... mint az utasok ellen intselkedő felakasztatik”.

Ugyanezen büntetéssel sújtja az ellenséghez átpártoló szökevényt, mondván: „valaki ellenséghez szökik és elmenő szándékában tapasztaltatik, vagy már annak útjában menni találtatik, vagy azután kézbe akad, felakasztatik”.

Ezzel bünteti a kémekeket is, mondván: „akkik kémségben vagy Ellenünk, Nemzetünk és Táborunk ellen való levélhordásban találtatnak — ámbár ellenségnek levélhordói legyenek — megkinoztatván a fassió tételre felakasztatnak vagy csak a Hadak által is (ha Hóhér nem lejend) felnyársaltatnak”.

A halálbüntetés második fajaként „megégetést” ír elő „a templomot és más Istennek szentelt szent helyet meglopókra”... továbbá a gyujtogatókra és ezek felbujtóira.

A halálbüntetés harmadik fajtájaként fejtelt szabki „a hamis levél és petsét csinálókra”.

Így rendeli büntetni azon tisztet, aki „a táborba vagy vásárba menő embereket háborgatja, vagy tolvajló latort megszökteti vagy pártfogolja”.

Végül ugyanezen büntetés érte az „asszony-nő és gyermekrablót” is.

A halálbüntetés negyedik fajtájaként felnyársolást mond ki a kémekekre.

A világhírű Budai Dalárda a napokban érkezett vissza londoni és amsterdami útjáról. A dalárda Ripka Ferenc budapesti főpolgármester vezetése alatt megkoszorúzta a londoni névtelen hős sírját. (Schäffer felvétele.)

Agyonlövést (meglövöldözést) ír elő azokra, „akik bajtársuk felszerelési tárgyait 2.-od ízben ellopják”.

Végül még beszél más halálbüntetésről is a végrehajtási módnak pontosabb megjelölése nélkül. Így például a hadból megszökés esetében.

II. A szabadságvesztés büntetésnek a következő fajtaikat sorolja fel:

fogság, melyet rendszerint szárazkenyéren-tartásból álló böjttel szigorítottak. Így a III. Titulus III. Articulusa így rendelkezik:

„Aki a strázsára rendelt idejekor vakmerőségből a seregben meg nem jelenik, harmadnapig fogságban száraz kenyérral tartatik.”

Megtömlöcztetéssel bünteti azt, aki magát a hadban ellenség módjára viseli, vagy mulatozik (VI. Tit. XXII. Art.). Hasonlóképpen intézkedik azon tisztekről, akik szabadságukról elkésve vonulnak be zászlójukhoz, mondván, az ilyen tiszt „megárestáltatván számadása szerint büntetetik”.

III. A testi fenyítő büntetések között az alábbi fajtaikat találjuk meg:

a) a *vesszőfutást* írja elő a káromkodókra, mondván: hogy a „jelenlévő hadak előtt nyilvános közhelyen kettes sorban álló Gregariusok közt megvesszőztessék”.

b) a *botbüntetés* a XVIII. század katonai büntető jogtörténelmének legismertebb büntetési faja volt. Így gyakran előfordul az a kuruc hadsereg büntetési között is.

Elvileg sem tisztekkal, sem nemes rendi emberekkel szemben nem volt alkalmazható.

A kiszabandó botütések száma egészen 100-ig terjedt. Így például 100 pálca büntetést ír elő a VIII. Titulus IV. Articulusa arra, aki tűzveszélyes helyen dohányzik. Továbbá így bünteti a VII. Tit. V. Articulusa azon egyént, aki „gazdáját, gazdasszonyát vagy cselédjét megveri”.

c) *Nyelvváltságot*, más szóval: nyelvének kivágatását rendeli azokra, „akik rágalmazók és mások becsületét megsértik”.

Érdekes e ponton arra is rámutatni, hogy a valódiság bizonyításának elvét is megtaláljuk itt a következőkben:

„Valaki felebaráttjának méltatlanul betsületiben gázol és azt vagy szemben vagy háta megé motskos szókkal illeti, gyalázza, jóhírében, nevében megbetsteleníti, kisebbiti, a Hadiszéken revideáltassék dolga s ha meg nem bizonyíthatja a felebaráttjára kent gyalázatot nyelvváltságon maradjon és azt kisebb onussal ben se törhesse. Kiki pedig homagiumának kvalitása szerint büntetődgyék. Kire a Commendérozó Regimentbeli Tisztek vigyázzanak s ha elmulasztják a Hadi Birák ellenek procedállyanak és azon büntetéssel büntessék, melyet a rágalmazó érdemlett volna.”

Ebből élénkbe tűnik az a körültekintő gondoskodás, amivel a kuruc hadsereg tagjainak becsületét, katonai önértetét és emberi méltóságát elismerték, védték, amivel egyben önértetét is növelni igyekeztek.

A *Justice for Hungary* (Igazságot Magyarországnak!) nevű repülőgép Magyar Sándor pilótával a new-yorki repülőtéren. Tőle jobbra Eördögh Elemér lelkész, aki a gép árát és egy óceáni repülőút költségeit összegyűjtötte. A repülőgép a nyári folyamán repül át az óceánon Európába, hogy ezzel is a magyar igazságot hirdesse.

IV. A becsületcsorbító, illetve becsületvesztő büntetési nemnek alábbi fajtáival találkozunk a kuruc hadsereg büntetőjogában:

a) *tisztét és becsületét veszti a hamisan esküvő, amit az I. Titulus IV. Articulusa ekként ír elő: „Senki a Törvény által talált Hitit, vagy Esküvésit hamisan el ne mongya, vagy álnokul és hitetlenül ne esküdgyék, mert valaki abban találtatik és ezért Törvény elejibe kél dolga, tisztit, betsületit fogja elveszteni érette”.*

Egy másik helyen (X. Tit. V. Art.) pedig ezeket olvashatjuk:

„Tisztitül gyalázatosan megválík az a tiszt, aki mustrára compániáját, vilégeit vagy szolgáját másnak adja.”

Az I. Titulus XXXIII. Articulusa rangvesztéssel („*tisztiből kivetéssel*”) büntetni rendeli azt a tisztet, aki a polgári lakosságtól önkényesen requirál.

b) A *hadseregből* kicsapás büntetését írja elő például azokra, akik a táborban szándékosan gyujtogatnak.

V—VII. A *pénz- és vagyonvesztés* büntetéseknél a következő tényeket kell figyelembe vennünk:

A büntetőjog történelmében csak a XVIII. század végén kezd általánossá lenni az a felfogás, hogy egyedül az államhatalom jogosult — sőt köteles — a büntettek ellen eljárni. Az ezt megelőző időkben az a felfogás uralkodott, hogy a büntettes nem a köz ellen, hanem a sértettként

figyelembe jöhető magánszemély ellen vétett. Tehát az utóbbinak magánügyévé tették az arról való gondoskodást, hogy a büntettest, az őt megsértőt üldözze. Mivel pedig az egyének nemzetségi kötelékben éltek, a sértett egyén helyett — különösen ha meghalt — a nemzetség többi tagjai vették át a megbosszuló, az üldöző, a büntető szerepét. Ebből a felfogásból fejlődött ki és ebből táplálkozott a vérbosszu rendszere, amely a kultúra alacsony fokán álló egyes népeknél még ma is dívik.

Viszont a büntettes bűnét meg is válthatta, vagyis a sértettnek vagyoni elégtételt nyújtva mentesült az üldöz-tetés elől.

A magyar katonai jogtörténelem tanulmányozásánál már az Árpádok korában azt látjuk, hogy a szoros értelemben vett katonai bűncselekmények: szökés a hadból, gyávaság az ütközetben stb. mindig közbüntettné vétetett. Következménye: a kiközösítés, a nemzet testéből kilökés, a hon- és családtalanná válás lett!

A kuruc hadsereg büntetőjogában a vérbosszúnak semmi nyoma sincs. Azonban a pénzbüntetések kiszabásánál, helyesebben azok hovatordítása tekintetében — a mai viszonyokhoz szokott szemmel nézve a dolgot — a fogalmak nem eléggé tisztázottak. Itt-ott úgy érezzük, mintha a hivatalból üldözés, a közbüntettség elve és a sértett kártalanításának szükségessége egybeolvadnának.

(Folytatjuk.)

ÓVAKODJUNK A KÉMEKTŐL! A Carzano-i árulás.*

II.

Az én századparancsnokom dr. PIVKO.

— Egy bosnyák tiszt leírása. —

Az árulást, amely 1917 őszén a déltiroli fronton történt, a háború alatt, érthető okokból, nemcsak a polgári lakosság előtt tartották titokban, de nem tudott róla a hadsereg legnagyobb része sem. Sőt — azt hiszem, — titok volt a mai napig is, jóllehet a háború utáni idők nem szűkölködtek úgynevezett leleplezéseken.

Miután ebben a titokzatos eseményben magam is résztvettem, jónak látom, hogy annak részleteit az alábbiakban és a valóságnak megfelelően magam is leírjam.

Mi — az egyes bosnyákok V. zászlóaljja, kik egykor Bécsben állomásoztunk, — ki ne emlékeznék a „bosan-cik” nagyszerű, marciális alakjaira, mikor őrségesztásra meneteltek — annak idején a Carzano melletti, jól kiépített állásokban voltunk.

Az én századom, amelyben hadnagy szakaszparancsnok voltam, a laibachi dr. Pivko tartalékos főhadnagy parancsnoksága alatt állott és zászlóaljunk szárnyát képezte; jobbfelől a bécsi Deutschmeisterek csatlakoztak. A szlovén dr. Pivkon és rajtam kívül a századnál volt még egy bécsi tartalékos hadnagy és két cseh hadnagy. A szolgálatvezető őrmester szintén cseh volt.

A helyzet a következő volt: jobbkézfelől, a mi állásunkra merőlegesen egy mély terepbevágás húzódott egészen az ellenséges állásokig, amely minket a Deutschmeisterektől elválasztott. Balkez felől sorakoztak a zászlóaljunk többi századai. Az előtér sűrűn fedett, benőtt volt és ez a terepfedezet az egyes köteléket mindegyre megszakította, az egész terepet pedig áttekinthetlenné tette. A mi századunk előtt négy táborigi őrs számára megerősített állások voltak, mindenik egy-egy szakasznyi kiterjedésben, bombabiztosan befedve és szögesdróttal biztosítva. A főállás maga szintén igen jól volt kiépítve és biztosítva „Heldenkeller”-ek és másféle saját találmányú berendezések által. Erre szükség volt, mert a mi állásunkat mindenki Trient kulcsának tekintette.

Érthető tehát, hogy az olaszok is erősen törekedtek arra, hogy minket éppen itt áttörjenek. Ez azonban soha és sehogyssem sikerült nekik, hiába összpontosították reánk iszonyatos erővel az angol hajóágyuk és a japán ütegek borzalmas tüzeit, hiába rohamozták fáradhatatlanul az olasz hadsereg legelitebb csapatai. Legfeljebb az sikerült nekik néha, hogy a századunk előtti terepen itt-ott befészkeltek magukat, de a legelső ellentámadásunk mindig visszaverte őket és helyreállította az előbbi állapotot.

Egy ilyen összeütközés alkalmával a szolgálatvezető

őrmesterünk fogságba esett. Milyen nagy volt azonban az örömteljes meglepetésünk, amikor két nap múlva egyszerre csak épségben bevonult és jelentette, hogy sikerült egy olasz fogolytáborból, amely közvetlenül az arcvonál mögött van, megszöknie. Jelentése, amelyet bőven fűszerezett részletekkel, teljesen hihetően hangzott és az őrmester a nap hőségévé lett.

Szeptember 10-én árokszolgálatot teljesítettem. Úgy éjjel körül, miután a legutolsó táborigi őrsöt is ellenőriztem, megállottam egy pillanatra, hogy az ellenséges állásokat megfigyeljem, miután ott éppen feltűnő csendesség uralkodott, amikor egy embert látok jönni az olasz állások felől. Gondtalanul és semmivel sem törődve lépegetett felénk, mintha nem is a harctéren, két ellenség gyilkos tüze között járna. A sötétségben az egyenruháját nem tudtam felismerni, azért gyorsan fedeztem magamat és megvártam, hogy közelebb érjen. Három lépésnyire engedtem magamhoz, akkor egyszerre kiugrottam és a pisztolyt a mellém szegyeztem. Mekkora volt azonban a meglepetésem, amikor a közeledőben — a századparancsnokomat, dr. Pivkot ismertem fel, aki inkább zavartan, mint megijedve magyarázta, hogy ellenőrző útja alkalmával egy kissé túlközel tévedt az ellenséges állásokhoz.

Még most is élénken emlékszem reá, hogy milyen nagy tisztelettel csodáltam meg századparancsnokom kötelességérzetét és személyes bátorságát. Persze csak addig, amíg — elég hamar — megkaptam éjjeli sétájának a magyarázatát, amely biztosan nem az első volt és nem is az utolsó.

Egy hét múlva — mint aztán később eszembe jutott — meghívott dr. Pivko, hogy töltssem az estét az ő fedezékében, hogy a születésnapját megünnepeljük. A szintén meghívott bécsi hadnagy kimentette magát, én azonban szívesen elmentem. A két cseh hadnagyot éppen nagy beszélgetésben találtam dr. Pivkóval.

Az „ünnepi vacsora” befejezését valódi babkává képzelte, amelyet a házigazda — mint mondotta — egyenesen az én tiszteletemre szerzett valahonnan, nagy nehezen. A feketekávé azonban sehogyssem ízlett nekem, mert valami különös, kesernyés mellékíze volt s ezért aztán nem is ittam meg az egészet, jóllehet dr. Pivko ugyancsak kínálhatta. Rövid idő múlva aztán valami ólomhéz fáradtság, amely a fejemből kiindulva végigömlött a tagjaimon, arra kényszerített, hogy elköszönjek.

Csaknem részegen támoilyotam „haza” a fedezékembe és lefeküdtem kemény fekhelyemre.

Hogy mennyi ideig feküdtem, nem tudom — egy kiméretlen kéz felrázott a kábultságomból. De a heves rázásnál is jobban felriasztottak a szavak, amelyek halvány öntudatom küszöbén dörömböltek: „Gospodine... Taliani... navala!...” (Uram!... olaszok... támadás!...) És amíg nagynehezen felkászálódtam, a kulcsból vízzel öntöztem a homlokomat és az árokba kirohantam, nagy sietve elmondotta nekem az ember — az én derék tisztiszolgám, Mustafa Mehic volt — hogy az este az egész század kávéát kapott vacsorára rummal s mindenki, aki ivott belőle, úgy alszik tőle, mintha meg lenne halva. Az a néhány ember, aki nem ivott a kávéból, képtelen a többit felköltetni. Ő, Mustafa, az őrmesterhez szaladt, akinek a fedezékéből gyanus lármát hallott. De mielőtt odaért volna, látta, hogy egy nagy csapat olasz, amelyet Pivko főhadnagy vezetett, az állásainkba betört és azt is látta, ahogy az olaszok az alvó bosnyákokra rávetették magukat és agyonverték őket. A szomszéd táborigi őrsnél is lármá van, valószínű, hogy ott is ugyanez történik. Minden pillanatban itt lehetnek az olaszok — mondta Mustafa.

* A mult számunkban közölt hasonló című közleményünk második része.

Eközben, amennyire lehetett, magam is gyorsan tájékozódtam. Az összes örök mélyen aludtak, a legénység a fedezékekben szintén Csipkerózsika halálos álmát aludta. Egyszerre magamhoz jöttem. Keresztülugrottunk az árok hátsó falán és amíg Mustafát — aki a császárvárosban tényleges szolgálata alatt elég jól megtanult németül — futásban a Deutschmeisterekhez küldöttem, magam hátrarohantam, oda, ahol a mesteremberek és más nemharcolók békésen feküdtek a barakkjukban.

Zihálva, botolva és nagyokat esve rohantam az éjszakában. Végre elértem az első barakkfedezéket. Egy pisztolylövéssel hamarosan talpraállítottam az alvókat; — pedig aki az én földijeimet ismeri, tudja, hogy nem egykönnyen ragadtatják ki magukat Morpheus puha karjaiból. Gyorsan küldöncöket küldöttem a többi barakkokhoz és a zászlóaljtorzshöz, hogy akiket lehet, minél gyorsabban felriasszanak. Rövidesen aztán magamnak is szerveztem egy kis hadsereget, persze csak olyat, amelyet lehetett: egy körülbelül harmincfőnyi tarka társaságot, amely ellenséget legfeljebb csak álmában látott: szakácsokból, akik forgatták a főzőkanalat, de a puskát kevésbé, aztán suszterekből, szabókból, a számvívó altisztek segéd uraiból, akik igen bátran forgatták a tűt, az árt meg a tolat, de a rohamkést már nem annyira. Málhásállatvezetők, tisztiszolgák és lóápolók csatlakoztak. Puskája csak felének volt, valamennyinek volt azonban rohamkése és gyalogsági ásója, mindkettő borzalmas eszköze a közelharcnak.

Hangtalanul igyekeztünk így az árok felé, amelyből már csak úgy ömlött az olasz. Egyszerre csak hatalmas ordítással rájuk vetettük magunkat; itt-ott egy-egy lővés és máris az ellenségben voltunk. A derék bosnyákjaim elemükben voltak.

Sokáig persze ennyien nem tudtuk volna tartani magunkat, de hamarosan segítséget kaptunk, először a Deutschmeisterektől, azután a saját zászlóalj tartalékunktól, amely szintén egy-kettőre ott volt.

Egészen délig tartott a borzalmas harc, amelyhez az utolsó tartalékunkat is igénybevevük. Akkor az olaszok visszaözlönlöttek, számos foglyot, köztük egy őrnagyot is a kezeink között hagyva.

Este láttuk aztán, amint átellenben az árkokban két akasztófát készítettek és arra két osztrák-magyar tisztet felakasztottak. Hogy kik voltak ezek, afelel — azt hiszem — senkinek sincs kétsége.

Az akkor és később ejtett foglyoktól részletesen megtudtuk az ortvadás történetét, amelyet Pivko, a két cseh hadnagy és a cseh őrmester ellenünk terveztek.

Az első összeköttetést az olaszokkal az őrmester vette fel, amikor állítólag elfogták. Az egészet azonban dr. Pivko tartalékos főhadnagy készítette elő, aki éjszánkánként átszökött hozzájuk. Körülbelül 30.000 embert összpontosítottak az olaszok, hogy a mi arcvonalunkat felgöngyölítsék és szabaddá tegyék az útjokat Trientbe. Az áttérés időpontjául azt az éjszakát tűzték ki, amelyen Pivko a születésnapját „ünnepelve” a legénységet és engem is ópiumos kávéval itatott meg.

Elképzelhető, hogy milyen mérhetetlen volt az olaszok elkésredése, amikor látták, hogy megfosztottuk őket a könnyű győzelemtől. Amikor őket nagy veszteségükkel visszavertük, jóllehet semmi ellenállásra nem számítottak, dühük Pivko és társai ellen fordult, mert azt hitték róluk, hogy törbecsálták őket. A végeredményt már megmondtam: két árulót az egész arcvonalunk szemeláttára felakasztottak.

Hogy mi lett a másik kettővel és hogy kik voltak azok, akiket felakasztottak, nem lehetett megtudni.

MRÁZIK JÁNOS tiszthelyettes.

Önként jelentkezés folytán a volt V. számú csendőrkörülettől 1914 szeptember 10-én a harctérre, a veszprémi volt 31. honvéd gyalogezredhez osztották be, ahol az ezred törzsénél teljesített különleges szolgálatot.

Mrázik János tiszthelyettes.

Ezredparancsnoka — Ghyczy alezredes — személyesen rendelkezett vele a fontos felderítő szolgálatokra alkalmazta. Mrázik tiszthelyettes — akkor őrmester — minden alkalommal bebizonyította, hogy méltó ezredparancsnoka bizalmára.

Első fegyverténye 1915. július 7-ére esik. Ekkor ugyanis ezredparancsnokától azt a parancsot kapta, hogy a két rajvonal közt fekvő Kraskow községben egy fényjelzéssel gyanúsított egyént fogjon el és hozza az ezredparancsnoksághoz. Mrázik őrmester ötödmagával indult el a feladat végrehajtására és sikerült is a gyanúsítottat elfognia. A lakosság közül azonban valaki az oroszokat értesítette, akik a fogoly kiszabadítására egy 10 főből álló járőrt küldtek, amely járőr a visszavonulás útját elzárta. Amikor Mrázik őrmester az oroszokat észrevette, a

foglyot egy honvéd őrizetére bizta s maga a járőr többi tagjával az oroszokat oly lendülettel támadta meg, hogy kettő közülök elesett, a többi nyolc pedig megadta magát s így egy fogoly helyett kilencet vonult be az ezredparancsnoksághoz, ahonnan a tiszték az egész esemény lefolyását figyelték.

Ezredparancsnoka, aki szintén szemtanuja volt a történeteknek, a K. A. 246.821. számú kitüntetési javaslat tanúsága szerint az I. osztályú ezüst vitézségi éremmel való kitüntetésre hozta javaslatba Mrázik őrmestert, aki azonban csak a II. osztályú ezüst vitézségi érmet kapta meg, ami ezek után semmit sem von le vitézi cselekménye értékéből.

A következő évben egy táborigyűlés elfogása alkalmával tanúsított vitéz magatartásáért a bronz vitézségi éremmel lett kitüntetve.

Mrázik őrmester ezenkívül megszerezte még a koronás ezüst érdemkeresztet is a vitézségi érem szalagján. Ezt azáltal érdemelte ki, hogy Bysztrica községnek a két rajvonalközé eső részéből az ellenkező lakosságot másodmagával parancs nélkül egy éjszaka ellenséges tűzben kilakoltatta s hátrakisérte s ezáltal az ellenséget hírszerzőitől fosztotta meg.

Mrázik János tiszthelyettes három évet töltött a veszprémi honvéd ezrednél s vitéz magatartásával megbecsülést és elismerést szerzett mind magának, mind pedig a testületnek.

MAGYAROSAN, KATONÁSAN.

... ,ami... ,amennyiben...

Ezek a névmások is gyakran előfordulnak — természetesen főként a hivatalos nyelvben — mint mondatkapcsoló kötőszók. Pedig csak igazán szigorú mértékkel szabad őket használni. Az *ami*-t pl. csak ilyen esetben: „Elfeledtem, *amit* mondtál.” — Itt helyes, mert a főmondatban nem határoztuk meg, hogy mire vonatkozik. Egyébként az *amely* névmást használjuk helyette, pl. az a felterjesztés, *amely*... (Érdekes, hogy a régi- és a népnyelvben az *aki* és *ki* névmás nemcsak személynévre, hanem dolog- és állatnévre is vonatkozik, pl. az a nagy fa, *akit*... , az a ló, *aki*... Ezzel szemben az *ami* nagyon ritkán.)

Már ez is mutatja, hogy az *ami*-vel csinján kell bánunk. Az egészséges nyelvérzék azért idegenkedik tőle, mert a mondat értelmét legtöbbször elhomályosítja. Főképpen akkor, ha nem egy-egy névre, tehát csak egy-egy mondatrészre, hanem az előtte álló mondat (sőt sokszor mondatok) egész tartalmára vonatkozik. Ez mindenestre kényelmes megoldás, mert így nem kell világosan megmondani, *kire-mire* vonatkozik az *ami*-vel kapcsolt, rendszeren másod- vagy harmadrendű melléknomdat. A hivatalos írás fogalmazója ugyanis így gondolkozik: Én leírtam, de hogy mit írtam, azon törje más a fejét... Azzal persze nem törődik az ilyen „író”, hogy hát illenék valóban ma-

gyarul tudnia, ha már a magyar földből és a magyar lélekből él... Pedig csak egy igen kicsit kellene magát megerőltetnie s mindjárt kiigazíthatná maga is az ilyen csúnya hibát.

Ime a példa: „X. Y. feljelentését visszavonta, de időközben áthelyezték, *ami* az illető személyét gyanússá tette.” Hát mondja meg ebből valaki: mi keverte gyanúba a szerencsétlent? Az, hogy jelentését visszavonta, vagy pedig az, hogy áthelyezték? Találós kérdés. Vagy-vagy. Node így nem érjük el írásunk legfontosabb célját; azt t. i., hogy megértsék. Ezt a mondatot tehát helyesen így kell megszerkeszteni: „X. Y. feljelentését visszavonta. *Ez* őt gyanússá tette. De időközben áthelyezték.” — Ha pedig más értelmet akarunk adni, akkor így: „X. Y. feljelentését visszavonta. Időközben azonban áthelyezték s *ez* ránézve gyanús volt.”

Az egész tudomány megint csak ennyi: merjük a mondatot befejezni, azaz merjük minél többször pontot tenni. Így aztán a hivataloskodó (tehát erőtlen és zavaros) *ami* helyett szinte nyelvünkre kíváncsozik a magyaros mondatkapcsoló névmás: *ez*, az.

Hasonló idétlenség a Bach-korszakbeli *amennyiben* szertelen használata is. Ez is csak egyetlen esetben jó, még pedig a részbeli korlátozásnál. Akkor tehát, ha erre a kérdésre felel: *mennyiben*? Például: „Ezzel csak annyiban foglalkozunk, *amennyiben* minket érdekel.” — Minden egyéb használata a helyes magyarság rovására van.

Példák: „A járőr a gyanúsítottat, *amennyiben* szökésétől lehetett tartani, elfogta.” *Mennyiben* fogta el a járőr a gyanúsítottat? (Mert ezt kell itt kérdeznünk). Felelet: Csak *annyiban*, *amennyiben* szökésétől lehetett tartani. Tehát ez a derék járőr ezt a gyanúsítottat csak *úgy részletekben* fogta el, már persze csak a jelentés szerint.

A helyes és magyaros kötőszó ebben az esetben: *mert*, *mivel*, *minthogy*.

Hasonló eset: „A helyszíni szemle alkalmával a lopások elkövetése megállapítható nem volt, *amennyiben* a panaszos által említett ablakon erőszak nyomai láthatók nem voltak.” — Az *amennyiben* helyett itt is a *mert*, *mivel*, *minthogy* okhatározó kötőszó a helyes.

A köznapi (rendszerint finomkodó) beszédben legtöbbször a *ha* feltételes kötőszót mellőzik az *amennyiben* kevéért, pl.: „*Amennyiben* nem esik az eső, elmegyek hozzátok.” — A becsületes, fertőzetlen nyelvű ember mindig azt mondja: „*Ha* nem esik az eső:...”

Túlozzuk ezt a hibát, próbáljuk belevinni az egészséges népnyelvbe: „Édes anyám *amennyiben* bejön Egerbe...” Ha valakinek ez jobban tetszik, mint így: „Édes anyám *ha* bejön...”, azon nem segíthet a világ semmiféle nyelvésze sem.

De ez nem is volna nagy baj. Inkább az a szomorú, hogy ezek az *idegenszerű fattyuhajtások kiszorítják a használatból az ősmagyar szavakat és szerkezeteket. A magunké elorvad, elpusztul, a betolakodott idegen pedig vígan tenyészik... Meddig tart és hová visz ez, magyarok?!*

Vitéz Rózsás József ny. százados.

Akarod, hogy az olvasás tartós nyomokat hagyjon maga után? Szorítkozzál néhány jeles elmére s táplálkozzál belőlük. Sehol sincs, aki mindenütt van. Kik életüket utazásban töltik, sok ismeretséget tesznek, de barátokat nem szereznek. Ez kell, hogy történjenek azoknál is, kik egy könyvet sem forgatnak előszeretettel, hanem mindent futva és sietőleg lapoznak keresztül.
Seneca.

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK.

A francia csendőrség.

(31. közlemény.)

Csak végső szükség esetében, ha a foglyok mint veszélyesek ismeretesek, lehet kivételesen az őrkíséréssel tényleges szolgálatban álló csendőregyéneket megbízni, akiknek ilyenkor teljes fegyverzettel és felszereléssel kell ellátva lenniök.

Ha az őrkíséréssel más csendőrök (lábadozók, visszahonosítottak) lettek megbízva, akkor azokat a jövőben mindig pistollyal és 12 tölténnyel kell ellátni.

Ezeket a fegyvereket és töltényeket ezek a csendőregyének a Franciaországba való megérkezésükkor a kikötőben székelő gyarmatiügyi főnöknek adják át, aki azokat a legközelebbi katonai szállítmány útján küldi vissza annak a gyarmati parancsnokságnak, amely azokkal a csendőröket ellátta.

A fenti rendelkezések betartása a jövőben emellett, hogy a foglyoknak postahajókon és kereskedelmi hajókon való szállítását is biztosítja, megóvjá a kincstárt a fölösleges költségek által való megterheléstől.

A foglyoknak vasúton való szállítását szabályozó igazságügyi miniszteri körrendelet.

(Az 1885 július hó 5-én kelt körrendelet magyarázata.)

Páris, 1897 július 16-án.

Az 1884. november 29-én kelt a foglyoknak vasúton való kíséréséről szóló körrendelet akként rendelkezik, hogy a költségjegyzéket úgy az ítélező, mint a végrehajtó hatóság megerősíteni köteles.

Hacsak lehetséges, az őrkíséréssel olyan csendőregyéneket kell megbízni, akik az anyaországba való visszahonosítás vagy nyugállományba vonulás végett térnek vissza Franciaországba.

Ez a szabály azonban csak akkor alkalmazható, ha az őrkísérést a rendeltetési helyig egy és ugyanaz a járőr teljesíti. Akkor azonban, amikor az 1885. évi július hó 5-én kelt rendelet értelmében az őrkísérést több egymást követő járőr adja, a közigazgatási eljárás a következő:

„A csendőrök a felváltás helyére való megérkezés után az ottani igazságügyi hatóságnak a megkeresés egy példányával együtt átadják a költségjegyzéknek két példányát és a vasúton felhasznált vasúti jegyeknek két másodlatát. A megkeresésnek az igazságügyi hatóság által láttamozott másodpéldányát a költségjegyzék harmadpéldányához csatolják és elszámolás végett az elindulási hely igazságügyi hatóságának adják át.”

Felmerült az a kérdés, hogy az utolsó őrkíséret csendőrei, akik a foglyokat rendeltetési helyükre kísérték, kötelesek-e a költségjegyzék harmadpéldányát az ítélezést végrehajtó hatóságokkal úgy aláíratni, mint azt azok a csendőrök teszik, akik a foglyokat egyetlen őrkíséréssel adták át rendeltetési helyükre.

Elődeim egyike e kérdést a fentiek szerint így is oldotta meg és 1889. február 28-án ilyen tartalmú rendeletet adott ki:

A kérdés újból megvizsgálatván, rájöttem arra, hogy a kincstárnak egyáltalában nem érdeke az, hogy a költségjegyzék a végrehajtó hatóság által megerősítették. Ez az eljárás különben is nem felel meg az 1885. évi július 5-én kelt rendeletnek, amely abban az esetben, ha az őrkísérést több járőr végezte, a költség megtérítésével azokat a hatóságokat bízza meg, amelyeknek székhelyéről az őrkíséret járőrök elindultak.

Felkérem ezért, figyelmeztesse alárendeltjeit, hogy mindazokban az esetekben, amikor az őrkísérést több egymást felváltó járőr teljesíti, a költségek kiegyenlítésénél mindig az

1885. február 5-én kelt rendelet rendelkezéseit kell szem előtt tartani. Nem lehet tehát különbséget tenni a közbeeső járőrök és az átadást fogyanatosító járőrök között.

Polgári foglyoknak harmadosztályú vasúti kocsikban való szállításáról szóló igazságügyi miniszteri rendelet.

Páris, 1901. november 7.

A vasutakkal kötött szerződés bérleti tételei alapján ezek kötelesek minden olyan alkalommal, amikor a tárcámat terhelő foglyokkíséretekről van szó, másodosztályú szakaszt rendelkezésre bocsátani.

A hadügyi és a tengerészeti miniszterek már több év óta másodosztályú kocsit vesznek igénybe a foglyok szállítására.

Ennek az újításnak a bevezetése szükségesnek látszott a polgári foglyoknál is. A kincstár érdekein kívül ez az intézkedés megszünteti egyúttal azt a különbséget, amely a polgári és a katonai foglyok szállításánál eddig fennállott.

E tekintetben a közmunkaügyi miniszter támogatásával sikerült az állami és tíz különböző magánvasúti igazgatósággal megállapodást létesíteni.

Ezek a vasúti vállalatok kötelezték magukat arra, hogy jövőben a foglyokat szakaszonként és kilométerenkint 20 centime ellenében fogják a harmadik osztályon szállítani. Kikötötték azonban, hogyha az igénybevett vonaton harmadosztályú szakaszok nem állnak rendelkezésre, akkor a foglyokat szakaszonként és kilométerenkint 22.4 centiméret fogják a másodosztályon szállítani.

Kérem a szükségesnek látszó intézkedéseket fenti meg egyezés fogantatba való tétele céljából megtenni.

Szállítások alkalmával mindig a harmadik osztályú kocsit kell igénybevenni. Ha kivételes esetekben a szállításnak másodosztályú kocsiban kell történnie, elegendő, ha az őrkíséret parancsnoka a megkeresésen elismerteti, hogy harmadosztályú koci hiányában a szállítmánynak másodosztályú kocsiban kellett utaznia.

Egyes vasúttársaságok árleszállításokat engedélyeztek, vagy egyéb engedélyeket tettek s erről az igazságügyi hatóságokat értesítették is.

Megragadom az alkalmat, hogy a foglyok szállítására vonatkozó szabályok pontos betartására a félremagyarázásoknak véget vetendő, a figyelmet újból felhívjam.

A szállítási költségek a háromhavonként benyújtott nyugták alapján lesznek kifizetve.

Az igazságügyi hatóságoknak kerülniök kell minden olyan szállítást, amely nem az én hatáskörömbe tartozik. Például szökevények, elítéltek, kiskorúak, visszahonosítottak stb. szállítása. Ezeknek szállítására vonatkozó intézkedéseket a közséig elöljáróságok és az illetékes közigazgatási hatóságok teszik meg.

A megkeresések példányain mindig meg kell említeni a vádbeli cselekményt és a kísérő csendőrök nevét (1804. november 29-én kelt rendelet).

Fontos tudni azt, ha a szállítási költség nem tudható be az igazságügyi tárcának, hogy az őrkíséret visszautazásánál hány hely vétetet igénybe. Ha ugyanabban a szakaszban bűncselekményt elkövetett egyének és olyan más személyek szállíttatnak együtt, akiknek szállítási költsége a közigazgatást vagy más minisztériumot terhel, akkor a szállítási költséget mindig meg kell osztani és ilyenkor az őrkíséret parancsnoka ezt a körülményt mindig jelelje.

Hogy a szállítási költségek behajthatók legyenek, az őrkíséret parancsnoka sohasé mulassza el az összes vasúti jegyek másodlatait beszerezni és a bírósági iratcsomóhoz csatolni. Ha a vasúti állomásfőnök ezeket a másodlatokat kiállítani nem hajlandó, erről a körülményről elindulás előtt a köztársasági ügyészt értesíteni kell.

Felkérem, figyelmeztesse alárendeltjeit e rendeletnek pontos betartására.

A csendőrségi légió parancsnokai felkéretnek, hogy alárendelt tszjtjeiket és altiszjtjeiket e rendeletben foglaltakról tudomásba helyezték.

A tengeren való foglyszállítás költségeinek megtérítéséről, a hadügyi és pénzügyi miniszterekkel egyetértően kiadott igazságügyi miniszteri körrendelet.

A pénzügyi és a hadügyi miniszterekkel történt megállapodás alapján elrendelem, hogy a foglyoknak Korzikáról, Algierből vagy Tuniszból az anyaországba vagy viszont történő szállításánál a behajózási hely illetékes köztársasági ügyésze

Minden művészen megvan a vakmerőség egy csirája, mely nélkül tehetség sem képzelhető.

Goethe.

a csendőrpáncsnoknak a megkeresést két példányban köteles kiadni és azoknak hátiapjára a szállítási lajstromot rávezetni.

Ebben a megkeresésben meg kell említeni a fogolynak nevét, büntetőjogi helyzetét, a bírói megbízás vagy ítélet keltjét és a rendeltetési helyet. A megkeresés egyik példányát a költségjegyzékhez leendő csatolás végett a csendőrök őrzik meg. A másodpéldányt és a szállítási lajstromot a vádhatóság jegyzőkönyvvezetője őrzi meg. Ez a tisztviselő gyakran távol lévén, nincsen abban a helyzetben, hogy pontosan megállapítsa a szállítási költségeket, semhogy ezirányban a szükséges kutatásokat megtegye. Szükséges tehát, hogy egy, a csendőrök által szabályszerűen vezetett okmánnyal bírjon, amelyet a megkereső igazságügyi hatóság ellenőrzött.

(Folytatjuk.)

CSENDŐR LEKSZIKON.

94. Kérdés. *A gyanúsított cséplést végez tanyája közelében. A még elcsépletlen gabonaasztag tetején a gyanúsított pipára gyújt, példáját a kévelőmunkások is követik. Az arraméno járór figyelmezteti őket, hogy a dohányzást hagyják abba, mert tüzet okozhatnak. A gyanúsított azt feleli, hogy ha elég is a gabona, az az ő kára s a figyelmeztetésre nem hajt. Mint-hogy a tanyától más tanyépületek több mint 1 km távolságban vannak, az esetleges tűz más vagyonát nem veszélyeztette. Mi a járór tennivalója ilyen esetben?*

Válasz. A csendőrnek a Szut. 64. pontja értelmében (7. alpont) szolgálati kötelessége elemi csapások és balesetek észlelésekor segítségnyújtása. Ebből következik, hogy szolgálati kötelessége a balesetek lehető megelőzése is. A fennforgó esetben tehát, ha nem is forgott fenn bűncselekmény gyanuja, mert az esetleg kitörő tűz csak a veszélyeztető eseményt elkövető tulajdonos vagyonát fenyegette, joga és kötelessége volt a csendőrnek megfelelő figyelmeztetést intézni az érdekelthez. Ámde arról is szó lehet a jelen esetben, hogy az esetleg kitörő tűz fenyegette volna a tulajdonoson kívül az ott dolgozó napszamosok testi épségét és életét is, valamint a rajtuk levő ruházatot, mint vagyonukat. Szó lehet tehát arról is, hogy a kitörő tűz a Btk. 425. §-a értelmében tűzvésznek tekintessék. Akármelyik esetet vesszük is tehát, a gyanúsított nem utasíthatja vissza jogosan a csendőr figyelmeztetését, még azért sem, mert a csendőr nem tartozik érdektelenül szemlélni a bár magántulajdonban levő gabonakészletnek könnyelmű elpusztítására irányuló gondatlanságot sem. Jogositva van tehát ilyen esetben a csendőr figyelmeztetésének megfogadását követelni, s ha ellenállásra talál, akaratan minden törvényes eszközzel érvényt szerezni. A gyanúsított egyébként a Kbt. 109. §-ába ütköző testi épség ellen való kihágással gyanúsítható, mert könnyen meggyűlö anyag tartására és őrzésére vonatkozó szabályt segett meg.

Az eset elbírálásánál egyébként figyelembe jön a vármegegyei, esetleg községi tűzrendészeti szabályrendelet is.

95. Kérdés. *A járór egy vendéglős egész pohárkészletét őrizetbe veszi a poharak piszkossága miatt. Jogos-e a járór eljárása?*

Válasz. Minthogy a m. kir. népjóléti miniszter 1922. évi 502. sz. rendeletének 5. §-a szerint tilos az italméző helyiségekben az italok készítésére és tartására használt edényeket tisztátalanul kezelni s a tilalom megszegője a rendelet 11. §-ának 2. pontja szerint kihágást követ el, a járór jogositva van a tisztátalan edényeket őrizetbe venni, de csak akkor, ha a községi előljárással egyetértésben járt el. A rendelet 3. §-a szerint ugyanis az idézett miniszteri rendelkezésekre tekintettel, a felügyeletet és ellenőrzést kis- és nagyközségekben a községi előljárással, a községi és körorvosok gyakorolják, azt tehát helyi rendészeti ügynek kell tekinteni. Ily esetben is, ha az őrizetbevétele hatósági orvos nem volt jelen, arról az orvost azonnal értesíteni kell, aki köteles azonnal megjelenni az őrizetbe vett tárgyak megvizsgálása végett.

96. Kérdés. *Meddig nevezik gidának az őz borját?*

Válasz. A vadászati törvény nem határozza meg az időpontot, amikor a vadászati tilalom szempontjából valamely vad fejlődési szaka beáll. Így tehát a gyakorlati élet szempontjából kell eldönteni ezt a kérdést. Gidának az őz borját általában egyéves koráig nevezik. Természetesen az, aki őzgidát tilalmi időben lelő, rendszerint és várhatólag azzal fog védekezni, hogy a gidát kifejlett állatnak nézte. Ilyenkor azonban vizsgálni kell azt is, hogy a vitatott tévedés nem gondatlanságon alapszik-e, mert ha igen, a kihágás fennforog. Szabály ugyanis az, hogy a vadásznak meggyőződést kell szereznie az előtte álló vagy eliramodó vad mineműsége felől. A tévedésre való hivatkozás tehát a legtöbbször gyenge védekezésnek fog bizonyulni a kellő ismeretekkel rendelkező csendőr előtt. Tudni kell ugyanis még azt is, hogy a kifejlett őz szőre nyáron felül és kívül sötét rozsdavörös, télen barnásszürke; lábainak alsó és belső oldala világosabb. Ezzel szemben az őzborjú vörhenyes alapon fehéren vagy sárgásan pettyezett; igen gyakori a fekete-fehér, ezüsthéjű és foltos példány is. Életmódja szerint az őz leginkább családokban él együtt, egy bak egy, ritkábban 2—3 tehénrel és borjaival, de télen több család is összeverődik. A fiatalok 10 hónapig maradnak a családban, aztán elszélednek és 14 hónapos korukban lesznek ivaruk szerint érettek. Van elég adat tehát arra, hogy a dolgozóhoz értő vadász felismerje az őzgidát, vagyis a még fiatal őzet. Ha az állat teljesen kifejlett példány, gida jellege megszűnik.

97. Kérdés. *Mennyi időn át kell általában tartásdíjat fizetnie a természetes apának törvénytelen gyermekéért? Tartásdíj fizetése helyett veheti-e a természetes apa a gyermeket saját gondozásába?*

Válasz. A bírói joggyakorlatban hosszú időn keresztül követett jogszabály szerint a természetes apa általában a gyermek 12-ik, kivételesen 14. életévéig köteles tartásdíjat fizetni. Ujabb azonban a tartásdíjat általában a gyermek 16 éves koráig szokták megítélni. Minthogy a törvénytelen gyermek a természetes apával jogi rokonságban nincsen, rajta a szülői jogokat és kötelezéseket az anya gyakorolja s mert atyái hatalom az ilyen gyermekre nézve mincsem s anyjának természetes és törvényes gyámsága alatt áll (ha az anya nagykorú), jogi akadályai vannak tehát annak, hogy a természetes apa rendelkezze a gyermek tartása, elhelyezése és nevelése kérdésében. Ha a természetes apa ebbe a kérdésbe be akar avatkozni, ezt csak az anyával való egyetértésben teheti s a kötött megállapodást nagyon is célszerű a gyámhatóság jóváhagyása alá bocsátani; a tartásdíj kérdésében kötött megállapodásra ez a gyámhatósági jóváhagyás kötelező.

98. Kérdés. *Mi az örökbefogadott gyermek jogállása az öröklési jog szempontjából?*

Az örökbefogadásnak a magyar jog szempontjából legközvetlenebb hatása az, hogy a gyermek öröklési jogi szempontból az örökbefogadóval szemben teljesen a törvényes leszármazó jogi helyzetébe jut. Az örökbefogadott gyermek tehát örökbefogadó szülője után úgy örököl, mintha törvényes gyermeke lenne. Következésképp öröklési jogi szempontból érvényesítheti mindazokat a jogokat, amelyek örökbefogadó szülője jogán úgy szálltak rá, mintha annak leszármazója lett volna vér szerint.

99. Kérdés. *Mi a lényeges tartalma annak a legfelsőbb kegyelmi elhatározásnak, amelyet a Kormányzó Úr Öföméltósága Magyarország kormányzójává választása tizedik évfordulója alkalmával kiadott?*

Válasz. E legfelsőbb elhatározás lényeges részének értelmében kegyelmet kaptak a következők:

a) akiket kormányzósértés miatt az elhatározás kelte (1930 március 1.) előtt jogerősen a polgári bíróság elítélt, vagy akik ellen az elhatározás kelte előtt elkövetett ily bűncselekmény miatt kell eljárást indítani, vagy folytatni;

b) akit a legfelsőbb elhatározás kelte előtt elkövetett vétség vagy esetleg ezzel együtt kihágás miatt jogerősen 8 napnál nem hosszabb szabadságvesztés-büntetésre vagy pénzbüntetésre ítélte el a polgári bíróság, feltéve, hogy a pénzbüntetés behajthatatlanság esetén 8 napnál nem hosszabb szabadságvesztés-büntetésre kell átváltoztatni;

c) akiket a polgári bíróság a legfelsőbb elhatározás keltét legalább három évvel megelőzőleg elkövetett vétség vagy esetleg ezzel együtt kihágás miatt jogerősen elítéltek 1 hónapnál nem hosszabb szabadságvesztés-büntetésre, avagy pénzbüntetésre;

d) akiket a polgári bíróság a legfelsőbb elhatározás keltét legalább öt évvel megelőzőleg elkövetett vétség vagy esetleg

ezzel együtt kihágás miatt hat hónapnál nem hosszabb fogház- vagy államfogházbüntetésre jogerősen ítélte;

e) szabadságvesztés-büntetésük fele részére nézve azok, akiket a legfelsőbb elhatározás kelte előtt legalább öt évvel megelőzőleg elkövetett bűncselekmény miatt egy évnél nem hosszabb szabadságvesztés-büntetésre ítélte el jogerősen a polgári bíróság;

f) azok, akik ellen a legfelsőbb elhatározás keltét legalább három évvel megelőzőleg elkövetett vétség miatt kell eljárást indítani vagy folytatni, kivéve, ha még nem jogerős ítélettel 1 hónapnál hosszabb szabadságvesztés-büntetést már kiszabott a bíróság.

Nem részesülnek kegyelemben azok, akik bűncselekményüket külföldön követték el, akik ellen nyomozólevél vagy személyleírás-körözés van kibocsátva s akiket a legfelsőbb elhatározás kelte előtt elkövetett bűntett miatt vagy három évvel ezt megelőzőleg elkövetett szándékos vétség miatt szabadságvesztés-büntetésre ítéltek el jogerősen.

A legfelsőbb elhatározás további része azokra vonatkozik, akiket öt napot meg nem haladó elzárásbüntetésre vagy akkora tartamú eljárásra átváltoztatható pénzbüntetésre ítéltek el, továbbá a kiszabott elzárás felét illetően azokra, akiket öt napnál hosszabb elzárásra ítéltek el, valamint azokra, akik ellen a legfelsőbb elhatározás keltét megelőzőleg legalább egy évvel elkövetett kihágás miatt kell eljárást indítani vagy folytatni, kivéve, ha nem jogerősen öt napnál hosszabb elzárást már kiszabtak, végül büntetésük fele részét illetően azokra, akik jövődéki kihágás miatt a legfelsőbb elhatározás keltékor szabadságvesztés-büntetésüket töltik. Kegyelemben az elhatározás második része szerint nem részesülnek általában a jövődéki kihágások miatt eljárás alá kerülők (az idézett kivétellel), valamint azok sem, akik a legfelsőbb elhatározás keltét megelőzőleg azonos vagy hasonló természetű kihágás miatt már jogerősen el voltak ítélve.

Az amnesztia tehát nem volt általános s nagyobb részben olyan bűncselekményekre vonatkozott, amelyeknek tárgyi jelentősége nem nagy s amelyeket büntetlen előéletű egyének követtek el, a d) pont esetében a kegyelem meg éppen feltételes, mert ha a bíróság az elítéltet öt éven belül büntett vagy szándékos vétség miatt szabadságvesztés-büntetésre jogerősen újból elítéli, rajta a d) pont szerint feltételesen elengedett büntetést is végre kell hajtani.

100. Kérdés. *Mikor rendelik el az előzetes letartóztatást, mikor a vizsgálati fogságot és mikor bocsátanak ki nyomozólevelet, illetve elfogatóparancsot?*

Válasz. Az előzetes letartóztatást a nyomozás alatt rendeli el a rendőrhatalóság, illetve a kir. ügyészség, mint a nyomozást végrehajtó hatóság. A vizsgálati fogságot a bírói vizsgálat alatt, a terheltnek a vizsgálóbíró által történt kihallgatása után rendelik el. Nyomozó levelet csak büntett esetében, továbbá akkor bocsátanak ki, ha a tettes a letartóztatási intézetből megszökött és tartózkodási helye ismeretlen. Vétség esetében a személyleírás-körözésnek van helye. Elfogató parancsot akkor bocsátanak ki, ha az elfogandó egyén tartózkodási helye ismeretlen. Az elfogatóparancs annak az őrsnek szól, amely az elfogandó egyén tartózkodási helye szerint az elfogás eszközlésére hivatott.

101. Kérdés. *Mit kell közelebbről tudni a kiutasításról és a kitiltásról?*

Válasz. A kiutasítást a bíróság csak külföldivel szemben és csak büntett miatt rendeli el. Súlyosítani lehet a kiutasítást az országba való visszatérésnek örökre vagy meghatározott időre való eltiltásával. A kiutasítás vagy toloncúton vagy kötött menetlevéllel történik. A kiutasítottakra a rendőrhatalóság a csendőrség figyelmét is fel szokta hívni.

A rendőrhatalóság kitalhat valakit az ország egész területéről vagy annak egyes részéről, valamely város, község, vidék területéről. Az egész ország területéről csak nem magyar honos tiltható ki. Illetőségi helyéről senkit kiutasítani, kitalítani nem lehet. A rendőri hatóság saját területéről olyan idegen illetőségűeket (ezek nem idegen állampolgárok, hanem csak más rendőrhatalóság területén illetékesek) tilthat ki, akik a közbiztonságot veszélyeztetik (csavargók, kéjnök, hamis játékosok). A bíróság olyan egyéneket szokott meghatározott helyen való tartózkodásra utasítani vagy valamely helyen való tartózkodástól eltiltani, akik előzetes letartóztatásban vagy vizsgálati fogságban voltak, de azután szabadlábra kerültek s úgy folyik tovább ellenük a vizsgálat. Ennek célja az, hogy a bűnleket meg ne semmisíthessék, tanukat ne befolyásolhassanak s általában a bűnvádi eljárás sikerét ottlónlétükkel ne veszélyeztethessék.

102. Kérdés. *Vonatkozik-e a Szut. 243. pont 1. bekezdése az ellenőrző járőrökre is?*

Válasz. Az utasításnak a kérdésben említett e rendelkezése a községek és ipartelepek portyázásra felszámítandó külön időre vonatkozik. Célja ennek az, hogy az őrzőjáratok keretében a községek és ipartelepek portyázására a járőr nagyobb gondot s így természetesen több időt is fordíthasson. Nem tehetné ezt, ha csak a tereptárgyolt tereptárgyig vezető út hossza szerint lenne megállapítva a portyázási idő. Ebben az esetben a járőröknek a legfontosabb helyeken (községek, ipartelepek) valósággal át kellene szaladniok. Az ellenőrző járőrök tulajdonképpen feladatával azonban nem egyeztethető össze, hogy egyes tereptárgyakon hosszabb időt töltsenek. Az ellenőrző járőr feladata az, hogy az őrs szolgálatot teljesítő járőreit, illetve járőreit tekintetben ellenőrizze, hogy azok a szolgálati kötelességeiknek pontosan és teljesen eleget tesznek-e vagy sem. Az ellenőrzőjárort éppen ezért nem lehet ahhoz kötni, hogy milyen tereptárgyakat portyázzon le s hogy az egyes tereptárgyaknál mennyi ideig tartózkodjék. Ez tisztán attól függ, hogy az ellenőrzés érdekei mit, hogyan kívánnak meg. Az utasítás most tárgyalat rendelkezése tehát az ellenőrzőjárőrökre általában nem vonatkozik. Ez természetesen nem gátolja azt, hogy az őrsparancsnok, ha ellenőrző szolgálat során egyes községeket vagy tereptárgyakat részletesen is le akar portyázni, ezt magának külön előírja. Ebben teljesen szabad keze van az őrsparancsnoknak.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK. Személymotoszás fontossága.

írta és nyomozta: BÉNDEK MIHÁLY tiszthelyettes, őrsparancsnok, Szil.

A szomszédos csornai őrs 1930 január 3-án 17 órakor távbeszélőn arról értesítette a szili őrsparancsnokságot, hogy ugyanaznap, Csornáról Szombathely felé, 16 óra 30 perckor induló vonatra felszállás alkalmával, Pados János bő lakos, munkásember kabátja külső zsebében elhelyezett munkakönyvét, melyben 2 darab húsz és 1 darab öt pengős bankjegy volt, ellopták. A gyanu a kérdéses vonaton utazó Sztojka János kistatai lakos, cigányra irányult.

Amikor a feljelentést tevő a panaszát leadta, a vonat már elindult, így a gyanuba vett Sztojka Jánossal szemben a csornai őrs a nyomozást lefolytatni nem tudta. ezért vált szükségessé a szili őrs távbeszélőn történt megkeresése, hogy Sztojka, mikor a vasútállomáson kiszáll, átmotozzák és ha lehet, a bűnjelt biztosítsák. Amikor ez a telefonmegkeresés a szili őrsre érkezett, éppen külszolgálatban állottam s így ennek az esetnek nyomozására kivezényelt járőrt nem részesíthettem kellő kiképzésben. A járőr először az őrsállomástól 2 kilométerre fekvő Kistata községbe ment, ahol a gyanuba fogott cigány lakott. Felkereste annak kunyhóját, de a cigány még nem érkezett haza. A járőr útnak indult annak az útvonalnak irányában, ahonnan Sztojka a vasútállomás felől lakására mehetett. A járőr útközben össze is találkozott Sztojkával és ennek nevével. A találkozás helyén bizalmi egyén rendelkezésére a járőrnek nem állt, ezért úgy Sztojka Jánost, valamint ennek nejét Kistarcsa községbe kísérté, hol bizalmiférfit jelenlétében

úgy a gyanuba vett Sztojka Jánost, valamint nejét, Zsemberi Borbálát is kikérdezés alá vonta. Amikor a lopás elkövetését tagadták, a járőr alapos személymota-zást végzett mindkettőjüknél, de a keresett pénz és munkakönyv nem került elő. A nyomozást végző járőr ezen ténykedése után eredmény nélkül bevonult.

Ezen esetet követő napon, amikor külszolgálatból bevonultam és az esetről tudomást szereztem, a nyomozás eredménytelenségéről a csornai örsöt értesítettem. Az értesítés szerkesztése alkalmával, február 4-én a csornai örsről egy járőr a szili örsön megjelent és jelentette, hogy a folyamatban levő lopási ügy nyomozása végett jelent meg. Ezen járőr mellé egy, a helyi viszonyokkal ismerős csendőrt vezényeltem ki, segítségelés céljából. A csornai örs járőre Sztojka János gyanuba vett cigányt a nyomozás lebonyolítása céljából magával vitté Csornára, a nyomozás a cigány tagadásával szemben ez alkalommal is eredménytelenül zárult.

Január 7-én Csornán országos vásár volt, Sztojka János is megjelent a vásáron és miután időközben Csorna és Sopronnémeti vasútállomás között a pályatest mellett, Pados munkakönyve a benne volt pénz nélkül megkerült, megerősödött a csornai örs gyanuja is, hogy a tettes más nem lehetett, mint a vonaton utazó valamelyik egyén, minden valószínűség szerint — Sztojka János.

Ezért a csornai örs járőre ismét kikérdezés alá vonta Sztojka Jánost, ki most már beismerte cselekményét. Előadta, hogy amikor Pados a vonatra felszállt, ekkor lopta ki zsebéből a munkakönyvet az abban elhelyezett pénzzel együtt. A vonatról azután a munkakönyvet a későbbi megtalálás helyén kidobta, a pénzt pedig megtartotta magának. Előadta továbbá a csornai örs járőrének, hogy amikor a vonatról leszállt és feleségével hazamenet, a szili örs járőrére megpillantotta, az út árkába leguggolt szükségét végezni (ekkor már sötét volt) és észrevétlenül az út árkába rejtette el a lopásból származó pénzt, nehogy azt a járőr nála megtalálja.

Ez alapon a csornai örs Sztojka Jánost lopás vétsége miatt a csornai kir. járásbírósnál fel is jelentette.

Ezen lopásetet, bár nem az én örskörletemben követték el, nem tekintettem teljesen befejezettnek, illetve nem nyugodtam bele abba, hogy Sztojka lehet a tettes, bár a cigány vérénél és természeténél fogva lopásra nagy hajlammal bír, de Sztojka, ki 1898. év óta nyereségvágyból származó bűncselekmény miatt nem volt büntetve, általános viselkedésével határozottan azt bizonyította, hogy Sztojka már megjavult. Azt pedig tudtam, hogy Sztojka felesége és a vele volt Karika János is nagy hajlammal bírnak és minden kínálkozó alkalmat felhasználnak lopásra, mely bűncselekményért már sűrűn voltak büntetve. Ezen körülmény indított engem arra, hogy ez ügyben egy más irányban — továbbra is nyomozzak.

A feljelentést követő néhány nap múlva megtudtam, hogy a lopás elkövetése alkalmával Csornán nemcsak Sztojka János és ennek neje, Zsemberi Borbála voltak, hanem Karika János szili lakos cigány is, ki akkor, amikor a szili örs járőre, Sztojka János és Zsemberi Borbálával összetalálkozott az útvonalon, már elvált tőlük. Ezen adat megszerzése után tovább puhatoltam és besúgóm útján is puhatoltattam, amíg sikerült megállapítanom, hogy Sztojka János nejével, Zsemberi Borbálával Karika János szerelmi viszonyt folytat.

Február 12-én a rábacsanaki országos vásárra ki-

vezényelt vásárügyeleti járőrök ellenőrzésére mentem. Szolgálatból való bevonulásom alkalmával Sztojka Jánost és nejét, Zsemberi Borbálát őrizet alá vettem és Szil községbe kísértem, hol részletes kikérdezés alá vontam őket. Fentebb kifejtett feltevésemben nem csalódtam. Nem is szolgált különös meglepetésként, hogy Sztojka János most már a csornai örs járőre előtt tett előadását oda módosította, hogy a lopást nem ő követte el, hanem Karika János, aki szintén vele volt a cselekmény elkövetésének napján Csornán. Csornán azért vállalta magára a lopás elkövetését, mert neje, Zsemberi Borbála és Karika János rábeszéltek, hogy vállalja magára a lopást, miután ő 1898 óta nem volt büntetve, enyhébb lesz a büntetése, mint az övék, akik a közelmúltban több ízben voltak lopás miatt büntetve.

Egyben bemondotta azt is, hogy a lopás elkövetése után Karika János nejének adta a lopott pénzt és másnap neje küldött Karika Jánosnak a lopott pénzből 5 pengőt. Karika János az 5 pengőt keveselte és azt üzent feleségének, hogy küldjön neki a pénzből még 5 pengőt, mert különben fej fogja jelenteni a csendőrségnél. Erre felesége Karika Jánosnak még küldött 3 pengőt, neki Sztojka Jánosnak pedig 20 pengőt adott.

Később jutott tudomására, hogy Karika János szerelmi viszonyt folytat nejével és részben a bemondottak alapján, részben pedig azért beszéltek rá a bűncselekmény elvállalására, hogy ha majd a bíróság szabadságvesztésbüntetésre ítéli el ezen cselekménye miatt, akkor szabadon folytathatják neje és Karika János a köztük fennálló viszonyt.

Karika János a kikérdezése folyamán tagadta a lopás elkövetését, azt azonban beismerte, hogy tudott a lopás elkövetéséről; a lopás elkövetője Zsemberi Borbála volt, aki a lopás elkövetése utáni napon hallgatás fejében 5 pengőt küldött neki, később — kérésére — még hármat.

Beismerte azt is, hogy Zsemberi Borbálával együtt beszéltek rá Sztojka Jánost, hogy vegye magára a lopás elkövetését. A már leírtak szerint Zsemberi Borbála a lopás elkövetését beismerte és előadta, hogy amikor a sértett a csornai vasútállomáson a vonatra felszállt, ekkor vette ki zsebéből a munkakönyvét, melyben 2 darab 20 és 1 darab 5 pengős bankjegy volt.

A munkakönyvet a megtalált helyén a mozgó vonatból dobta ki, a pénzt pedig elrejtette.

Amikor a szili örs járőrére megpillantotta az útvonalon, miután sötét volt, egy váratlan pillanatban a lopásból származó pénzt a szeméremtestébe rejtette. Amikor a szili örs járőre a nőszeméllyel átmotoztatta, ez a nő egy ingre vetköztette és mindenét megnézte, csak éppen azt a helyet nem, ahová a pénz el volt rejtve.

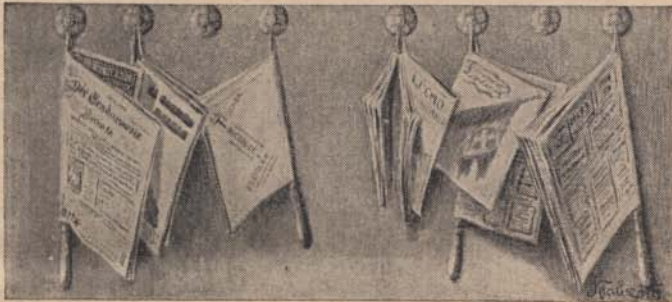
Beismerte, hogy mondotta férjének, vállalja magára a lopás elkövetését és pedig azért, mert lopás miatt többször ült már és a fogházban megtanulta azt, hogy ha valaki nyereségvágyból származó bűncselekmény miatt már két ízben büntetve volt és utolsó büntetése óta 10 év még nem telt el és ha ismét, habár csekélyebb természetű bűncselekményt is követ el, az esetben a törvényszék ítélkezik felette és súlyosabb büntetést kap. Ezért nagyon félt, — viszont tudta, hogy férjénél, aki 1898 óta büntetve nem volt — ez az eset nem áll fenn.

Másrészt viszont — s ezt is beismerte — az indította férjét reábirni a lopás elkövetésére, hogy Karika Jánossal zavartalanul folytathassa szerelmi viszonyát.

A folytatólagos nyomozás eredménye alapján Zsemberi Borbálát, miután utolsó büntetésének kiállása óta

még 10 év nem telt el és kétszer lopás miatt már bűntevő volt: lopás büntette miatt, Sztojka Jánost: orgazdaság miatt, mert a lopott pénzből 20 pengőt kapott, Karika Jánost pedig ugyancsak orgazdaság és zsarolás címén jelentettük fel. Sztojka János még az ügy főtárgalása előtt — szerelmi bánatában — öngyilkosságot követett el.

Az eset egyik tanulsága, hogy oly helyzetben, amikor nőknél — különösen cigánynőknél — végrehajtandó személymotoszás szükségessége merül fel, a személymotoszást végző nőt ki kell oktatni arra, hogy a személymotoszást miként végezze. Másfelől figyelmeztet bennünket az eset arra, hogy a tettes nem mindig feltétlenül bizonyossággal az, aki tettesként jelentkezik. Különös gonddal kell hát a megállapítás körül eljárni és figyelembe kell venni a fennálló családi kötelekeket és főleg azt, ami jelen esetben is elsősorban mérvadó volt, — hogy a tetteség elvállalása nem mentsi-e egy, az álltetteshez közelálló személyt egy oly büntetés alól, amely büntetés (annak minősítése, súlyossági fok stb.) viszont őt — a tetteséget magára vállaló egyént — nem fenyegeti.

LAPSZEMLE.

(Jugoszlávia). Zsandarmeriszki Vesznik.

1930. 4. szám.

Az első cikk a Csendőrségi Lapokból átvett tanulmány folytatása, amelyet *Posszert Jakab* százados a kasszafúrásról írt. A lap egész terjedelmében, szőszerinti fordításban, az összes ábrákkal együtt közli a cikket.

Jovanovics J. csendőrőrmester a látnoki képesség értékesítéséről ír véleményét. Bizonyítja, hogy a bűnügyi felderítés terén — bármily kívánatos volna is — eddig a látnokok semmiféle pozitív eredményt nem voltak képesek kimutatni. Minden nagyszülőt büntetett alkalmával százával is jelentkeznek az ügynevezett látnokok, akik állításuk szerint a multba (és jövőbe) képesek nézni, hogy „látomásai” segítségével nyomra vezessék a nyomozókat. Valahányszor ilyen nyomot követtek, mindig kudarc volt a vége, — tehát kár vele foglalkozni. Ha ilyen „látomány” adatait megvizsgáljuk, rendszeren nem találunk benne mást, mint amit az újságok írtak az esetről — kissé kicifrázva. Legújában Kutjepov orosz tábornok elrablása igazgatta a látnokokat, természetesen csak azért, hogy reklámul szolgáljon nekik a közönséggel szemben, akiknek hiszékenységből élnek.

I. I. az ember nemi életmódjáról bűnügyi vonatkozásban ír hosszabb ismertetést, felsorolja a természetes nemi életől eltérő jelenségeket jellegzetes megnyilvánulásai szerint csoportosítva. A legveszedelmesebbek a perverz hajlamú egyének között a „kínzóók” (szádisták; de Száde márkí leírása nyomán keletkezett kifejezés). Ezek mások kínjaiban lelik nemi gyönyörűségüket, ami természetesen a bűnügyi rovatba tartozik, mert akárhányszor az áldozat halálát okozza. Ilyen a hírhedt „Düsseldorfi rém”, — ilyen volt 30 év előtt a „hasfelmetsző Jakk”. Régente Lucrezia Borgia (Rordzsa), a „kékszakáll” stb., stb. (nálunk a „Fekete grófné”). Rejtelmes halálnál arra is kell tehát gondolni, hogy nem foroghat-e fenn nemi gyilkosság esete? E célra fontos volna perverz hajlamú embereket nyilvántartani. Fő ismerető jelük, hogy nem mennek nőhöz. Perverz hajlamú nőknél már nehezebb ezt megállapítani. A megfigyelést már a gyer-

mekornál kellene kezdeni, ahol a perverz hajlam kisebb gyermekek, de főleg állatok kínzásában nyilvánul.

Szerző szerint a többi fajta, nemi degenerált nem annyira veszélyes vagy ártalmas, amíg nem irányul gyermekek megrontására, amit a törvény 5—10 évi börtönnel büntet. A Szodomai betegsége nézve megjegyzi (közösülés állatokkal, rendesen hülyék szokása), hogy tulajdonképpen csak a nyilvános erkölcsösséget sérti, ami nem oly rossz, mintha az ilyen degenerált egyének rendes úton további degenerált utódai keletkeznének.

Gj. I. V. a csendőrség tudományos képzésének fontosságáról ír. Felsorolja, hogy mi mindent tanul a csendőrség a nyugati államok szakiskoláiban: daktiloszkópia, Bertillonage, antropologia, antropometria, vegytan, fotokémia, grafológia és pszühiátria rendes tantárgyak. Fontos továbbá a sokféle gépjármű ismerete és vezetése. Mindezt és sok más mindent kell a csendőrnek tudnia és ami a fődolog: értenie kell azt gyakorlatilag alkalmazni. A legcélszerűbb az őrsparancsnokokat szakszerűen és célirányosan kiképezni és képe-síteni, hogy a tanult eljárásokat a mindennapi szolgálatban értékesítsék, ami a legjobb módja fiatalabb csendőrök kiképzésének és nevelésének. A lap a szolgálati könyvek és lajstromok pontos vezetését ajánlja a csendőrök és különösen az őrsparancsnokok figyelmébe, mert már nem egy őrsparancsnok járt pórul azáltal, hogy ezt a fontos szolgálati ágat elhanyagolta. A bevezetés csak általában mutat a tárgy fontosságára; — a folytatás azzal fog foglalkozni, ami a szabályzatokban és rendeletekben nem foglaltatik, amit azonban szolgálati írásbeli munka terén jó és hasznos tudni.

Jakovljevics Szt. csendőrszázados az őrszagdalkodásokról ír hosszabb fejtegetést. A bevezető rész nagy általános vonásokban dicséri a közsagdalkodás hasznát és előnyeit és elriasztó példával illusztrálja, hogy mily tragikus következményei is lehetnek, ha a csendőrök ahelyett, hogy szabad idejüket a közsagdalkodás művelésére fordítanák, eljárnak kocsmázni. Leír egy esetet, amikor egy csendőr ittas fővel, kocsmai veszekedés folyamán ellenfelét leszúrta és többeket megsebesített. Eredmény 20 évi börtön, amit könnyen elkerülhetett volna, ha otthon marad, a kertben dolgozik és azután lefekszik, mint a többiek. (Folyt. köv.)

Perunovics R. hadb. százados néhány szót ír a nem szándékos emberölésről. Összehasonlítja a régi (szerb) büntető-törvény rendelkezéseit az új (jugoszláv) törvénnyel. Idézi a katonai büntetőtörvénykönyv rendelkezéseit és idéz egy példát, amelyben egy fiatal csendőr minden ok nélkül megölte egy rendfokozatban levő, de rangidősebb bajtársát. Halál helyett csak 20 évi börtönre ítélték, mert két enyhítő ok szült mellette: eddigi jó magaviselete és a tett nyílt beismerése. A régi törvény szerint legalább két enyhítő körülmény kellett a halálbüntetés megváltoztatásához, — az új szerint egy is elegendő.

—0—

(Spanyolország). Revista Técnica de la Guardia Civil.

242. szám.

A spanyol csendőrségnek évente három ünnepnapja van: március 28-ika a csendőrség alapításának emléknapja, október 12-ike, a testület patronusának névnapja és október 4-ike. Az utóbbi napon tüntette ki az uralkodó a csendőrséget, a csendőrség adja a díszőrséget a királyi palotába, ami különös kitüntetés jelent. Az őrségre kerülő csendőrszázad ez alkalommal a csendőrség zászlajára a nagykereszt fekete-fehér szalagját is feltűzi. A lap a címlaldalon felvételt közöl arról, amint három csendőrárva feltűzi a szalagot a díszőrségre induló csendőrszázad zászlajára.

José Pastor (Hozé Pasztor) folytatja a csendőrségi bűnügyi nyilvántartás felállítására és megszervezésére vonatkozó tervzetét. A folytatás a személyazonosság megállapítását irányító központi nyilvántartással foglalkozik. Szükséges személyzet: 1 parancsnok, 2 felügyelő, 1 laboratóriumi főnök és 1 fényképész. Feladata lenne a következő: 1. Tervezetet készíteni a központi személyi nyilvántartás és az azonosítás egyöntetű bevezetésére; 2. kidolgozni az ehhez szükséges szabályzatokat és utasításokat; 3. megszervezni a központi belső szolgálatot; 4. nyilvántartási ügyekben az érintkezést a többi közbiztonsági szervekkel és hatóságokkal felvenni és

Hajdan a könyvek ritka volta ártott a tudományok haladásának, ma túlságos tömegük az, mely megzavar és megakadályozza az önálló gondolkodást.

Weber.

fenntartani és végül 5. tanácsadás. A csendőrségi bűnügyi nyilvántartásnak kétféle nyilvántartásra lesz szüksége és pedig a körözötték és üldözötték nyilvántartására. (Spanyol büntetőjogi fogalmak szerinti megkülönböztetés. — *Szerk.*) A körözötték nyilvántartása magába foglalná: a) a távollévk; b) szökevények és c) körözött külföldiek nyilvántartását. Az üldözötték nyilvántartása állana: a) a büntetett előlétek; b) szabadságvesztésre ítélték; c) kiutasítottak; d) rendőri felügyelet alá helyezettek; e) számkivetettek; f) az ország területéről kitiltott idegenek; g) szokásos bűntettesek; h) feltételesen szabadságot fegyencek és végül i) a polgári jogaitól megfosztott vagy foglalkozásuk gyakorlásától eltiltott egyének nyilvántartásából. A nyilvántartás által gyűjtött adatokat célszerű lenne időnként kihirdetni. Ebből a szempontból különösen bevált az olasz „Bulletin delle ricerche” (Nyomozási hirdetés), valami olyat kellene Spanyolországban is meghonosítani. A nyilvántartás számára a szükséges nyilvántartási anyagot a csendőrfőparancsnokság bocsátaná rendelkezésre, amely a bíróságoktól és a hatóságoktól kapná meg azokat. A bűnügyi nyilvántartás a következő főosztályokat ajánlja: A) személyi adatok nyilvántartása; B) jellegzetes és érdekes ítéletek és bírósági végzések gyűjtése; C) felvilágosítások és tanácsok adása; D) nyomtatványok szétküldése. Az A) alatt említett személyi adatok nyilvántartásának további tagozódása a következő lenne: a) ujjlenyomatlapok; b) kartotéknévsor betűrendben (azonos hangzású nevek különböző kezdőbetűk alatt); c) szemlévleírások; d) már azonosított személyek ujjnyomatlapjai. (Folyt köv.)

Osuna alezredes, a csendőrök hőstetteinek fáradhatatlan krónikása leír egy esetet, amelyben egy époly bátor, mint hidegvérű csendőr egymagában megvédett egy őrlaktanyát egy nagyszámú feldühödött tömeggel szemben és két bajtársát életét is megmentette. A fődolog nem is annyira a bátorság volt a leírt esetben, mint inkább a hidegvér. Egy spanyol csendőrsz állomáshelyén el akarták árverezni egy öreg embernek két sertését. Az öreg ellenkezett, kiabált, mire nagy tömeg gyűlt össze az árverés színhelyén. A tömeg mind fenyegetőbb magatartást tanúsított a községi előjáróval szemben s a végén meg akarták verni, mire a községi bíró az őrsre menekült. A tömeg utána nyomult a laktanyába is. Az őrsparancsnok a lármára kiment, de a tömegtől valóki azonnal rálőtt, úgy, hogy az őrsparancsnok vértől borítva összeesett. Rajta kívül még két csendőr volt otthon az őrsön, az egyik éppen akkor jött le a padlásról, de kénytelen volt visszafordulni s így a fegyverrel nem tudott hozzájutni. Az otthon levő másik csendőr a legénységi szobában volt s mikor látta, hogy miről van szó, felkapta a puskáját és az ajtón át egymásután terítette le a betolakodott támadókat. Nyolc halott maradt a helyszínen és több, mint húsz sebesült, míg a tömeg végre is szétszaladt. A csendőrnek semmi baja sem történt. Gyors orvosi segítséggel a súlyosan megsebesült őrsparancsnokot is sikerült megmenteni.

A lap folytatja a spanyol csendőrség modernizálása érdekében kifejtett agitációját. Ma már csak modern csendőrség tud megfelelni hivatásának. A csendőrség háborúelőtti szabályzata kétségkívül bölcsen volt megszerkesztve — az akkori időkre. Csakhogy azóta nagyot változott a világ, változnia kell tehát az utasításnak is. Nem új a gondolat, hogy minden csendőrkerületben a kerületi parancsnok helyettesét bízzák meg a szükséges újításoknak a kerületnél való keresztülvételével. A legszükségesebb ilyen újítások lennének: fényképezési laboratórium felállítása helyszíni és egyéb felvételek készítésére, tökéletes és teljes daktiloszkópiai felszerelés, bűnjel- és nyomrögzítő felszerelés és a szüksége adatgyűjtés megszerzése. Feltétlenül szükség van egy külön, tehát a közhasználatú állami berendezéstől független csendőrségi rádió-, táviró- és távbeszélőhálózatra, motorkerékpárookra az őrsökön, hogy a csendőrök a helyszínen mindig gyorsan megjelenhessenek, gépjárművekre az utiforgalom ellenőrzése céljából és végül csapatszállító gépjárművekre, hogy azokkal minden időben és bárhova azonnal lehessen csendőrségi karhatalmat szállítani. Mindezekkel kapcsolatosnak kell lennie természetesen a csendőrségi illetmények rendezésének is, hogy a csendőrség válogathasson a jelentkezők között és így csak kiváló emberanyag felett rendelkezze. A külön csendőrségi rádióhálózat szükségét igazolta a spanyol rendőrség tapasztalatai, amely saját rádióhálózatot létesített az ország hat nagyvárosa között. Erre a detroitai (Amerika) rendőrség adott példát. Az ott két éve berendezett rádiószolgálat kitűnően bevált, a rendőrség mindenütt úgszólva abban a pillanatban értesül a nagyobb bűncselekményekről, amelyben azok megtörténnek. Nagyon fontos, hogy a csendőrség autói rádióállomással is fel legyenek szerelve (Blanco századosnak van egy ilyen találmánya), hogy annak segítségével bárholnan

és bármikor azonnal intézkedni lehessen; pl. megszőkött autók feltartóztatására, gyors segélykérésre (pl. baleseteknél), elfo-gásra (nyomozásoknál) stb. A rádió és a gépkocsi ott, ahol alkalmazásuk és kihasználják, olyan eredményeket produkál, amelyenre azelőtt gondolni sem lehetett volna. Franciaország éppen most rendezi be az országos közbiztonsági rádiószolgálatot, amelyhez a többi európai államok rádiószolgálatai is csatlakozni fognak. A központi leadóállomás az Eiffel-tornyon lesz elhelyezve. Az országban egyelőre 51 vevőállomás lesz a rendőrfőkapitányságok és a mozgó brigádok székhelyein, főleg a határok mentén, továbbá az ország néhány gőcpontjában. Az állomások rövidhullámúak. Az elmondottak világossá teszik a követelményt, hogy a spanyol csendőrségnek — de a többieknek is — nem szabad megelégedniük azzal, hogy eddig szerzett babéraikon nyugszanak, hanem frissen, mozgékonyan kell haladni a kor szellemével.

Andrés Seura Peral a spanyol szolgálati utasítás néhány pontjára mutat reá, amelyeket a mai kor követelményeivel és körülményeivel már nem lehet összeegyeztetni. Ilyen előírás pl. hogy a járőr két tagjának nem szabad szorosan egymás mellett mennie, nehogy mind a két csendőr egyszerre legyen kitéve ugyanannak a hirtelen támadásnak. Ezt az előírást azonban pl. a motorkerékpáros járőrnel nem lehet betartani, mert az oldalkocsiban a csendőr szorosan a vezető mellett ül. Az ilyen előírásokat ma már revidálni kellene.

Az előző számban említettük, hogy a csendőradadémia parancsnoka szabadon választott tárgyú előadásokat vezetett be a tananyag élénkítése végett. Az első előadást *Don Pedro Serrano* csendőralezredes tartotta a csendőrség lakásviszovnairól. Miután elmagyarázta a higiénikus lakás általános követelményeit, áttért a csendőrség elhelyezésére és megvilágította azokat a hátrányokat, amelyek a csendőrség célszerűtlen elhelyezéséből származnak. A csendőrséget — különösen a nagyobb karhatalmaikt — ott kell elhelyezni, ahonnan szükség esetén gyorsan elszállíthatók, vonaton, vagy ha az nincs, gépkocsin. A csendőrlaktanyákkal szemben a következő követelményeket állítja fel: Minden helyiségnek legyen legalább begy balkonja (Délien nagyon szokásos. — *Szerk.*), ha az nincs, akkor ablaka az épület külső oldalán (vagyis nem folyosóra). Az ablaknyílás legkisebb mérete 1.5 m². A padló legalább 30 cm-rel legyen magasabb a külső talaj felszínénél. Falak legalább 2 m 80 cm magasak, köbtartalom személyenként legalább 20 m³. Istállók térfogata ugyanennyi legyen. Magánlakásban személyenként, az összes helyiségeket számítva, legalább 15 m³-nek kell jutnia. Egy rendelet kimondja, hogy a csendőrség számára nem megfelelő az olyan altszti lakás, amelyben legalább egy közös lakószoba és három hálófiülke (a házaspár és a két nembeli gyermekek számára külön-külön) nincsen.

—0—

(Franciaország). L'Écho de la Gendarmerie Nationale.

2349. szám.

A helyőrségi szolgálat szabályzatának 3. fejezet 8. pontja kimondja, hogy a csendőrtisztek nem látnak el állomásparancsnoki teendőket. Amikor ez a szabályzat megjelent, még nem voltak felállítva a mozgó köztársasági gárdának különböző alakulatai. Ennek megtörténte után azonban visszás helyzetek állottak elő. Oly állomásokon, ahol katonai csapatok nincsenek, ellenben a mozgó köztársasági gárda egy szakasza állomásokon, gyakran érkeznek különböző hatóságoktól megkeresések a mozgó köztársasági gárda szakaszának parancsnokához, mint állomásparancsnokhoz. Nagyon visszás a helyzet akkor, ha az állomáson a megyei csendőrség parancsnoka egy, a mozgó köztársasági gárda parancsnokánál rangban idősebb tiszt. Katonai ünnepélyeken egy csendőrszázados háttérbe szorul a mozgó köztársasági gárda fiatal hadnagy szakaszparancsnokával szemben. Ez főleg a július 14-ei ünnepre (francia nemzeti ünnep) vonatkozik. A kérdés annak figyelembe vételével oldandó meg, hogy a csendőrség elit csapat, melynek nem szabad háttérbe szorulnia.

A hadügyminiszter 1930 április hó 2-án kelt rendeletével kiadja a mozgó köztársasági gárda szervezetére vonatkozó rendelkezést. A mozgó köztársasági gárda 6 légióból áll. A légiók 3—4 csoportra tagozódnak. Mindegyik csoport 3—4 százdából áll. A századok szakaszokra (peleton) oszlanak. Vannak lovas és gyalog alakulatok. A mozgó köztársasági gárda 6 légiójának állomáshelyei a következők: 1. Montrouge, 2. Jouéls-Tours, 3. Lyon, 4. Nancy, 5. Nantes, 6. Arras.

2350. szám.

A nyugdíjasok kívánalmai nem nyertek elintézését, a becsületrend s a katonai érem pótdíjának rendezését azonban a szenátus mégis elfogadta. A döntés szerint a becsületrend s a

katonai érem tulajdonosainak a következő pótdíjak járnak: A becsületrend lovagkeresztje után 500 frank, a tisztii kereszt után 1000 frank, a parancsnoki kereszt után 2000 frank, a becsületrend nagy tisztii keresztje után 4000 frank, a nagykereszt után 6000 frank évenként. A katonai érem tulajdonosainak évi 200 frank jár.

A lap felemlíti, hogy igazságtalannak tartja az eljárást, melyet a jelentkezők gyűjtésének jutalmazásánál követnek. Ezen eljárás következménye, hogy a legutóbbi évek statisztikája a sorozásra jelentkezők számának állandó csökkenését mutatja. 100—120 franknyi jutalom járt eddig annak, ki a csendőrség részére minden évben legalább 6 jelentkezőt gyűjtött. Az ügynek ily módon való rendezésénél megfeleltek azonban arról, hogy az egyes örskörletek viszonyai nem egyformák. Némely, különösen földművelő lakossággal bíró örskörletben igen nagy fáradságot fejt ki az az őrsparancsnok, ki 4—5 jelentkezőt toboroz. Ne legyen most már ez az őrsparancsnok fáradozásáért megjutalmazva? Vagy az az őrsparancsnok, aki 3 csendőr jelentkezőt gyűjtött, de 6 jelentkezőt a haditengerészet számára toborzott, ne legyen megjutalmazva, mert a csendőrség részére csak hármat gyűjtött. Javasolja ennek a kérdésnek a rendezését olyképen, hogy a toborzásért járó jutalmazás összege felemeltesse s hogy nemcsak a csendőrség részére, hanem a katonaság, haditengerészet továbbszolgálói részére eszközölt jelentkezőgyűjtés is jutalmaztassék.

Március hó végén Ales körzékben a kommunista érzelmű előjáró érzékenyen megsértette a szolgálatban kötelességüket teljesítő köztársasági gárdistákat. Ezért a nimesi törvényszék április 1-én 100 frank pénzbüntetésre ítélte. A lap kiemeli, hogy a büntetést csekélynek tartja.

—0—

(Belgium). Le Gendarme.

124. szám.

„Amire én gondolok” című vezércikkében arról ír Gillard őrnagy szerkesztő, hogy a belgiumi jubileumi (Belgium fennállásának száz éves emlékünnepe) évben nem csökkenhetnek kötelességeink a csendőrök árváival szemben. A cikk keretében felemlíti, hogy a csendőrség zászlaját, amelyet előző 7 esztendővel a király adományozott, végig fogják hordozni Brüsszel utcáin. A zászló annak a 300 csendőrnek emlékeztétét jelképezi, kik a világháborúban estek el. Az esemény büszkeséggel tölti majd el a parancsnokokat s a csendőröket, ezen elit csapat tagjait. Különös, hogy a régi csendőröket még nem hívták meg erre az ünnepélyre, pedig ott a helyük az első sorokban, csak nem fognak elbujni a tömeg közé, hogy onnan üdvözljék a csendőrdicsőség jelvényét.

A képviselőházban számos támadás érte a csendőrséget. Március 7-én Carlier képviselő szóváltotta, hogy egy derék munkást orvadászat gyanúja miatt egész éjjel a csendőrlaktanyában őriztek. Ugyanezen a napon Vindevogel képviselő panasz tárgyává tette, hogy a flamandok fascisták részéről bántalmazásoknak voltak kitéve. A csendőrség parancsnoka ez alkalomból helyeslő megjegyzést tett. A képviselő kérdést intézett, hogy milyen intézkedést tesz a miniszter a csendőrség parancsnoka ellen? Főképp a Flandriába kiküldött wallon csendőrök ellen panaszkodott. Carlier képviselő április 1-én interpellált az orvadászat közben agyonlőtt Deroissart nevű 26 éves egyén ügyében. A miniszter válaszában megvédte a csendőrséget. Többek közt megjegyezte, hogy amíg a vadász-törvény hatályban van, annak érvényt kell szerezni. Ezen szolgálat közben pedig a csendőrök sokszor életveszélyben vannak, mert az orvadászok lelőhetik őket. A lap kritika tárgyává teszi azonban a miniszter védelmét, mely részleteiben több téves megjegyzést is tartalmazott.

1930 április hó 30-án tárgyalták a képviselőházban a csendőrség költségvetését. Ez alkalomból Ernest képviselő szóváltotta, hogy a csendőrség fejlesztése és költségei már nem ismernek határt. A költségvetés 144,086.111 frankot tesz ki, míg 1914-ben csak 11,267.000 frank volt. A több kiadás 132 milliót tesz ki. Ez több mint valorizáció. Minden évben nő a csendőrség költségvetése s ezzel a létszáma is. Ez évben a tiszték létszáma 153, míg 1914-ben csak 88 volt. Csak az utolsó évben is 10 főt nőtt a létszám. Ugyanez az eset az altisztii létszámnál is. 1914-ben 3760 volt az altisztiek létszáma, ma 6281. Az emelkedés 2521 főt tesz ki. 998 brigádos (őrsparancsnok) van most az 1914-beli 500-al szemben. Ugy látszik, hogy a csendőrség átszervezésének ürügye alatt még mindig emelni akarják a létszámot. A cél katonai érdekeket szolgál, ami nem fedi a törvényt. A csendőrség hivatása békében a rend fenn-

tartása s a mozgósítás előkészítése. Háborúban kiállítja a tábori csendőrséget, az örsök azonban helyükön maradnak s tovább működnek. A tervbe vett átszervezés 186 tisztre és 6685 főnyi legénységre emelné a létszámot, vagyis 400 emberrel többre, mint a múlt évben. Megfontolandó: nem kellene-e mérsékelni ezeket a kiadásokat?

—0—

(Olaszország). La Fiamma Fedele.

1930. 4. szám.

A lap áprilisi száma szép kiállítású füzetben II. Viktor Amadeus életét és uralkodását ismerteti. Maga a folyóirat ennek a füzetnek úgyszólván csak mellékletként jelent meg egy íven, elég kis tartalommal. A vezércikk, mely az első oldalt majdnem teljes egészében elfoglalja, nem más, mint előfizetési felhívás.

„Az alessandriai csendőrkerület gyászja” címen közli a lap, hogy április 13-án Marcelli Pietro csendőr egy automobil-szerencsétlenség következtében életét vesztette. A temetés Alessandriában a város költségén, a polgári és katonai előkelőségek részvétele mellett nagy pompával folyt le. A gyászkiíretet egy szakasz csendőr szolgáltatta. A lap szerint a temetés ünnepélyessége, az előkelő gyászolók nagy száma, fényes megnyilatkozása volt annak a tiszteletnek és meleg rokonszenvnek, melyet a lakosság az olasz csendőrség iránt érez.

Ezen kívül a lap egy novellát, egy költeményt, egy kimutatást az anyakönyvi lapszámokról és szerkesztői üzeneteket tartalmaz.

—0—

(Olaszország). Fiamme d'Argento.

1930. 4. szám.

A vezető cikkben Antioco Gratzio Camboni a Róma alapításáról szóló mondákat ismerteti.

Egy másik cikkben a lap Mussolini leányának Galleazzó Ciano gróffal kötött házasságáról emlékezik meg.

Arturo Bau százados folytatja a „Vörös emberek között” című cikksorozatát. Ismerteti az 1919. évi milánói viszonyokat, részletesen leírja a december 2-i nap eseményeit, amidőn a forradalmi tömeg a csendőrséget megtámadta úgy, hogy az kénytelen volt löfegyvert használni.

„Dicsőség a hőseknek” cím alatt a lap gyászkeretben hozza öt olyan csendőr nevét, akik kötelességük teljesítése közben életüket veszítették. Az öt közül négy a cirenaici gyarmati harcokban az 1929. év folyamán halt hősi halált. Az ötödik: Modica Ragusa Giuseppe gyalogszendőr folyó év január 17-én Tremesteri Etneo községben esett el közbiztonsági szolgálat teljesítése közben. Egy megtámadott ember segítségére sietett, mely alkalommal a tettenért gonosztevő öt két revolverlövésel leterítette. A csendőrfőparancsnokság halála után ünnepélyes dicsőre elismerésben részesítette.

A 176. oldalon a lap szerkesztősége az egyik csendőrnek részvétét nyilvánítja nagybátyja elhalálása alkalmából, egy másik helyen pedig Franco Oliva csendőrnagynak küldi szerencsekívánatait, kit az olasz király a gyarmatokon teljesített rendkívüli szolgálatokért magas kitüntetéssel jutalmazott meg.

A lapszemlét a „Külföldi csendőrségek” című rovat tartalmazza. A cím felett kis illusztráció van elhelyezve, melyen a német, francia, belga és olasz csendőr társaságában ott látható egy kakastollas magyar csendőr mellképe is.

„A szabadságot csendőrök oldala” rovat híreket hoz a szabadságot (tartalék) állományban levő csendőraltisztiek szervezkedéséről és egyesületi életéből. Az egyik ilyen cikk idézi Napoleon mondását, hogy az altisztiek képezik a hadsereg gerincét. Napoleonnak ez a meghatározása minden ország hadseregében minden időben megfelelt a valóságnak — írja a cikkíró. Az altisztiek fáradságos és nehéz hivatásuknak mindig a magaslatán állottak. Szolgálatuk sajátossága, hogy mint előjárók közvetlen érintkezésben élnek a legénységgel és így a nép katonai nevelésének nemes munkájában, igen nehéz és nem mindig hálás szerepet tölthettek be.

A katonai rovat cikket tartalmaz, mely szerint március 23-án a fascista ünnepségek alkalmából a milánói fascista miliciának géppuskákat adományoztak. A cikkíró felveti azt a kérdést, hogy mire is szolgálnak a milícia fegyverei? Nem náborús készülődést jelent ez, hanem csak óvintézkedéseket a sors esetleges meglepetései ellen. A cikkíró véleménye szerint kívánatos volna a fascista miliciát az összes modern fegyverekkel ellátni.

„A tartalékos tisztiek nemzeti egyesületé”-be egy 1928 december 24-én életbelépett törvény értelmében mindazon tar-

talékos tisztek kötelesek beiratkozni, akiknek mozgositás esetén szolgáltnok kell. Az ilyen tisztek száma Olaszországban körülbelül 20.000-re tehető.

A háború után közvetlenül, az olasz hadseregben eltörölték a hátibőröndöt, csupán a kenyértarisznya maradt meg. A hadügyminiszter most el akarja ismét látni az alpinei (alpesi) csapatok kivételével az összes fegyvernemeket egy könnyű, de erős vászomból készült, teljesen új mintájú hátibőrönddel. Az új hátibőrönd egyaránt hordható a hátán és kenyértarisznya módjára a vállon. Belseje két részre van osztva, kívülről két, töltények befogadására alkalmas táskával van ellátva, a hátibőröndre két oldalt egy-egy fémkarika van felerősítve, melyekre kézigránátot tartalmazó zsákok akaszthatók fel.

„A hivatalos lap” rovat hat csendőri bronz katonái érdeméremmel való kitüntetéséről számol be, melyet a közbiztonsági szolgálat közben személyes bátorsággal véghezvitt különböző cselekményekért nyertek el.

—0—

(Poroszország.) Der Gendarm.

7. szám.

Poroszország 1927-ben törvényhozásilag rendezte a köztisztviselők (beleértve a csendőrséget) illetékeit. A vonatkozó törvény végrehajtási utasítását azonban csak most tárgyalja a porosz képviselőház egyik bizottsága 2. olvasmányban, mert összhangot óhajt létesíteni a birodalmi kormánynak a tisztviselői fizetésekre vonatkozó — szintén tárgyalás alatt álló — rendelkezésével. Az érdekeltek a végrehajtási utasításhoz, javaslat formájában megtették az észrevételeiket, amelyek közül említésre méltók:

1. A harcéri szolgálatot — a pénzügyminiszter álláspontja szerint — csak akkor számítják be a fizetési fokozatokban való előmozdításhoz megkívánt időbe, ha az érdekelt bizonyítani tudja, hogy közvetlenül a háború kitörésekor vagy annak tartama alatt szándékozott már a csendőrséghez belépni. Minthogy ezt a legritkább esetben tudják a csendőrök írásban bebizonyítani, kéri a pénzügyminisztert, hogy enyhítse ezt a feltételt.

2. A pénzügyminiszter elutasította az érdekelteknek azt a kívánságát, hogy a nőtlen csendőr részére, ha támogatásra szoruló hozzátartozója miatt háztartást kénytelen vezetni, a nős egyéneknek illetékes lakbér járjon. Az érdekeltek kéri, hogy ez esetben a birodalmi kormány rendelkezésével való összhangtól tekintsen el a pénzügyminiszter.

3. Jogtalanul felvett illetéktöbbletet a pénzügyminiszter feltétlenül vissza akar fizettetni. Az érdekeltek kéri, hogy a jöhiszeműen felvett többletet ne kelljen visszatéríteni.

Grzezinski porosz belügyminiszter visszalépett. Utódjá: dr. Waeting egyetemi tanár.

A porosz pénzügyminiszter nyilatkozott arról, hogy a tisztviselői fizetések ezidőszent nem javíthatók, de egyúttal határozatban kijelentette azt is, hogy a fizetések leszállításának a tervével sem ő, sem a birodalmi kormány nem foglalkozik.

Winkler csendőrnagy arról a veszélyről ír, amelyet az országúton közlekedő kivilágítatlan kocsik és kerékpárok jelentenek az autó részére. Szembeszáll a kocsisok és kerékpárosok részéről hallható ama kifogással, hogy az autó reflektora eléggé megvilágítja az úttestet. A gyorsan haladó autóról egy kivilágítatlan kocsit, a reflektor túlságosan erős fénye miatt, nem lehet megismerni. Ha pedig már közelért hozzá, esetleg nem tud idejében fékezni. Ha azonban bármilyen kis fényt vesz észre a sófför, idejében lassít s megelőz minden balesetet. Az egyszerű büntetéssel nem lehet célt érni, az érdekelteket meg kell győzni annak szükségességéről, hogy járműveiket kivilágítsák.

A vezetőség a telefonbeszélgetéseket takarékosági okból a legkisebb mérvre redukálta. Egy csendőr reámutat, hogy ennek az intézkedésnek, a megtakarítástól eltekintve, csak hátrányos következményei mutatkoznak. A közönség eddig ahhoz volt szokva, hogy a csendőrség a büntetéseket gyorsan kiderítette. Ma a csendőr nem tud eléggé széleskörű intézkedéseket tenni s ezért több a kiderítetlen bűneset. Ebből viszont a közönség azt a következtetést vonja le, hogy a csendőrség szak tudása s szorgalma visszaesett s megrendül a testületbe vetett bizalma. Néhány további érv felsorolása után cikkíró azt kéri, hogy vagy írják bele a telefonkönyvbe a csendőrség telefonszámait mellé, hogy azok csak a csendőrség felhívására szolgáljanak vagy bízzanak meg a csendőrökben, hogy hivata-suk magaslatán állanak s céltalanul nem veszik igénybe a telefont.

A múlt év őszén egy miniszteri tanácsos nyilatkozatot tett, hogy a csendőrség tagjait a motorkerékpárvezetésben és az út-

rendészeti szolgálatban ki fogják képezni, hogy az útrendőzeti szolgálatot el tudják látni. Ehhez egy csendőr azt a megjegyzést fűzi, hogy a motorkerékpár kiképzés részben indokolt, mert még nem minden csendőr járatos abban. De egyéb kiképzésre nincsen szükség, mert csak az ideje hiányzik a csendőrnek ehhez, az ő mostani szolgálatánál feltétlenül könnyebb szolgálathoz. A csendőr: detektív, karhatalmi és közlekedési rendőr egy személyben. A csendőr szolgálata ezeket a speciális közbiztonsági ágakat mind felöleli.

A porosz képviselőházban elhangzott interpellációra a belügy- és kereskedelmi miniszter azt a választ adta, hogy hajlandó megfontolás tárgyává tenni, hogy az autóvezetőkre nézve már fennálló balesetkárterítési biztosítási kötelezettség törvényhozásilag a motorkerékpár vezetőkre is kiterjesszék.

—0—

(Ausztria.) Der Gendarmeriebeamte.

115. szám.

Egy cikk szószerint leközi a német birodalmi belügyminiszter rendeletét, amelyet a német rendőrséghez intézett az önzetlen hazafiasság, a lakossággal való helyes bánásmód, a testületen belüli szigorú fegyelem és tisztelet stb. tárgyában. Ennek kapcsán sikraszáll amellett, hogy az osztrák örtestületek (rendőrség, csendőrség, pénzügyőrség, igazságügyi őrség, detektívtestület), amelyek a közös illetéktörvény által ügyis egymásra vannak utalva — amellett, hogy saját testületükön belül is törekszenek eme erényeket minél erősebbé fejleszteni, azon munkálkodjanak, hogy ezek az ideálok a felsorolt testületek között is mihamar kifejlődjenek.

A mai számban „különböző hírek” cím alatt, a mi „Csendőr lekszikon”-unknak megfelelő rovatot találunk, amelyben a cikkíró kérdés és felelet alakjában a következő két kérdést tárgyalja meg: 1. milyen kényszerítő eszközöket alkalmazhat a csendőr egy, a bekísérésnek passzív módon ellenszegülő fogollyal szemben és 2. a bilincselésnek passzív módon ellenszegülő fogollyal szemben lehet-e fegyvert használni. A válasz szerint mindkét esetben igénybe kell venni minden eszközt (kocsi, idegenek segítségül hívása) a passzív ellenállás letörésére, ha azonban ez nem vezet eredményre, akkor a fegyverhasználat is jogosult. (A mi utasításunk 337. pontja ezt kifejezetten megtiltja. Szerk.).

—0—

(Németország.) Deutsches Gendarmerieblatt.

5. szám.

Köllner csendőrszázados felsorolja azoknak a csendőröknek nevét, akik életüket veszítették fegyveres büntetésekkel szemben, az utolsó egy-két év alatt s ennek kapcsán ama nézetének ad kifejezést, hogy ha a csendőrök lökiképzése jobb volna, a veszteségek száma tetemesen kisebb lenne. A csendőr rendes szolgálati fegyvere az 1922—23-ban rendszerezített Mauser ismétlőpisztoly. A kurtályt csak kivételes esetekben használnák. Az évenként egyszer megtartott céllövészet nem volt elég ahhoz, hogy a csendőr veszélyben gyorsan és szinte ösztönösen jól használja a fegyverét. Ezért két év óta évenként 3 céllövészetet engedélyeztek. A csendőrség széttagolt elhelyezése s a löterek hiánya nagy nehézségeket okoznak, de már olyan sok a lövészegyesület, hogy az utóbbi akadályt eléggé ki lehet küszöbölni. A csendőrök kedvét a céllövészet iránt, díjak kitűzésével kellene fokozni. Nem kerek céltáblára, hanem gyakorlatias alakokra kellene tüzelteni s a rövid távolságon, mozgó célra való gyors tüzelésre kellene nagy súlyt helyezni. A csendőrök jó lötechnikája nemcsak saját maguknak, de a köznek is érdeke, amit az 1919-től 1929-ig szenvedett kerekén 150 fős veszteség bizonyít legjobban. Folytatólag részletes ismertetést közöl a cikkíró az ismétlőpisztolyról s a céllövészet praktikus megtartásáról.

A merseburgi körlet csendőrei, ötvenkét évvel ezelőtt vadorzókkal vívott harcban elesett Barasch nevű társuknak a már tönkrement emlékművét újjal cserélték fel. Kobbe ny. áll. csendőrszázados ez alkalomból az eset lefolyását újból ismerteti.

Moszt Konrad, aki a porosz belügyminiszter megbízásából már 1908-ban kutyaaidomító és vezetői tanfolyamot tartott a csendőrség részére, Rotter szolgálatonkívüli csendőrszázados révén, aki akkor az osztrák kutyaaidomító-telep vezetője volt, tanulmányozta a rendőrkutyaintézmény helyzetét Cseh-Szlovákiában. Tapasztalait a következőkben ismerteti: Cseh-Szlovákiában csak a csendőrség van rendőrkutyákkal tervszerűen ellátva, a rendőrség csak elvétve. A csendőröket Pyscheli-ben, az erre igen alkalmas csendőrkutyaaidomító-

mító felepen képezik ki vezetőkké. A kutyatelep a belügyminisztérium csendőrségi osztályának van közvetlenül alárendelve, s az ottani (kutyaugyekkel foglalkozó) referens a vezetője. Ezidőszerint a 14. — három-négyhónapos — tanfolyam van, amelynek a gyakorlatait Moszt végignézte. A tapasztalatok szerint az eddig idomított kutya-fajtákból egyesek nem váltak be s ezért a csendőrség új fajtákkal (hazai juhászkutya stb.) végez kísérleteket. Cseh-Szlovákiában ezidőszerint 41 csendőr mozgányozóosztág van. Mind-egyikhez 4 kriminalisztikailag külön képzett és megfelelő felszereléssel ellátott csendőr tartozik. Ehhez a felszereléshez tartozik egy rendőrkutya is, amelyet mellékkocsis motorkerékpáron szállítanak. A kutyákat vásárlás és saját tenyésztés útján pótolják. A vezetőséggel folytatott megbeszélés folyamán Moszt megállapította, hogy a rendőrkutya alkalmazása tekintetében Cseh-Szlovákiában ugyanaz a vélemény alakult ki, mint Németországban, hogy t. i. a rendőrkutyát elsősorban védő és kísérő szolgálatra kell alkalmazni; nyomozószolgálatban csak a csendőr segédeszköze lehet, de sohasem bizonyító tényező.

Érelmeszesedés — gutaütés.

Az egészségünkre vonatkozó összes fogalmaink közt talán ez a kettő, az érelmeszesedés és a gutaütés a legismertebb, azért, mert lépten-nyomon halljuk őket emlegetni és mert állandóan azt halljuk, hogy majdnem minden normális elhalálozásnak érelmeszesedés az oka, másrészt pedig, mert a gutaütéses halál tényleg a mindennapiak közé tartozik.

A *Csendőrségi Lapok* április 20-i számában már írtam, hogy az emberi testet életető vért a szív tartja keringésben. Vérkeringés nélkül rögtön megszűnik az élet. A szív löki be a vért az erekbe, az erekben folyik el a vér mindenhová. Tehát a pumpáló szívnek is, meg a csőrendszernek, vagyis az ereknek is, egészségesnek kell lenniök, mert ha akár a szív, akár az erek betegek, akkor vérkeringési zavarok lépnek fel. A multkor megismerkedtünk a szívbajokkal és azok keletkezéséinek az okaival, most pedig azt fogjuk hallani, hogy milyen betegségei lehetnek a vért szállító csőrendszernek, az ereknek. Az erek sérülései, daganatai stb. nem igen jöhetnek számításba, mert csak mint ritkaságok jelentkezhetnek itt-ott egyes embereknél. Ezzel szemben az érelmeszesedés már mindenkinél, minden olyan embernél jelentkezni fog, aki már bizonyos kort megért. Nagyjában tehát az érelmeszesedés az öregedő kor betegsége, rendszeren csak a 40-ik életévben kezdődik, néha azonban — mint látni fogjuk — fiatalabb korban is felléphet.

Lássuk ezek után az ereknek a működését.

Az ereknek a fala három rétegből áll, még pedig belső, középső és külső rétegből. A belső réteg rendkívül finom és síma. Tapintásra teljesen olyan, mint pl. az egészséges foghús. A középső réteget főleg izmok alkotják, a külső réteg pedig részben laza, részben rugalmas kötőszöveti rostokból áll. Izom tehát csak a középső rétegben van. Ha a középső rétegnek a körkörösen futó finom izomrostjai összehúzódnak, akkor az érnek a belseje szűkülni

fog és így kevesebb vér tud befolyni; ennek aztán el-fehéredés lesz a következménye. Ez történik pl. az elsáppadásnál, vagy ha kezünket hidegvízbe tesszük. Ha pedig az izomrostok elernyednek, akkor az erek kitágulnak és így a rendszernél több vér fér beléjük. Ilyenkor a test ezen része piros lesz. Jól látjuk ezt pl. az elpirulásnál, vagy, ha kezünket meleg vízben tartjuk.

Az elmondottakból tehát azt látjuk, hogy az erek szűkülni és tágulni tudnak (elsáppadás-elpirulás). Ha tehát pl. a szívünk valamilyen okból erősebben ver, akkor ugyanazon idő alatt több vért fog az erekbe belehajtani, vagyis nagyobb lesz a vér nyomása az ér falára. Ez a nagyobb nyomás aztán a rugalmas eret ki fogja tágitani. Vagyis ugyanaz történik az érrel, mint amikor pl. a gumihólyagba erősebben befúvunk,

Az ereknek a vérnyomáshoz való ezen állandó alkalmazkodása (tágulása és szűkülése) óriási fontosságú az emberi életre. Csakhogy az ereknek az a képessége, hogy ha kell; táguljanak, ha kell; szűküljenek, nem marad meg a sírig. A 40-ik életévtől kezdve ugyanis az ér fala egyre merevebb lesz, egyre veszít a rugalmasságából azért, mert a mindennapi nyelven szólva kezd *elmeszesedni*.

Miben áll az érelmeszesedés?

Az érfalnak a belső rétege, a síma fala több helyen mákszemnyi, lencsényi nagyságban megduzzad úgy, mint ha csak valami kis szemölcs nőne ki a belső érfalból. Ezek a kis duzzanatok, szemölcsök megpuhulnak, elzsírosodnak, kifekélyesednek. Az így keletkezett mákszemnyi-lencsényi fekélyek maguktól szépen meg is gyógyulnak, anélkül, hogy az ember az egész folyamatról valamit is tudna. Ezek a fekélyes szemölcsök, mint minden más seb is, hegesen gyógyulnak. Minden heg mint tudjuk, zsugorodik. A zsugorodós-heges rész magához húzza a szomszédos ép szöveteket és így szűkíti az ér belsejét. Sokszor halljuk pl., hogy valakinél, aki tüdőbajban szenvedett, a tuberkulotikus fészkek elmeszesedtek, vagyis a beteg tüdő rész elmeszesedéssel gyógyult, amit a Röntgen is nagyon szépen mutat. Ugyanígy rakódik le a méz az ér falában keletkezett fekélyecskék gyógyulásánál is. Az érelmeszesedés tehát nem más, mint az erek belső falán fellépett kis fekélyeknek meszesedéssel való gyógyulása, amely gyógyulás zsugorodással és így az ér belsejének megszűkülésével jár.

Az ilyen elmeszesedett rész természetesen merev lesz, ezért ezen a helyen az ér kevésbé tud tágulni, mert a rugalmasságát elvesztette. Az ér belső falán azonban nemcsak egy, hanem számtalan ilyen elmeszesedés léphet fel; ezek az apró elmeszesedések aztán egymással lassankint összefolynak és így lassan-lassan az ér egész falára kiterjednek. Végül is aztán az ér az egész hosszában megszűkül és egyúttal egész hosszában merev, rugalmatlan is lesz. Tegyük még hozzá, hogy ezek az elmeszesedések és következményes zsugorodások-szűkülések mindig előbb az apró, a vékony erekben lépnek fel s csak évek múlva terjednek át a nagy erekre is.

Az érelmeszesedés következményei:

1. A már kifejezetten nagyfokú érelmeszesedés általános megöregedést, bőr, haj kiszáradást, ráncosodást, rossz hallást, látást stb. idéz elő. Jellemző az öreg emberek gyakori vértódulása, mérges, indultatos fellépése, hirtelen fellépő nagyfokú ingerlékenysége, gyakori karakterváltozása, álmatlansága, főfájása stb. Nőknél mindig később és sokkal könnyebb formában lép fel az érelmeszesedés, mint a férfiaknál. A nők közt újabban lábra kapott elférfiasodás, ivás, dohányzás stb. idővel majd az érelmeszesedést a nőknél is erősíteni fogja.

2. A szív érzi meg elsősorban az előrehaladott érrelme-

szesedést, mert a megszűkültek ereibe nehezen tudja beleszorítani a vért. A szív tehát, hogy a munkát elbírja, meg-nagyobbodik, később pedig kitágul.

3. *Vérnyomás emelkedés*, ami fájó, szorongó érzéseket, idegességet stb. idéz elő, ahogy azt már olvastuk.

4. *Szívasztma* léphet fel, amelyet a szív saját ereinek, az úgynevezett koszorús ereknek az elmeszesedése hoz létre. Hogy a szívasztma milyen tünetekkel jár, azt szintén az április 20-i számban olvastuk.

5. Ha az elmeszesedés az érfalról a billentyűkre is ráterjed, akkor ezek a billentyűk is zsugorodnak és így kisebbek lesznek, már nem érnek össze, tehát rosszul fognak zárni. Így jó létre a *szervi szívbaj*.

6. *Aortatágulás*. A rendes aorta hüvelykujnyi, vagy annál is vastagabb. Ha az érrelmeszesedés erre is ráterjed, akkor fillérnyi, ötkoronásnyi, vagy még nagyobb kiöblösödések is támadhatnak rajta, sőt az aorta teljes egészében is kitágulhat. A tágulás azért van, mert az elmeszesedett, nem rugalmas fal a nagy nyomásnak nem tud ellenállni. Aortatágulásban szenvedő embernek, még tréfából sem szabad a szíve fölé ütni, mert aránylag kis ütésre is rögtöni halál állhat be.

7. *Agyi tünetek*. Az agyvelő igen finom ereinek végei nem kapcsolódnak a velük szemben levő szomszédos erekhez, hanem mintegy zsákutcában végződnek. Ha ezek az igen vékony és zsákutcákban végződő erecskék elmeszesednek, beszűkülnek, akkor az általuk addig vérrel jól ellátott agyvelőrészek igen kevés, avagy semmi vért sem kapnak. Ha kevés vért kap az agyvelő, az sorvadással, következményes emlékezetgyengüléssel, agyi bénulások felléptével stb. fog járni (öreg emberek gyenge emlékező tehetsége, gyengeelméjűsége stb.); ha pedig az ér teljesen beszűkül, akkor az agyvelőrészek — nem kapván táplálékot — elpusztul, ellágyul. Amelyik agyrész ellágyul, az már nem működik. Így lép fel a legsúlyosabb következmény: az *agylagyulás*. Ha az agylagyulás csak egyes agyvelőrészekre vonatkozik, akkor természetesen csak bizonyos dolgokban lesz az illető agylagyult. (Lásd „Az agyvelő munkája” c. cikkemet a Csendőrségi Lapok 1929. évi 17. számában.)

8. *Lábujjzúsködés*. Sokszor azt halljuk, hogy valakinél a láb öregujja elkezdett hevesen fájni, majd megpirosodott, aztán elkékült, végül elfeketedett. Az elfeketedés vége aztán gennyes lábujjrothadás lett. Ezt az elég súlyos bajt néha csakis lábszáramputációval lehet megállítani. Öreg emberek betegsége ez, oka: érrelmeszesedés. A szív a töle nagyon messze levő láböregujj megszűkülte érébe már nem tudja belenyomni a vért és táplálék hiányában az ujj ellágyul, elrothad. Felhívom itt a figyelmet arra, hogy a legtöbb esetben az ér nagyfokú elszűkülése nem magában a beteg lábujjban, hanem sokkal magasabban van valahol. Ezért kell ilyen betegknél néha többször és egyre magasabban és magasabban amputálni.

9. *Sántító járás*; elég gyakori tünete a láb érrelmeszesedésének. Ugyanis a láb-ér megszűkülése, megmerevedése néha görcsös izomösszehúzóásokat okoz, aminek részben az érrelmeszesedés okozta rossz táplálkozás az oka. A beteg hirtelen erősen sántítani kezd, majd enged az izomgörcs és megszűnik a sántítás. Természetesen a baj bármikor megismétlődhetik.

Azoknál, akik már fiatal gyerekkoruktól fogva idült vesebajban, vagy pedig cukorbetegségben szenvednek, avagy már iskolás korukban vérbajt szereztek, az ilyeneknél az érrelmeszesedés természetesen nagyon korán megindul és 40 éves korukban már ott tartanak, ahol a 60 évesek.

Mi okozza az érrelmeszesedést?

Ha a szívünk mindig egyforma erősen verne és így a testünk táplálása is mindig egyforma volna, akkor talán sohasem halnánk meg. Tény azonban, hogy az érrelmeszesedés rendkívül sietteteti a testünk megöregedését, a kiszáradását, akár csak a rosszul öntözött virágnál. Tény, hogy az előbb felsorolt következményes betegségek legnagyobb részben és az ezután említendő gutaütés pedig csakis érrelmeszesedés következtében léphet fel.

Érrelmeszesedést okoznak:

1. Régen tartó vesebaj,
2. cukorbetegség,
3. alkoholok,
4. dohány,
5. vérbaj,
6. nehéz szellemi munka,
7. tuberculosis,
8. elhízás,
9. köszvény.

Az érrelmeszesedések túlnyomó és legsúlyosabban jelentkező formáit azonban a vérbaj okozza. Az egyszerű emberek erős dohányzása, sőt bagózása közel sem olyan ártalmas, mint a művelt emberek finom cigarettája, azért, mert az egyszerű ember nem szívja le a füstöt és ami a fő, köpköd s így nem nyeli le a nikotinos nyálat sem.

Az érrelmeszesedés elleni védekezésnél elsősorban a fent felsorolt okoknak a kiküszöbölésére kell gondolni. A legtöbb, a legsúlyosabb érrelmeszesedést okozó alkohol, dohány és vérbaj ellen könnyen védekezhetünk. Kerülni kell a sok folyadékivást, ritkán és akkor is kevés húst kell enni. Rendszeresen már idősebb emberekről van szó és ezért a régi megrögzött szokásokról ugyan nehéz lemondani, de mérsékelni mégis csak lehet. *Az érrelmeszesedés egyetlen kitűnő gyógyszere a jód, amely olcsó, könnyen beszerezhető.* Az angol férfiak túlnyomó része már 40 éves korában megkezdte és egész életét át folytatja a jódszedést. *Fődolog, hogy állandóan kell szedni.* Az előbb felsorolt súlyos érrelmeszesedési tünetek eleinte lassan, majd egyre jobban és jobban enyhülnek, a beteg élénkebb, elevenebb, munkabíróbb lesz. A jódot szedő ember maga is észreveszi, maga is érzi a javulást. Némely embernek a jód állandó szedése kisfokú náthát, bőrvizskefést, esetleg apró pattanásokat is okoz, ezek a tünetek azonban csak rövid ideig szoktak tartani. Akiénél azonban állandóak, azok két hónap után hagyják abba a jódszedést egy hónapra s aztán újra és újra folytassák egy-egy havi kihagyással.

A mindennapi életben a legszebb halálnak tartják a gutaütéses halált. Tényleg, ha már meg kell halni, akkor fájdalom nélkül, hirtelen, minden előzetes halálfélelem nélkül és normálisan csak a gutaütésben lehet meghalni. De nem minden gutaütés jár ám halállal. Ha pedig a gutaütést nem követi a halál, akkor rendszeren súlyos utókövetkezmények maradnak vissza. Legsúlyosabb ilyen utókövetkezmények a bénulások. Gutaütés után megbénulhat az egész féloldal, bénulhat az arc egy része és a kar. Igen gyakori utókövetkezmény a némasággal járó nyelvbénulás; a szellemi képesség csökkenése, a teljes, vagy részleges agylagyulás, stb. Elég gyakori eset, hogy valakit csak egyetlenegyszer ért gutaütés, azt kiheverte, de egész életben esetleg 10—15 éven át oly nyomorék marad, hogy kocsin kell tolni stb. Az ilyen gutaütés nagyobb szerencsétlenség, mint a rögtöni halál.

Mi okozza a gutaütést?

Egy pár, igen-igen ritka esetet kivéve elmondhatjuk, hogy a gutaütés nem más, mint érrepedés az agyvelőben. Tehát más szóval a gutaütés nem más, mint agyvérzés. Az agyvelő a kiömlött vér miatt nyomás alá kerül, a nyomás-

nak a kemény koponya nem enged. Az ér minden egyes esetben önmagától azért reped meg, mert el van meszesedve és nem tudott ellenállni a hirtelen bekövetkezett nagy vérnyomásnak. Pl. a hirtelen fellépő izgalom, sok evés, alkohol, kávé stb. mind izgatják a szívet. Erre a szív erősebben és gyorsabban működik, ami viszont azt jelenti, hogy sokkal több vért nyom az erekbe, mint rendszeren. Ennek a hirtelen jövő több vérnek, tehát a magasabb vérnyomásnak nem tud az elmeszesedett, már nem rugalmas ér ellenállni, nem tud kitágulni, hanem inkább megreped. Miért kell azonban éppen csak az agyvelő ereinek megrepedniük? Nemcsak az agyvelő, hanem más testrészek erei is megrepedhetnek, másszóval megütheti az embert a guta a hátán, a talpán, az orrahegyén, vagy a tenyerében is, mert hiszen ezeken a helyeken is el lehetnek meszesedve a véredények. Tényleg idős, vérmes embereknel néha kék-sárgás-zöldes foltokat lehet látni a bőrön. Ezek mind vérzések nyomai. Bajt azért nem okoztak, mert ezeknek a helyeknek zavarai az életet nem fenyegetik. Tehát a testünk bármely részén, úgy kívülről, mint belül, úgy a tüdőben, a szemekben, mint a májban stb. is felléphet az érrepedés, azonban a gutaütés kifejezés csakis az agyvelőben történt érrepedésre vonatkozik. Pl. a vesében történt érrepedés vesevérzést, véres vizelést stb. okoz, de ezt mégsem nevezzük vesegutának. Viszont az agyvelőben vannak a legvékonyabb, legfinomabb erek és hozzá még végerek, azért olyan gyakori az agyerek megrepedése.

Sokszor halljuk ezt a kifejezést, hogy „szélütés”, „szívszélütés”. Ezek csak más szavak. A szélütés, a szívszélütés mind egyszerűen gutaütés. Van azonban egy másik hasonló közismert kifejezés is és ez a „szívshűtés”, „szívsguta”. A szívshűtés sem más, mint a nyúlt agyban levő szívet és a légzést mozgató központ bénulása okozta gutaütés. Néha ugyan maguk a szívet tápláló, már többször említett koszorús erek repednek meg, amire a szív azonnal megáll és rögtön bekövetkezik a halál. A halotthoz hirtelen odahívott orvos azonban nem is tudja megmondani, hogy szívshűtés, vagy szélütés-gutaütés történt-e. De ez már akkor nem is fontos. Mindenesetre érrepedés okozta a halált.

Csak megemlítem, hogy igen ritka esetben lehetnek olyan gutaütések is, amelyeket nem érrepedés, hanem az érnek az eldugulása okoz (thrombosis, embolia). Mind a kettő szintén azonnal halálos lehet. Az agyvelőben történt érrepedés, tehát az igazi gutaütés abban különbözik az agyvelő érelődugulástól (a thrombositól, emboliától), hogy a rendes gutaütésnél a beteg hirtelen lesz eszméletlen, hirtelen lépnek fel a bénulások, míg érelődugulásnál az eszméletlenség és a bénulások lassan fejlődnek ki, sőt néha az eszméletlenség nem is következik be.

Minden gutaütés előzetes feltétele a vérnyomás fokozatos emelkedése. Bizonyos előjelek, bizonyos tünetek már előre figyelmeztetik a beteget a közelgő veszélyre, ilyen figyelmeztető jelek a következők: szívdobogás, gyomorgörcs, hangyamászásszerű érzések, többszöri apró orrvérzés, hideg verejtékezés, főfájás, szédülés, émelygés, hányinger, szívdobogás, nyugtalanság, izgalom. A vérnyomást fokozzák és így gutaütést okozhatnak a következő dolgok: erős izommunka, szaladás, megijedés, váratlan nagy öröm, nagy lelki izgalom, bőséges evés, különösen este, alkohol, sok vagy kevés, de erős feketekávé, azonban minden dolog közt és legkönnyebben a nemi izgalom. Erősen érlemeszesedett, vagy különben is idős embereknel a nemi izgalom rendkívüli veszedelemmel jár.

A lévnapi, születésnap, disznótóri, lakodalmi stb. vacsorák alkalmával való bőséges esti étkezés, alkoholfogyasztás és utána tánc, az emeletre való felmenés sok

érlemeszesedett embernek ásta meg már a sírját. A gutaütött ember szinte hangtalanul rogyik össze. Teljesen öntudatlan, eszméletlen lesz. Az öntudatlanság ritka esetben napokig is eltart. Az agyvérzés okozta bénulás a nyúlt agyvelőben levő lélegzési és szív működési központra is ráterjed, amikor rögtön beáll a halál. A gutaütésnél az első 3 nap a legkritikusabb, de a 3 nap után sem mult még el a veszély, mert a tizenkettedik napig még mindig újabb gutaütés jelentkezik. Gyakran halljuk, hogy valakit évekkézelőtt megütött a guta, de aztán teljesen, minden következmény nélkül meggyógyult. Ez tényleg meg is történhetik. Ugyanis a kiömlött vér egyrészt kevés volt, aztán gyorsan felszívódott s a nyomás, a táplálkozási zavarok alá került agyvelő így teljesen ép maradt. Ezért lett a beteg újra teljesen egészséges. Érdekes a gutaütések statisztikája. (Dr. Novák.) Legtöbb a gutaütés tavasszal, legkevésbé nyáron. Hónapokra nézve a legtöbb szélütés decemberben fordul elő. Ennek az érdekes körülménynek a légnyomás változása az oka. Minél kisebb a légnyomás, annál könnyebben reped meg az ér, mert a magas vérnyomásnak nincsen meg a megfelelő ellensúlyozó külső légnyomása. Életkor szerint az összes gutaütések 62 százaléka a 30—60 év közé esik. A 30 éven alul csak 10 százalék. 60 éven túl pedig 28 százalék. A gutaütötteknek 20 százaléka öt perccel, belül, 50 százaléka pedig két órán belül meghal. Érdekes dolog az is, hogy foglalkozások szerint az egyszerű emberek 24 százalékkal, az intelligens elem pedig 21 százalékkal szerepel a gutaütéses halálban. Viszont a nőknél már más az arány. A gutaütött nőknél 10 százalék az intelligens elemből, 15 százalék az ipari alkalmazásban levő nőkből, 20 százalék a napszámos asszonyok és 23 százalék a cselédek közül kerül ki. Az érlemeszesedésnek és így a gutaütésnek is túlnyomó részben a vérbaj az oka. A szegény és egyszerű ember nem tudja, vagy nem is akarja a vérbaját kezelteni, ez lehet az oka a fenti százalékos különbségnek.

Érlemeszesedésben szenvedő öreg ember gyakran marad halva a fürdőkádban. Ennek az oka a következő: nyáron benne ül a meleg vízben, a vízben levő test pirosabb lesz, mert az erek itt a melegben kitágulnak és ide tódul a legtöbb vér. Viszont ilyenkor az agyban kevesebb lesz a vér. Ha most a beteg a kádból hirtelen kilép, akkor a vér rohamba áramlik be a fejbe és érrepedést okozhat. Ezért nem szabad soha a kádból kijönni, hanem a vizet kell leereszteni, így lassan kezd eloszlani a vér. Volt rá már eset, hogy az örökösök az öreg urat szeretettel forró vízben fürdették, majd hirteien a kádból kisegítették és ezáltal átsegítették a másvilágra. Sokszor csodálkozva olvassuk, hogy valakit 40—50 éves korban megütött a guta. Itt mindig majdnem biztos, hogy az illetőnek ki nem kezelt vérbaja volt.

Mit kell tenni a gutaütött emberrel?

Azonnal vízszintes helyzetbe kell fektetni. Roppant veszélyes lehet a szállítás, mert a rázás csak fokozza az agyvérzést. A forró fejre, arcra jeges borogatást tegyünk. Ha az arc, a fej hideg, akkor tilos a jeges borogatás, mert itt nem agyvérzés, hanem érelődugulás (embolia) van. Fontos a beöntés-adás és az állandó felügyelet. Ha a vérnyomás nagy (feszés a pulsus), akkor érvágást kell végezni. Az esetleges életbenmaradás feltétele a teljes nyugalom.

Tudjuk, hogy a gutaütést érlemeszesedés okozza, tehát a gutaütés ellen úgy védekezünk, amint azt előzőleg az érlemeszesedésnél láttuk. Kerülni kell tehát az érlemeszesedést okozó, vagy a vérnyomást fokozó dolgokat, különösen pedig a vérbajt kell kezelteni és szedni a jódot.

Dr. Kemény Gyula altan. orvos.

Gandhi.

Néhány héttel ezelőtt, amikor ez a félmeztelen sovány hindu apostol egy-két tucat fanatikus követője kíséretében elindult a tengerpart felé, hogy sót pároljon és a sómonopólium megsértésével haragra szólítsa honfitársait az angol fennhatóság ellen, az egész akció félig fantasztikus, félig humoros színben tünt fel Európa szemében. Na és Pestnek persze nagyon „jól jött” ahhoz, hogy a vicclapok és a kabarék hálás és gazdag anyagra találjanak benne. „Gandhi elindult”. „Gandhi sót párol”. „Gandhi sóhivatala Peshavarban” megannyi alkalom jobb-rosszabb szellemi sziporkára. Úgy járt szegény Gandhi Pesttel, mint — mondjuk — Amanullah, akinek a nevéből is legalább tucatnyi viccet variáltak.

Ma már kevesebb viccet lehet Gandhiról olvasni, ellenben annál többet súlyos forrongásokról, sortüzekről meg páncélcsockok harcáról Indiában. A dolog komoly. Az angolok szinte legendás politikai zsenialitása a brit világuralom megteremtése óta talán most áll a legnehezebb, legkritikusabb problémája előtt. Ez persze az angolok és a hinduk magánügye, ne beszéljünk tehát arról, hogy melyiknek van igaza. Az angliának-e, aki olcsó pénzért ad kitünő konyhasót, de ennek fejében bizonyos koncessziókat köt ki magának, avagy Gandhinak, akinek lepárolt — egyelőre persze csak szimboliztikus — sója élvezhetetlen és ötszörannyiba kerül, mint amit az angolok forgalomba hoznak, de amely viszont a szabad hindu nemzet első saját termelésű sója. Afelett sem bocsátkozunk vitába, hogy ötezer év függetlensége minden tradíciójával együtt adott-e annyi kézzelfogható hasznos dolgot a hindunak, mint amennyit ötven év angol elnyomása? Igaz, hogy az angolok nem pusztá hinduszeretetből adják, amit adnak, hanem alaposan lefölozik minden erkölcsi, szellemi és materiális befektetéseik kamatfejlesztés és teleszürcsölik magukat sok jóval, amit a hindunak viszont csak néznie szabad: — egyszerűen nehéz feladat lenne igazságot tenni közöttük.

Nem is ezen a hiábavalóságon törjük mi a fejünket. Ami bennünket leginkább és legközelebről érdekel, az ennek az egész hindu mozgalomnak a közbiztonsági vonatkozása.

Az angolok a reájuk annyira jellemző hidegvérrel és nyugalommal elmentek Gandhival és híveivel szemben a türelmes várakozásnak addig a határáig, amennyit hasonló arányú mozgalmak esetén egyetlen európai kormányhatalom sem mert volna megkockáztatni. És erre megszületett nálunk is az összehasonlítás: „Lám csak, Anglia mindenkinek megengedi, hogy a véleményét szabadon nyilvánítsa, híveket toborozzon magának még egy ilyen, a birodalom szempontjából ennyire veszélyes akcióra is, mint ezé a Gandhié. Bezzeg nálunk — mert ezután mindig a „bezzeg nálunk” szokott következni — betiltják még a legártalmatlanabb képviselői beszámolókat is és mindjárt attakiroznak, ha egy utcasaroknál háromnál több ember összegyűl.” Hogy ez persze nálunk sincsen így, az az

összehasonlítás szempontjából nem fontos, fő a konklúzió; még az elnyomott Indiában is mennyivel távolabban és liberálisabban értelmezik a közszabadságokat, mint nálunk.

Különösen addig hangzott ez sűrűn, amíg nem jöttek a hírek Indiából elevenen elégetett rendőrökről, meg tízezres tömegek és géppuskás rendőr csapatok véres ütközeteiről. Próbáljunk csak egy kicsit így is összehasonlítani!

Ha Angliában megmozdul egy százmilliónyi lakossal bíró dominium és száz különböző városban egyszerre ropognak is a puskák, az a brit birodalomban esetleg veszélyes, de mégis csak lokális jelentőségű dolog. Angliának tuatszámra vannak a kezében olyan technikai, gazdasági és egyéb fegyverek, amelyek segítségével kisebb-nagyobb erőfeszítés árán ura maradhat a helyzetnek. Ha másként: megegyezéssel, engedményekkel, koncessziókkal akarja megoldani a helyzetet, azt is megteheti, van miből adnia és engednie.

Megfordított a helyzet egy kis országban, ahol minden életforrás rendszerint a fővárosba koncentrálódik és ahol hatalmas anyagi erőforrások, amelyeknek segítségével gazdasági természetű mozgalmakat vezetni lehetne, nem állnak rendelkezésre. Egy ilyen kis országban — tehát például nálunk is — a karhatalom és a forrongó tömeg között előforduló minden összecsapás végleges döntés jellegével bírhat és az egész országot alapjában rendítheti meg. És vajjon ennek biztos tudatában szabad-e a kormányhatalomnak — már csak a humanizmus szempontjából is — a dolgokat olyan fokig érlelni engedni, hogy azután már csak sortüzek és emberrév árán tudjon ura maradni a helyzetnek? Hogy Anglia hogyan csinálja, az ő dolga. Az angolok megtehetik, hogy feltétlen fölényük és hatalmuk tudatában, angol flegmával várnak a végsőig, akkor aztán néhány ezer embert agyonlövetnek s rendet teremtenek. Arról persze, hogy ez is helyes-e vagy sem, nem vitatkozunk s azt sem számolgatjuk, hogy ellenkező felfogás mellett hány szegény rendőr és hány még szegényebb hindu ördög maradt volna életben. Nehéz lenne kiigazodni benne, hogy Anglia az ő mindig saját szerű magatartásával mikor milyen politikai célokat követ.

De azt a tanulságot lezűrhetjük az egész Gandhi esetből, hogy egy kormány elhatározásának mindig előbb kell megszületnie, mint a cselekedetének. Ha engedni akar, engedjen addig, amíg nem késő, ha pedig rendet akar teremteni, teremtsen azt is addig, amíg nem késő. Mert a géppuska és a kézigránát nem egyetlen, hanem csak utolsó eszköze a rendcsinálásnak s nem bölcs dolog valamit ott kezdeni, ahol végezni kellene. Egy lázadás megelőzése sokszor nagyobb érdem lehet, mint a leverése. Különösen nálunk, ahol az, ami az angolnak hindu, nekünk — magyar.

Fegyverhasználatok. Pincés Gábor karácsondi örsbeli. Felsőábrány községben 21 napi egészségügyi szabadságát élvező csendőr május 4-én az esti órákban két polgári ismerőse társaságában sétált. Sétaközben négy legénygel találkozott, ezek egyike, Dobi János, a csendőr társaságában lévő Novák Gáborral összeszólalkozott és verekedni kezdtek. Pincés csendőr a verekedőket szétválasztotta, miközben kardja markolatával Dobi kezefejére ütött. A verekedők szétválasztása után a legénycsoport egy kocsmába ment, Pincés pedig két ismerőseivel Novák lakására távozott. Körülbelül egy óra elteltével, 22 óra tájban Pincés csendőr Novák társaságában hazafelé igyekezett. Útközben ismét összetalálkoztak a legényekkel, kik hangosan dalolva jöttek velük szembe. Az újabb találkozás alkalmával Pincés csendőr megkérdezte Dobi társaságától, hogy

A szépség lélek nélkül az aranyporhoz hasonló, mely a lepke szárnyain csillog, s lesodorva kellemetlen hamuvá lesz.
Kisfaludy Károly.

ki volt az, aki nekik azt kiáltotta hogy: „kuss!” Egy Szabó István nevű egyén a csoportból előlépett, Pincés csendőr elé állott, elkapta a csendőr hóna alatt lévő gyalogcsendőrkard markolatát, kirántotta a hüvelyéből és azzal elfutott. Pincés csendőr Novák segítségével Szabót megfogta és nevezettől a kardot visszavette. Mikor Dobi János látta, hogy a csendőr és Novák Szabót megfogták, egy késsel a csendőrt megtámadta. A csendőr a támadóval szemben kardfegyverét használta és támadójának balkarját és hátát megvágta. Dobi János 20 napon felül gyógyuló, de nem életveszélyes sérülést szenvedett. A kivizsgálás folyamatban van.

Balogh György és Erdélyi Bálint őrmesterekből álló járőr május 12-én 1 óra tájban Sóskút községben Tóth Sándor és Kovács János ellenszegülő katonákkal szemben szolgálatban szuronyfegyvert használt. A sérülés könnyű. Erdélyi Bálint őrmester saját szuronyától szintén könnyű sérülést szenvedett. Az ellenszegülő katonákat elfogták. A kivizsgálás folyik.

Közlekedési baleset. Május 4-én 19 óra tájban Újfehértó községben kerékpáron szolgálatot teljesítő Gödri Zsigmond újfehértói őrbeli őrmestert egy személyautó elütötte. Gödri törzsőrmester könnyebb lábzuódást szenvedett. Az összeütközés következtében az autó üvege eltört, a kerékpár pedig megrongálódott. A nyomozás során megállapítást nyert, hogy a baleset véletlen folytán keletkezett, mivel egyelőre elhagyott autót az út porát felverte s így az úton közlekedők egymást nem láthatták.

Esküvő. Dr. Kovács Mária Olga fővárosi tisztviselő, Kovács Károly ny. csendőrezredes leánya és dr. Gábor-Szabó József miniszteri fogalmazó május hó 1-én a krisztinavárosi templomban házasságra léptek. Násznagyok voltak: Preszly Aludár m. kir. honvédezzredes és Cavallier József, az Újnémetiék főszerkesztője.

Eljegyzés. Toldy Árpád százados siklósi szárnyparancsnok május 13-án eljegyezte Körner Pálma urhölgyet.

Sportversenyek. Folyó hó 4-én Nyíregyházán a helyőrségi vívóverseny a következő eredménnyel végződött: 1. Idrányi fhdgy. 2. Dittmar őrnagy. 3. Öhm. fhdgy. 4. Csürös őrnagy. 5. Kiszely fhgy. — A Május 15-én Debrecenben megtartott helyőrségi lövészverseny eredménye a következő volt: Puskaverseny: 1. Dr. Vörös szds. 2. Krumenakker őrgy. 3. Jánó fhdgy. 4. Benedek szds. 5. nádudvari Kiss szds. Pisztolyszereny: 1. Csürös őrgy. 2. Ádám fhdgy. 3. Benedek szds. 4. Györfő főhadnagy.

„Honvédelmi Lapok”. A „Honvédelem” című katonai szaklap megszűnése óta mind a katonai, mind pedig a polgári társadalom széles rétegeinek napról-napra sürgető kívánságára új katonai szaklap létesítése vált szükségessé. Ennek az egyöntetű sürgetésnek, de az ebben megnyilvánuló bizalomnak és érdeklődésnek kíván a megindítandó katonai lap szerkesztő bizottsága becsületes törekvéssel eleget tenni, amikor Szombathy Kálmán hozzáértő felelős szerkesztésében és jeles katonai írógárda közreműködésével „Honvédelmi Lapok” címen olyan katonai folyóiratot indít meg, amely a megszűnt „Honvédelem”-nél szerzett évtizedes praksison épül fel s magába foglalja tartalmában az kiállításban mindazokat a kiváló tényezőket, amelyek az érdekes, friss, színdús és értékes katonai hírszolgálat nélkülözhetetlen kellékei. A Honvédelmi Lapok előfizetési ára a Honvédségi Jóléti Alap tagjai számára egész évre 4.— P, félévre 2.— P, rendes előfizetési ára pedig egész évre 10.— P, félévre 5.— P. Melegen ajánljuk az új katonai szaklapot olvasóink, különösen a tiszt urak szíves figyelmébe. A megrendeléseket a következő címre kell küldeni: A Honvédelmi Lapok kiadóhivatalának, Budapest, I., Attila-körút 17., félemelet 10.

Csendőrségi Közlöny. 12. szám. A tényleges állományba és a csendőrséghez visszahelyeztetett: vitéz Kovács István ny. százados. Áthelyeztettek: Szirtes Ferenc százados Adonyról Budapestre. Dr. Király József g. százados Szegedről a belügyminisztérium VI. b) osztályába Budapestre. Benyovszky István g. százados Budapestről Sopronba. Létszám felett vezetendő: Rodt Kornél g. százados. Felmentetik a szolgálat alól: vitéz Balássy László g. százados. Az ideiglenes nyugállományban meghagynak: Gulyás József debreceni VI. és Spitzce János miskolci VII. kerületbeli tiszthelyesek. — A Közlöny tárgyalja a lakáspénzostályok és lakáspénzek újabb szabályozását. A hévízi csendőrotthon szabályzata nyert némi módosítást, melynek egyik minden beutalt csendőregyént érdeklő pontja az, hogy a hévízi csendőrotthonba beutaltak az 1930. évi fürdőevadtól kezdődőleg gyógy- és zenediát is tartoznak fizetni, melynek összege jelenleg napi 15 fillér.

Balogh Pál volt cs. és kir. 48. gy.-ezredbeli gp. századost, aki jelenleg ismeretlen helyen gazdatiszt, keresi Tóth Kálmán törzsőrmester (Veszprém, gazdasági hivatal) s kéri azokat, akik a nevezettről tudnak, közöljék azt vele levélben.

Cikket nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk s azt közlés esetén megfelelően honoráljuk. A lapunkban megjelent közlemények tulajdonjogát fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad utánnomatni. — Kéziratokat nem adunk vissza. A közleményeket kérjük az ivnek csak az egyik oldalára, félhasábosan és írógéppel vagy könnyen olvasható írással írni. Kéziratok sorsáról csak a szerkesztői üzenetek között adunk választ, azért kérjük mindig megírni, hogy milyen jelige alatt válaszoljunk. — A szerkesztői üzenetekben mindenkinek válaszolunk, levelet nem írunk. Jeligéül kérjük kisebb helységek neveit választani, mert az azonos jeligékből származó félreértéseket csak így lehet elkerülni. Ha jelige nincsen megjelölve, az érdekelt nevének kezdőbetűit és az állomás-helyét használjuk jelige gyanánt. Közérdekű kérdésekre a „Csendőr Lekszikon” rovatban válaszolunk. Előfizetni csak legalább félévre lehet. A csendőrség tényleges és nyugállományu legénységi egyénei az előfizetési ár felét fizetik. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Nemzeti Hitelintézet Budapest-krisztinavárosi fiókjának (Budapest I., Krisztina körút 141) 1672. számú csekkszámlájára befizetni, a csekke pedig feljegyezni, hogy a befizetés a Csendőrségi Lapok javára történt. — A hozzánk intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest I. ker., Vár, Országház utca 30. szám”.

Tavaszi. Annyi idő telt el azóta, hogy újabb kiképzésre volna szüksége, ez azonban nem azonos a próbaszolgálattal. Az illetékes kerületi parancsnokság gondoskodik arról, hogy a távol töltött idő alatt elfelejtett ismereteket visszaszerezze s megtanulja mindazt, amit a mai szolgálatteljesítéshez tudnia kell. De ha felveszik, nem próbacsendőrnek veszik fel, a megelőző csendőrségi szolgálati ideje az előléptetés szempontjából elvileg beszámítana, valószerű azonban, hogy amíg be nem bizonyítaná, hogy az őrmesteri előléptetésre alkalmas, ez az előléptetése eltolódnék. Csak az a baj a dologban, hogy most egyáltalában nincs felvétel s a közeljövőben se lesz könnyű visszatartnia. Kérdés azután, hogy ennyi idő múltán hogyan érezné magát az őrzáratokban? Nem ajánljuk neki.

K. J. ny. g. th. Szeged. Valamelyik közelebbi számunkban jönni fog.

Aranyosgyéresi. Igen jó, közelebről jönni fog. De miért ne írjuk ki a nevét? Nincs mit szégyenlennie rajta.

Leonidas. Annyira részletkérdés, hogy ezt csak Cegléd város monografiájából lehetne megállapítani, az pedig nem áll a rendelkezésünkre.

Zöld erdő. Nem jogosultak.

Kolozsvár. 1. Közös megegyezéssel vonták vissza annak idején a nősülési kérvényt. Ha majd ismét be lehet nyújtani, megismételhetik. Kettőjük dolga a kibékülés, persze ebből ne legyen olyan játék, amivel az előjárókat csak zaklatják. 2. Hogyne illetné meg. Volt tiszt elöljáróival vagy még inkább a volt ezrede irattárából szerzett okmányokkal igazolja, amit nekünk megírt s terjeszse fel szolgálati úton a kérelmét a kerületi parancsnoksághoz.

Soffőr. Egyelőre csak a budapesti nyomozó alosztály kap gépkocsit, a többire később kerül sor.

Nem egyöntetű. Az 1921. évi június 28-án kelt 19.043/Eln. 5—1921. sz. H. M. rendelet II. fejezet b) pontja szerint csendőrnek és próbacsendőrnek ezüst sapkarózsza nem illetékes. A gombokra vonatkozólag olvassa el a múlt évi 9. sz. Csendőrségi Közlönyben 45.510/Eln. VI. c. 1929. sz. B. M. rendeletet.

Zágré vize. 1. Rendes útlevelet kell szereznie, azután vizumot kell kérnie Budapesten a román konzulátuson (VI., Teréz-körút 34. sz.). Természetesen szabadságot is kell kérni. 2. A külföldre engedélyezett szabadság az évente igényelhető szabadságba beszámít. Miért ne számítana be? Ezek után pedig mi szeretnők tudni, hogy mi az a „Zágré” vize?

Remény. 1. Később kap választ. 2. Ha anyja él, akkor őt illeti meg, különben öné a jog. Úrlapot kell venni a trafikban s azt kitöltve a községi előljáróshoz nyujtsák be, ha az anyja az illetékes. Ha őnt illeti meg, akkor szolgálati úton kell ezt bejelenteni.

Zagyva. Az erkölcsi és vagyoni körülményekre vonatkozólag egy évvel előbb kiállított bizonyítványok helyett újakat kell kérni, mert egy év elég idő ahhoz, hogy mindkét vonatkozásban változások történhessenek. A többi okmány helyett nem kell újakat beszerezni.

Berettyóújfalu. Papucsát a folyó évi 13. számunkban „Dénes” jellegre küldött üzenetünk szerint kezelheti.

Öreg rendőr, a csendőrség barátja. Ön is huszár volt — mint írja — s nagyon bántja az önértétét, hogy a 20. számunk tárcájában bivalyt nyengelt meg egy lovas csendőr. Azt mondja, hogy ilyet nem hisz el egy volt huszárról s azzal akarja megcáfolni a dolgot, hogy a lónak nincsen szarva. Ezt csak tudhatta volna a csendőr, hiszen a bivaly feje éjszaka is szarvakban végződik. Hát ez igaz, de az eset mégis megtörtént. Mit csináljunk, ha egyszer az a szegény csendőr annyira álmos volt, talán nem is olyan hibás a dologban. Legyen előzőbb vele szemben, vaksötétben mindenkit érhet ilyen, sőt ennél is súlyosabb baleset is. Ettől az ártatlan bivalyhistóriától ne féltse a csendőrség tekintélyét, kibírjuk mi azt, csak ennél nagyobb bajok ne essenek! Öszinte leveléből egyébként jóleső örömmel látjuk, hogy valóban igaz barátja testületünknek. Köszönjük.

Tiszamenti öreg zsandár. A kötelezője lejárta előtt a honvédséghez nem mehet át. A kötelezője letelte előtt 2—3 hónappal szolgálati úton terjessze fel a kérelmét, azt az előjárói el fogják juttatni a honvédség illetékes szerveihez s aztán, ha a felvételnek valami akadálya nem lesz, a csendőrségi kötelezője letelte után megszakítás nélkül léphet be a honvédséghez.

H. J. őrmester. Az őrsparancsnok meghatározhatja-e, hogy a gazdálkodásvezető naponta hányszor mehet be a konyhába? Sőt, egyáltalában meg is tilthatja-e ezt az őrsparancsnok? Olyan kérdések ezek, hogy csak egy lehet rájuk a válasz: itt valami hiba lehet a konyha körül. Ha aztán tényleg hiba van a dologban, azon nem ilyen „szabályozással” lehet segíteni, hanem azzal, hogy az őrsfőnököt elbocsátják. Azt mondanunk sem kell, hogy a gazdálkodásvezető konyhalátogatásainak ilyen korlátozása egyenesen képtelenség.

Göcsej. Házasságot köthetnek akadály nélkül még akkor is, ha az egyházi hatóságok nem bontották is fel a házasságot. A honvédségnél és a csendőrségnél azonban az egyházi esketés is kötelező. Az utóbbi tekintetben forduljanak a lelkészhez.

Kaszinóvölgy. Igazolja a kérdéses szolgálatot és szolgálati úton terjessze fel a kérelmét. Mi nem tudjuk elbírálni az ügyet, mert a dolog részleteit nem ismerjük, úgy látjuk azonban, hogy a kérelme eredményes lehet.

M. B. csendőr, Rákóczi-falva. Olvassa el lapunk 1925. évi 20. számában „Önképző” jellegre küldött üzenetünk 1. pontját.

Sorsüldöző. Ha igazolják a dolgot, bíróság elé vihetik. A mai értéke mindössze 160 P, de a bíróság az árfolyamtól függetlenül, a két fél anyagi viszonyainak a mérlegelése útján állapítja meg a visszafizetendő összeg valorizált értékét.

Váchartyáni várhegy. Ha igazolni tudja, akkor megilleti. Szolgálati úton kell felterjeszteni a kérelmet.

Brassó. Lehetőleg friss nyomozásokat közlünk szívesen, de, amint a tanulságos nyomozások rovataiban megfigyelheti, régi nyomozásoknak is helyt adunk, ha egyébként alkalmasak a közlésre. Fődolog az, hogy tanulság és érdekesség legyen bennük. Küldje csak be.

Fogházor. A gyulai alispáni hivatalban őrzik. Ha ott nem tudná megszerezni az okmányokat, akkor az illetékes községi előljáróssal vagy más, szavahihető tanúkkal igazoltassa.

Poroszló. 1. Az 1925. évi XLIII. t.-c. — a halászati novella — kifejezetten sehol sem mondja ki, hogy éjszaka is szabad halászni, de nem is tiltja azt. Erre vonatkozólag az 1888. évi XIX. t.-c. 62. §-ának b) pontja állapította meg annak idején tilalmat, ezt azonban a hivatkozott új halászati törvény 30. §-ának 2. bekezdése hatályon kívül helyezte. Tekintettel tehát arra, hogy az éjszakai halászatot tiltó jogszabály hatályban nincsen, kétségtelen, hogy a halászat éjjel, ha azt a törvény által megengedett naptári időben és eszközökkel halászatra jogosult egyén üzi, megengedett dolog s kihágást nem képez. 2. A folyó évi 11. sz. Csendőrségi Közlönyben erre vonatkozólag rendelet jelent meg.

Döbörhegy. Olvassák el legutóbbi számunkban „Ujjas vállgallér” jellegre küldött üzenetünket.

Megértés. 1. Elvileg lehet. 2. Budapest, Vár, Bécsikapu-
tér 4. sz. 3. Írja meg, ki az A), ki a B) és hogy a kettő között miféle a kapcsolat. Nagybetűkről nem tudunk véleményt mondani.

Érdeklődő. Önt az egészről csak annyi érdekelheti, amennyit a múlt évi 19. számunkban „Szenvedő alany” jellegre megírtunk, olvassa azt el. Már régen életbelépett.

Háromszín. 1. Az illetékes csendőr kerületi parancsnoknál létszámfellett tartják nyilván, de élelmezési állomány szempontjából a koronaőrséghez tartozik. 2. Az előléptetési ügyét adja elő kihallgatáson. Kérje, hogy ügyét tegyék át az illetékes csendőr kerületi parancsnoksághoz s onnan döntésre a belügyminiszter úrhoz (VI. c. osztály) terjesszék fel. A palotaőrség egyik tagjának törzsőrmesteri előléptetése kivételesen ezen az úton megtörtént. Ha bizonyos előléptetési feltételeknek a csendőrség szempontjából esetleg nem felel meg, az önhibáján kívül, a koronaőrséghez való vezénylése folytán történt. 3. Ezt az ügyet is kihallgatáson adja elő. Amennyiben ön élelmezési szempontból a koronaőrség állományába tartozik, a kedvezményes vasúti utazásra jogosító arcképes igazolványa ügyét is az ottani gazdasági hivatalnak (számadó testnek) kellene elintéznie, ha azonban ennek akadálya volna, akkor az ügyet szolgálati úton a belügyminiszter úrhoz (VI. b. osztály) kell eljuttatni. Általában minden ilyen kétséges ügyében kérje a jelenlegi előljárót arra, hogy a csendőrség-fel való kapcsolat felvétele útján tisztázzák a tisztázásra szoruló kérdéseket.

Egyedüli magyar hangszergyár az országban!

Általánosan elismert! Világmárka! Hegedű, tárogató, harmonika és az összes vonós és fúvós hangszerek. Romlott hangszerek javítása. Zenekarok felszerelése közvetlen a gyári áron. Árajánlatot ingyen küld az

Első Magyar Hangszergyár STOWASSER

kir. udvari szállító, a Rákóczi-tárogató feltalálója. — Bpest, II., Lánchíd-u. 5.
Alapítattott: 1770. évben. Csendőröknek kedvezményes részletfizetés!

FUCHS SÁNDOR

Csendőrségi és egyenruházati
felszerelési cikkek szaküzlete

BUDAPEST, VI, Gr. Zichy Jenő-u. 24.

Cégemnél a legjobb minőségű árút, legolcsóbb készpénzárban felár nélkül, a legkedvezőbb részletfizetésre vásárolhatja.

Árjegyzéket, szövetmintákat, legolcsóbb ármejelöléssel, kívánatra azonnal és teljes készséggel küldök.

Ditró. 1. Csak a feleség és a 15 éven aluli gyermekek utazhatnak közös útlevelemmel. 2. 14 aranykorona. 3. Budapest, Teréz-körút 34.

Örökös. A külügyminisztériumba adjon be kérvényt (szolgálati úton), leírva abban részletesen mindazt, amit nekünk megírt. A külügyminisztérium azután érintkezésbe lép az amerikai külképviseleti hatóságainkkal s gondja lesz reá, hogy az ön jogos érdekei csorbát ne szenvedjenek, vagy ha visszaélés történt, az amerikai hatóságok azt a lehetőség szerint reparálják.

Könyi. Az ezredparancsnokság csapatparancsnokság. A csendőr kerületi parancsnokság is annak felel meg. Háború idején is, mert a csendőr kerületi parancsnokság jellege és hatásköre békében és háborúban azonos.

Sámson. A vitézzé avatás egyelőre szünetel. Amikor újra be lehet adni kérvényeket, arról szolgálati úton nyer majd értesülést.

Útlevél. A rendőrség valószínűleg megkapta már a rendeletet, amely szerint tiszték részére csak egy évre állíthatnak ki útlevelet, de ezt is csak Európa területére. Ha valakinek egy évnél hosszabb időre, vagy a tengeren túlra kell az útlevél, akkor arra előbb a belügyminiszter úrtól (VI. c. osztály) engedélyt kell kérni s az engedély alapján lehet azután az útlevelet kiállítani.

Gyöngyvirág. 1. Május 1-én volt 4 g. tiszthelyettesi előléptetés, előreláthatólag június 1-én is lesz annyi, ahány úres lesz. Eddig egy van. 2. Folyamatban vannak ezek a tárgyalások. 3. Irjon Daróczy István családtörténetírónak (Budapest, Márvány-utca 12.), válaszbélyeget csatoljon.

H. A belügyminiszter úr (VI. c. osztály) bírálja el a beérkezett iratok alapján, hogy felülvizsgálat alá állítják-e vagy sem. Ha méltánylást érdemlő körülmények forognak fenn, a tényleges szolgálatban akkor is meghagyhatják, ha a betegeskedése hat hónapig tartott.

Igazol. Budapest, Veres Pálné-utca 11.

Családos. A folyó évi 10. sz. Csendőrségi Közlönyben megjelent 71.926/VI. b. 1930. sz. B. M. rendelet 5. §. 3. pontjának 3. bekezdése a balatonfüredi gyógyháza beutaltakra általánosságban vonatkozik, nemcsak a honvédség és az államrendőrség tagjaira. A főszolgabíró, aki egyben fürdőbiztos, kilátásba helyezte, hogy a legénységi állományúak a szobán forgó díjakat nem fogják fizetni, ez azonban még nem bizonyos. A balatonfüredi csendőrgyógyház annyi gyógyulási és üdülési lehetőséget nyújt, hogy még a gyógy- és zeandij beszámításával is nagyon olcsó az ottani üdülés. Természetes, hogy több családtaggal üdülőknek már számottevő összeget kell kifizetnie, de még mindig hol van ez az összeg attól a pénztől, amit másutt kellene egészen egyszerű üdülési lehetőségek fejében is elveszetegetni. A nagycsaládú embereknek azzal számolniuk kell, hogy a család üdülése, gyógykezelése még a legelőnyösebb feltételek mellett is komoly pénzbe kerül.

Mór. Dr. Péchy Gyula ny. alezredes címe: Budapest, I., Pálya-utca 15.

P. J. őrn. Tartalékos főhadnagy volt, címe ismeretlen.

Ember küzdj és bízza bízál. 1. A vāmórséghez belátható időn belül nem lesz felvétel. Próbálja meg, adja be annak idején a nősülési kérvényét nálunk. Lehet, hogy a körülmények lehetőséget nyújtanak az engedélyezéshez. 2. Ez nem vonatkozik a csendőrség tagjaira, de a honvédségnél is hatálytalanították. 3. A csendőrségi szolgálati ideje a nyugdíjába be fog számítani, csak arra ügyeljen, hogy megszakítása ne legyen.

LEGÉNY A GÁTON.

— Regény —

15.

ÍRTA: BARÉNYI FERENC.

Csaholva, boldogan rontott ki Mester az irodából. Jolán hiába csitította, nem bírt vele. Úgy látzik megérezte a kutya, hogy az érdeklődés központjába került. Fel-alá loholt és hol Jolánra, hol Fürth doktorra ugrándozott, míg végre aztán elcsendesülve, megállapodott a hátuljövő Venyige bácsinál, ki természetesen nem maradhatott el ilyen fontos alkalomról. A fényképezés elképzelhetően mulatságos volt. Eleinte persze sok baj volt a kutyával. Hiába állította Jolán vigyázásba, ha Fürth doktor rákapta a fényképezőgépet, felugrott és megugatta a doktort. Nem volt más megoldás, mint hogy Jolánnal együtt fényképezze le. Így, már nyugodtan türte Mester a megörökítést, csak fekete bogárszeme villogott kajánul, mintha tudta volna, hogy milyen nagy meglepetést fog szerezni valakinek, aki esodálkozva fogja majd nézni a képét: — Hát ez a Mester!? Hiszen ez nem mázoló, sem festőművész, hanem egy kedves kis kutya. — És Mester nagyon meg volt elégedve magával. Amikor minden különösebb mozzanat nélkül átesett a megörökítés nem mindennapos műveletén, vígan kibicelt Fürth doktornak a további felvételeknél. Jolánról több felvételt csinált a doktor és végül minden szabályozása ellenére lefényképezte Venyige bacsit is.

Pár nap múlva elkészültek a fényképek. A legsikerübb fénykép hátára ráírta Jolán, hogy ez a Mester. Se mázoló, se festőművész, csak egyszerű kis pulikutya. De olyan hűséges, hogy egynémely valakik példát vehetnének tőle. Nemesak híven kitartott mellette a balatoni nyaraláson, de még utána is jött, olyan messziről — gyalog. És azóta folyton vele van, olyan hűséges, amilyen csak kutya lehet. Egyebet nem írt, borítékba zárta a fényképet és ezer reménnyel indította el útjára. Elindult a levél, de amíg a hosszú utat megtette, nagyot fordult a világ.

13.

Gál őrmester és Szeliczky őrsvezető lázas munkában voltak, amikor a postát az irodába hozták. Csodálkozó mosoly röppent el Gál Imre arcán, amikor a borítékon Jolán kezeírására ismert. Már a papírvágókés után nyúlt, hogy felbontsa, de aztán mégis félretette a levelet. Majd később, ha ráér; most még nagyon sok a dolga.

Borbolya jött be, szürke katonasapkát tartott a kezében. Szokott tréfás modorában köszöntötte Gálékat, de most

Hegedű
armonium
Tárogató csak itt a valódi
Cimbalom
Harmonika
Citera

és az összes legjobb hangszerek, továbbá a legjobb rádiókészülékek csakis itt a gyárban kaphatók.

Művészesen javít, legjobb hurokat készít. Árjegyzéket ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab. hangszergyára
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.

Egyedüli magyar hangszergyár az országban Csendőrségnek részletfizetés kedvezmény

Fényképezőgépek

prizmás látcsövek

6—12 hónapig terjedhető részletfizetésre készpénzárón, ellenőrizhető eredeti gyári árjegyzék szerint.

HATSCHKEK és FARKAS
optikai és fényképezési szaküzlet

BUDAPEST, IV., Károly-körút 28. (Közp. városháza épületében).

Fiók: VI., Andrassy-ut 31. (Nagymező-u. sarok.)

Kérje legújabb nagy képes árjegyzékünket.

mintha valami keserű mellékíze lett volna a tréfálkozásnak.

— No, ti aztán szép katonák vagytok, — szolt a sapkát az asztalra csapva. — Mindenki tibennetek látta az igazi katonát és most, amikor igazában vitézkedni kellene, most a szegény polgári embert külditek a háborúba.

Gál és Szelniczky lehajtott fejjel, sötéten néztek maguk elé. Tárgyalták ők ezt már maguk között, nem is egyszer, hanem sokszor, amióta a mozgósítási parancs megjött. Mind a ketten nagyon vágyódtak a háborúba, mentek is volna már az első bevonulókkal, de fegyvelmezetségük megértette velük, hogy a háborús időkben a katonának ott kell megállnia a helyét, ahová előjárói állították. A csendőr a legjobb katonája, a legfegyvelmezettebb. Éppen azért be kellett látniuk, hogy, különösen ezekben a nagy időkben, nem tehetnek mást, csak amit a parancsnokuk parancsol. De azért becsyágyó önértéküket nagyon bántotta a dolog. Szinte röstelték.

Gál cigarettával kínálta Borbolyát és Szelniczky gyufát gyújtott neki. — Persze, ti itt maradtok, de engem elvisznek, szegény családapát, — folytatta Borbolya ugyanazon hangnemben és rágyújtott. Míg felszívta a gyufa lángját, megszerkesztett a szájában a cigarettát. Nagyon szippantott és amikor orrán-száján kifújta a füstöt, tréfásan hunyorítva igazította ki előbbi mondását: — ...leendő családapája.

— Mikorra várjátok? — kérdezte Gál Imre olyan igyekezettel, amelyen meglátszott, hogy másra akarja terelni a szót.

— Három hét múlva — felelte Borbolya s elkomolyodva sóhajtott: — Ki tudja, mire születik meg szegény poronty...

A bizonytalan jövő megérzése ült rá mindhármuk lelkére. Jó ideig hallgattak, amíg aztán Borbolya a hamutálcába gyúrta a cigarettát és megadással mondotta: — Hát ez már így van. — A két jóbarát vállára tette a kezét és szemükbe nézett: — Remélem, hogy nem vettétek komolyan, amit az elébb mondtam. Tréfa volt csak. Hiszen tudom én, hogy ti vagytok az igazi katonák, már a békében is háborúskodtatok. Így van ez rendjén. Dehát nem azért jöttem, hogy nektek napszámra karatyoljak, amikor ki sem látszik a fejetek a sok dologból. Búcsúzni jöttem...

Sötét gond komor árnya szállt a szemére, amint tovább beszélt: — Mint jóbarátaimhoz fordulok hozzátok egy kéreessel...

Gál és Szelniczky baráti készséggel biztatták: — Tessék. Nagyon szívesen teljesítjük.

— Bizonytalan sorsba megyek, fiúk. Itt marad a feleségem magában. Amióta Gizi férjhez ment, Berta néni is elköltözött a városba, nincsen Etának senkije... Arra kérlek, viseljétek gondját, ki tudja, hogy fordul a világ kereke. Az ilyen gyámoltalan asszony olyan egyedül áll, mint a viharban a nádszál... Fiúk, óvjátok, védelmezzétek a feleségemet, meg a fiamat... — A sapkája után nyult és a szeme felvillant, ahogy mondotta: — mert fiú lesz, tudom.

— Nyugodtan mehetsz, Matyi — válaszolt Gál Imre komolyan —, gondját viseljük a feleségednek, meg aztán majd a kis fiadnak is.

Két erős férfikéz meleg szorítása pecsételte meg a baráti fogadalmat, mely könnyebbé tette a Borbolya lelkére szakadt gondot: — No szervuszatok! Áldjon meg az én Istenem!

— Isten veled, Matyi! — búcsúztak Gálék — jó szerencsét!

Borbolya a fejére tette a sapkát és legényesen a jobb szemére vágta: — Annyi szent, hogy nem állhat valami jól a

monarchia hadseregének a dolga — kacagott fel régi mókás kedvén —, ha már én kellek nekik. — Még egyszer kezet szorított barátjaival és vígan dúdolva ment kifelé. A mozgósítás diadalváró mámorában fogant nótát dúdolászta: — Megállj, megállj, kutya Szerbia! Majd megtanít a monarchia...

Gálék a kapuig kísérték. Amikor az őrsirodába visszatértek, komoran néztek egymásra. Szelniczky nem szolt egy szót se, Gál mégis felelt neki arra, amit a szeméből kiolvasott: — Mi nem mehetünk, nekünk itt a helyünk, itt kell maradnunk.

— De meddig? — fakadt ki idegesen Szelniczky. — Mindenki elmegy. A behívókat már mind megkapták. Mindenki elmegy. Nem marad itt ember. Semmi dolgunk sem lesz...

— Ne félj te attól, — legyintett Gál őrmester a kezével és távolbanező szeme elkomorodott: — Lesz itt munka elég, csak győzzük.

— Igen, de — vágott a szavába Szelniczky idegesen, — ez nem harctér. Pár hónap múlva vége lesz a háborúnak és mi itt maradtunk a sutban. Elbújhatunk szegyenletünkben, ha majd aztán kérdik, voltunk-e a harctéren?... Mit felelünk akkor?

Gál őrmester lemondóan húzta meg a vállát: — Mit? Azt, hogy itt voltunk a beosztási helyünkön, hogy a kötelességünket teljesítettük. — Vontatottan, lassan mondotta ezt, mert maga is érezte, hogy mennyire bizonytalanná lett a hangja. Hiszen nem azt válaszolta Szelniczkynek, amit belül a szíve mélyén érzett. Dehát hogy bírt volna akkor ennek a magyarba oltott lengyelnek harctérré ragadó háborús lelkesedésével, melyet egyre szított az őseitől átöröklött vakbuzgó muszka-gyűlölet, ha elárulja neki, hogy az ő lelkében is már magasra lobbant a harcikedv lángja. Annyira, hogy már a lelkét égeti a belső tűz és attól fél, hogy nem tudja magábafojtani. Szívese, teste-lelke, minden ina-izma duzzadó erőtlől remegve áhította a vitézi tusát.

Tehetetlenül álltak ott, mint két megláncolt óriás, ki nem tud erejével élni. Ellenállhatatlanul vágyódtak a háborúba és nem mehetek. Ezen keseregtek, mert nem is sejtették, hogy a háború eljön hozzájuk.

14.

Özönvíznek hatalmas áradata gyanánt hömpölyög a nagy orosz hadsereg Magyarország felé. Mohó elnyeléssel fenyegette, mint a még szárazon maradt árva szigetet a földéhes árvíz. Vadul törtek előre az ellenséges hadak, abban bizakodtak, hogy most már nem ütköznek akadályba. Nagyon tévedtek. Mint ahogyan a viharos tenger vad hullámait visszaveri a parti kőszirt, úgy állt hazánk fenyegetett határán a magyar csendőr, sziklaszilárdan. A Kárpátok taraján, ahol három ország felé lehetett ellátni, vigyázott Gál Imre őrmester marknyi hadával.

Amikor híre ment, hogy jönnek az oroszok és a lakosság menekülni kezdett, egyszerre csak beköszöntött a laktanyába Krizsán, a medveölő: — Hallottam őrmester úr, hogy jönnek a muszkák, hát bejöttünk...

Ezer dolga közül felnézett Gál őrmester: — Hát maguk is megszaladnak, mint a vénasszonyok?

Krizsán arcán kipirosodott a hajdani medvepofon helye: — Dehogy futunk, őrmester úr. Hát olyanoknak gondolt minket. Eljöttünk az őrmester úrhoz, hogy szolgálatra jelentkezünk. Most, amikor veszélyben a haza, minden itthonmaradt férfi fegyvert kell hogy fogjon. Látom, kevés az embere, hát talán hasznunkat veheti...

CLIO LIMONÁDE TABLETTA
a kellemes üdítőital!
ÁRA: 10 fillér. = MINDEN FÜSZER- ÉS CUKORKAÜZLETBEN KAPHATÓ.

SÁRGA JÁNOS
ÉKSZERÉSZ, ÓRÁS, MŰÖTYÖS
KIRÁLYI UDV. SZÁLLÍTÓ
ALAPITVA: 1895. KOLOZSVÁR
BUDAPEST, IV. KIGYÓ-UTCA 5.
KÉPES ÁRJEGYZÉKINGYEN · KLOTILD PALOTA

KATONAI ESŐKÖPENY gummizott kaki-szövetből, csuklyával **P45**

KÖRGALLÉR minden hosszban csuklyával **P 50**

Négy havi részletfizetésre is kaphatók

PANNONIA gummikereskedelmi Rt. Budapest VI., Andrásy-út 19. Tel. Aut. 268-54

A töltőtollat ma már senki sem nélkülözheti, aki írásmunkával foglalkozik, legkevésbé a csendőr.

A legjobb töltőtollak dús választékban **TURCSÁNY ANTAL** töltőtoll és papírkereskedésében Budapest, VIII., Üllői-út 2.

Gál őrmester felugrott és lelkesülten rázta meg Krizsán kerges jobbkezét: — Isten hozta, Krizsán! Derék csalog. Hányan vannak?

— Huszan, hát csak az öregek, akik itthon maradtunk. A fiatalja már elment a táncba, még a mozgósításkor...

— Az öccse is?

— Iván? Már Szerbiát tapossa...

Kimentek az udvarra, ahol Gál őrmester üdvözölte Krizsán embereit. Kemény, kipróbált medvevadászok, akik nem ijednek meg a maguk árnyékától, de még a másétól sem. Igaz, hogy akadt köztük már fehérhajú nem egy, de azért valamennyi erős, elszánt ember. Gál őrmester nagyon megörvendett nekik, mert bizony nagy szüksége volt puskás emberre. Kapott ugyan az őrs megerősítésül öt csendőrt és tíz népfőkelőt. Utóbbiak persze már deresedő, idősebb emberek voltak, de mégis később valamennyien derék, jól használható katonáknak bizonyultak. Igaz, hogy ennyi ember szájának sok, puskának kevés, de Gál őrmester mégis meg volt elégedve. Mem szántotta rá, hogy így megszaporodik az őrs. Máról-holnapra lett tíz csendőre, tíz népfőkelője és húsz medvevadásza. Összesen negyven ember. Negyven puská mégis csak valami. Ennyivel már remélheti, hogy meg tud felelni a kapott parancsnak, hogy körletét védje meg, amíg a hadseregünk megérkezik.

Gál őrmester meghagyta Juli nélinek, hogy vendégelje meg a medvevadászokat és azután a többieknek is adjon enni, mert étekezés után mind elmennek. Azután Krizsánhoz fordult: — Maga jól tud oroszul, ugye?

— Hogyne — felelte Krizsán mosolyogva —, hiszen rutén vagyok, oroszíthó; de a mi papunk magyarul misézik. Magyarok vagyunk mi már régóta...

Gál őrmester elgondolkozva bölintott rá s aztán félrevonta Krizsánt: — Eppen jókor jött, Krizsán. Ilyen ember kell nekem éppen...

Krizsán önértetének jól estek Gál őrmester szavai. — Tessek parancsolni, őrmester úr, — szolt készségesen, — hiszen azért jöttem, hogy őrmester úrnak szolgálatjára legyek...

— Nézze csak Krizsán, az orosz hadsereg felől nincsen semmi hírem. Vannak hírek, de ezek csak a rémhírek, amiket most terjesztenek. Nekünk biztos hírek kellenének az orosz hadsereg helyzetéről. Mennyien vannak, mennyi a gyalogság, mennyi a lovasság, van-e tűzértség...

— Értem, őrmester úr, ki kell kémlelni az ellenséget.

— Úgy van.

— Vállalom, őrmester úr, megyek is.

— Ne siessen — tartóztatta Gál őrmester —, előbb egyék.

— Köszönöm — felelte Krizsán tarisznyájára ütve —, van kenyérem, szallonám egy hétre való. Inkább sietek, nehogy a beste muszkák megelőzzenek.

— Jó — intett Gál őrmester. — Aztán igyekezzék, hogy egy élő muszkát hozzon. Nem nagy dolog ez magának. Vitt maga már medvét is, hát hozhat most eleven muszkát...

Krizsán elmosolyodott, de látszott rajta, hogy nem értette meg Gál őrmestert.

— Úgy értem, hogy egy orosz katonát fogjon — magyarázta Gál őrmester, — és azt élve hozza el, hogy kikérdezhesük. Ha kicsit megszorítjuk, kivall az mindent az orosz hadseregről...

Krizsán nevetett: — Most már értem. — Megfordult és menni készült. — Isten áldja őrmester úr!

— Csak nem akar egyedül menni? — ütközött meg Gál

őrmester. — Feltétlenül vigyen magával legalább egy embert. Hát, hogy tudná segítség híján a foglyot elhozni?

Krizsán a tarkójára lökte zergeszakallas kalapját és egy pillanattal gondolkodott. Ezalatt végigfutott a szeme a medvevadászokon. — Nem kell senki — szolt aztán helyrebillentve a kalapot. — Gyorsabban tudok járni, ha magam vagyok. Még nappal kell megnézni a muszkákat, különben nem látok semmit belőlük.

— De ha valami baja esne — figyelmeztette Gál őrmester.

— Sose féltsen, őrmester úr, — szolt Krizsán elbizakodottan. Medvevadász vagyok, katona is voltam, tudom, hogyan kell ezt csinálni.

Gál őrmester nem akart ellenkezni; a kapuig kísért Krizsánt és közölte vele, hogy hol fogja megtalálni, ha visszatér.

— Estére visszajövök — jelezte Krizsán elmenőben. — Isten áldja, őrmester úr.

— Jó szerencsét, Krizsán, — búcsúzott Gál őrmester és gondolataiba mélyedve ment az irodába. Mindent átgondolva, észbe jutott Borbolya felesége. — Milyen jó most, — gondolta, — hogy pár nappal ezelőtt, amikor a golya kepelni kezdett, a városba szállította Etát a kórházba. Most nem tudna vele mit kezdeni. De a Borbolyák lakására vigyázni kell, nehogy tolvaja akadjon. Rögtön intézkedett is. Bús Ambrus csendőrt már előzőleg kijelölte, hogy két népfőkelővel a laktanyában marad, míg ők elmennek. Most aztán a lélkére kötötte, hogy gondja legyen a tanítólakra. Juli nélinek is meghagyta, hogy időnként nézzen át a Borbolyák lakásába, s aztán jól zárjon be minden ajtót.

Amíg Gál őrmester az irodában elrendezett mindent, Szelniczy három lóra felmálházza a tartaléklőszert és az élelmet. A medvevadászok, nagy örömkre, katonapuskát kaptak. Aztán valamennyien felszereltek és a kis csapat vígan indult a határra. Ott felvonultak az emlékezetes hágó fölötti magas hegyre, mely fölényesen nézett le a meredek völgyön Bukovinába.

Gál őrmester három rajra osztotta kisdad hadát, amelyke arányosan elosztotta a medvevadászokat. Az első rajt a most jött Kovács Kálmán őrsvezetőre bízta, a másodikat Kesernye Bálint csendőrré. A hegygerinc lejtős részét szállatta meg a két rajjal és minden emberét ő maga helyezte el a borókabokrok közé, hogy az ellenség szeme elől jól el legyen takarva. Mindegyikkel gödröt vájtatt és azt kötörmeléssel körülakatta, úgy, hogy mindenki biztonságosan elrejtőzve tudjon az ellenségre szabadon kilőni. Mindkét oldalra és előre megfigyelő őrszemeket küldött. Az arconval mögött kétszáz lépésnyire volt egy sziklabarlang és amögött egy sűrű fenyőkoszorútól elrejtett teknő képezett a hátra lankásodó hegy. Ide helyezte el Gál őrmester a tartaléknak szánt harmadik rajt Szelniczy Kázmér őrsvezető parancsnoksága alatt.

Hirtelen egyre hangosabbra váló motorbúgás hallatszott a magasból. Valamennyien a nyakukat meresztve kíváncsian néztek felfelé, de nem láttak semmit, csak az alkonyattól szürkülő égboltozatot. Egyszerre a fenyőcsúcsok sötét keretéből kivált egy világostestű gépmadar és mint a kiterjesztett szárnyú kőszáli sas, méltóságosan ringott a levegőben. Acéltestéről messzire rikított a piros és a fehér karika, melyben egy kék pont sötétlett, — orosz repülőgép. Szájtátva bámultak, mint a csodát, hiszen a legtöbbje most látott először repülőgépet. Az elevenebbek hamar észbekaptak és puskájukat lövésre emelve, fel akartak ugrálni.

„KRONOSZ“ óra és ékszerkereskedelmi Rt.

A Societé Horlogère de Porrentruy Phénix Watch Co, Juilliard et Cie Cortébert és La Chaux de Fonds Cortébert Watch Co svájci óragyárak magyarországi képviselője

BUDAPEST, Kossuth Eajos utca 4. szám. 1. emelet, 2. ajtó.

ajánlja a m. kir. honvédségnél, a m. kir. államrendőrségnél szolgáló óra gyanánt forgalomba hozott és **kítűnően bevált Phénix és Cortébert gyártmányu szolgálati-zebrákát, valamint Luxor ébresztő órákat.**

A Phénix és Cortébert órák, valamint a Luxor ébresztő óra a m. kir. csendőrség tagjai által közvetlenül a cégtől rendelhető meg levelezőlapon, vagy levélben a pontos cím és személyi adatok megjelölésével. Az első részlet a megrendelést, illetve az óraleszállítást követő hó 1. napján esedékes. — Róktáron tart ezenkívül mindenemű arany-, ezüst- és ékszerárut a legmérsékeltbárakon és kívánatra, levélbeli megkeresésre, megbízottját gazdag választékkal küldi vidékre is.

A **Phénix** és **Cortébert** órákvalódi **svájci gyártmányok**, tiszta nikkel tokban. 15 rubinos szerkezettel bírnak és **10 évi jótállással havi 5 pengős** részletfizetéssel mindössze **30.— P-be** kerülnek

A Phénix és Cortébert órák fölülte állnak minden más hasonló gyártmányu óráknak. Teljesen pormentesen zárnak és ugy lovaglásnál, mint bármilyen erősebb rázkódtatás mellett is a lehető legponosabbak, ezért **szolgálati célokra különösen alkalmasak.**

A Luxor ébresztő német gyártmány. csinos külsővel, erősen világító számlappal és ismétlő ébresztő szerkezettel bír. Ára — ugyancsak 6 havi részletfizetésre — 24.— pengő.

Megrendelő katonai parancsnokságokól számtalan elismerést és meglegedést nyilvánító levél birtokában van a cég.

— Feküdj! — vezényelte harsányan Gál őrmester. — Nem szabad löni! Mindenki hasra! Bújjanak a bokrok alá, hogy meg ne lásson bennünket!

Gál őrmester maga is elbújt egy sziklára hajló fenyő ágai közé. Mukkanás nélkül feküdtek így elbújva, míg az ellenes repülő, mint a vércse a baromfiudvar fölött, leselkedve keringett fölöttük. Örökkévalóságnak tetszett, amíg, szinte a lélekzetüket visszafojtva, némán hasaltak, amíg aztán a karcosú gépmadar hirtelen délnyugatnak fordult és mind kisebbre válva, lassan eltűnt a szemük elől. Megkönnyebbülten lélekzetek fel és nagyot nyújtózkodva megtárgyalták a nagy eseményt, a repülőgépet. — Orosz volt? — kérdezte az egyik népfölkelő. — Az. — felelte a másik.

— Kár, hogy nem engedte az őrmester úr — jegyezte meg a harcsabajuszú Döme népfölkelő, — mégis csak jó lett volna egy pár golyóbist beléereszteni! Milyen nagyot zuhant volna!...

Gál őrmester meghallotta Döme megjegyzését. Odament a beszélgető népfölkelőkhöz: — Azt hiszi, Döme, hogy eltalálta volna? — kérdezte meg Dömét.

— El én, őrmester úr, — jelentette a deresbajuszú Döme a kék szeme csak úgy ragyogott a túltengő önbizalomtól.

Gál őrmester elmosolyodott: — Mit gondol, milyen magasan volt?

Döme húzogatta a vállát: — Hát... hát úgy torony-magasságra...

(Folytatjuk.)

A víg özvegy öt pengője.

(A Csendőrségi Lapok pályázata.)

Özv. Szürdaróc Jánosné új lakójától, Falas Adorjántól május hó 4-én 5 pengőt kért kölcsön s azért a szövetkezetben ugyanazon a napon cukrot és teát vásárolt s azzal este több legényt megvendégt. Amikor a legények az özvegytől eltávoztak s az utcára értek, közülök az egyik — Bendó Pál — azt mondta, hogy jó lakója van a víg özvegynek, lesz mit falni, míg itt lakik ez a marha Falas.

Falas, akit a legények nem ismertek, épp hazatérőben volt s e kijelentést meghallotta. Felháborodásában bement az özvegyhez s a kölcsön adott öt pengőjét visszakövetelte, amit azonban az nem tudott visszaadni. Erre Falas a megmaradt cukrot, teát s egy kis üveg rumot az öt pengő fejében magához vette. Az özvegy erre felnyitotta az ablakot s torka szakadtából ordítani kezdett „segítség, segítség, rabló”. A kiabálásra sokan a ház felé tartottak, mire a megszeppent Falas a másik utcára nyíló kis kapuhoz rohant, ahol Újságos Pál levélhordó őrizetlen kerékpárján menekülni ügyekezett. Közben a tea és cukor a sáros úton kiszóródott, a rumos üveg is összetört.

A levélhordó, aki időközben a szomszéd házból kijött, észrevette, hogy kerékpárján valaki elhajtott s utána iramodott, de nem tudván teljesen beérni, táskáját utána dobta, amire Falas a kerékpárral az árokba fordult. A kerékpár összetört, Falas 8 napon belül gyógyuló sérülést szenvedett.

Falas ezeketán haza akart menni, de lakásának ajtaját zárva találta, s holmija ott feküdt az udvaron, télikabátja azonban hiányzott. Bármennyire kérlelte, az asszony nem engedte be s arra a kérdésre, hogy hol van a télikabátja, azt mondotta, hogy azt, ha megfagy sem adja oda, amíg a cukrot, teát, rumot vissza nem adja. Falas erre elment, hogy a csendőrségnek jelentést tegyen s amíg odajárt, valaki a holmija közül egy pár cipőt elemelt.

Kit, milyen büntetendő cselekmény gyanúja terhel és miért? A választ a megfelelő §-okra való hivatkozással indokolni kell.

Megfejtést csak a csendőrség legénységi egyéneitől fogadunk el. Határidő: június 10.

A legjobb pályázatot közöljük s szerzőjét egy szép ébresztőórával jutalmazzuk. Az eredményt június 20-i számunkban közöljük.

Megfejtés.

A folyó évi 12. számunkban közölt nyomozási feladatunk helyes megfejtése a következő:

A feladat megfejtésénél elsősorban a „mi történt” kérdését kell eldönteni. Erre vonatkozólag a hulla helyzete, a rajta talált külsérelmi nyomok és a helyszín általános adatai nyújtanak felvilágosítást, s ezekből megállapíthatjuk, hogy gyilkosság történt.

A továbbiakban azt kell megállapítás tárgyává tenni, hogy ami történt „miért” történt, miért követte el a tettes a bűncselekményt, vagyis mi volt cselekményének indító oka? A rendelkezésre bocsátott adatok szerint a bérlő meggyilkolásával egyidejűleg a szobából a pénz is eltűnt, kétségtelen tehát, hogy a tettes a pénz megszerzése végett gyilkolta meg a bérlőt s így a tett indító oka vagyoni haszonszerzés volt.

Ez alapon a gyanú ifj. Kovács Józsefre, az elhalt unokaöccsére irányul, mert elsősorban neki volt érdeke a pénz megszerzése. Ily általános indítók azonban legtöbb egyénnél fennforoghat, éppen ezért a gyanút a többi számításba jöhető egyénekre is — az elhalt gazdasszonya, a gazdasszony völegénye és az éjjeli őr — ki kell terjeszteni, annál is inkább, mert a pénz megszerzése — a házassággal kapcsolatos kiadások fedeztetése végett — a gazdasszonynak és völegényének is érdekében állhatott.

Az indítók fennforgása azonban csak pusztán gyanúokat képez s bizonyító erővel nem bír, szükségesnek mutatkozik tehát olyan adatok beszerzése, melyek megmutatják, hogy a

Vigyázz!
mert nem minden fém tisztító
Sidol

BUTORT ÖN IS

olcsó, áron vásárolhat
10-15-20 havi hitelle

TOMORY és TSA butoráruházban,
IV. Veres Pálné-u. 7.

(Apponyi térenl). — A csendőrség tagjainak kivételes kedvezmény.

Közgazdálkodásokban
és magánháztartásokban

a jó kávé nélkülözhetetlen

— Ujból szállítjuk a békebeli eredeti 3 és 5 kilós plombált zsákokban. —

3 kg. SOERABAJA kávékeverék ára P 23. — 5 kg. SOERABAJA kávékeverék P 38. —

Költségmentesen leszállítva, ingyen csomagolásban, kívánatra 3 havi részlelőfizetésre. — Kérje ingyen árjegyzékünket összes gyarmatárunkra.

FIUMEI KÁVÉBEHOZATALI TÁRSASÁG BUDAPEST, V., FERENC JÓZSEF-TÉR 5.

REFORM RUHÁZATI R.-T. BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-ÚT 7. (Félemelet).

Szíves tudomására hozzuk igen t. vevőinknek, hogy **nagy pünkösdi vásárunkat** május hó 15-től június hó 7-ig tartjuk meg. — Rendkívül dús választéku női tavaszi kabát, **feltűnően jutányos árak** mellett fogjuk továbbá férfi- és gyermekfelöltő-, öltöny-, tavaszi divat- és mosóárúkeszletünket pünkösdi vásárunk tartama alatt árusítani. **Kedvező fizetési feltételek! — Telefon: Aut. 132-96.**

Árumintákat és egyes ruhadarabokat megtekintésre készséggel küldünk. — Vidéki megrendeléseket aznap ellentűnk!

gyanuba vett egyének közül kiknek állhatott módjában a kérdéses bűncselekmény elkövetése. Ily irányú adatokat

- a) a bűncselekmény elkövetési idejének megállapításából és
b) a végrehajtás módjának mérlegeléséből nyerhetünk.

Az elkövetés idejére a helyszín nyújt felvilágosítást s ez mutatja, hogy a gyilkosság a bérlő lefekvése után történt. Közeli támpontul a hulla állapota szolgál és azon körülményből, hogy a járőr a hullát kihűlt állapotban találta, megállapítható, hogy a gyilkosság a helyszíni szemle előtt több órával történt. Hogy mikor, azt nem állapíthatjuk meg órára kiterjedő pontossággal, de annyit kétségtelenül következtethetünk, hogy öv. Varga Péterné azon állítása, hogy ő a bérlőt 1/3 órával beszélni hallotta, nem valószínű, mert az ágyon fekvő holttest három óra alatt nem hűlhetett ki.

Ez alapon a gyanuba vett egyének alibijét vizsgálva, azt látjuk, hogy ifj. Kovács és a gyilkosság idején valószínűleg nem tartózkodott a tanyán, mert a 8—9 kilométeres útnak éjjel való megtételéhez átlagosan számíthatunk legalább 2 órára, visszafelé jövet pedig a fáradtság miatt esetleg több időre is lehetett szüksége. Miután a beszerzett adatok szerint 23-tól 24 óráig az állomáson tartózkodott, kétségtelen, hogy a tanyáról már 21 órákor el kellett indulnia, s oda csak 2 órákor, esetleg 2 óra után érkezhetett vissza. Nem valószínű tehát, hogy a gyilkosságot ő követte volna el, mert a bérlő halála — a hulla állapotai szerint — minden valószínűség szerint már 2 óra előtt bekövetkezett. Nem járnánk el azonban helyesen akkor, ha vele szemben a gyanút teljesen eljuttatnánk, mert ezek a megállapítások nem kétségtelen tények, hanem csak az adatokból vont következtetések, amelyek az ő tettességének teljes kizárását kellőképpen még nem indokolhatják.

A gazdasszony alibijét vizsgálva, látjuk, hogy ő egész éjjel a bérlő közelében tartózkodott, így a cselekmény elkövetése kétségtelenül módjában állhatott. De épp úgy módjában állhatott azt elkövetni az éjjeli órnak s a gazdasszony vőlegényének, mert alibijük csak 23 órától, illetve 23 óráig tekinthető igazoltnak.

A bűncselekmény elkövetési módját vizsgálva, a helyszíni adataiból megállapíthatjuk, hogy a tettes erőszak nélkül jutott be a szobába. Ez az ajtón keresztül nem volt lehetséges, mert azt a bérlő lefekvés előtt belülről bezárta, de az ablakon át is csak úgy történni lehetett, ha azt a tettes egészen vagy részben nyitott állapotban találta. Az előzmények alapján kizártnak kell tekinteni, hogy az ablakot a bérlő nyitotta volna ki, bizonyos tehát, hogy azt a gazdasszony hagyta nyitva, illetőleg nem zárta be egészen akkor, midőn őt a bérlő az ablak bezárására utasította. Valószínűnek látszik, hogy a tettes ezen körülményről tudomással is bírt, mert nehezen hihető, hogy a különben bezártnak látszó ablakon a behatolást megkísérelte volna.

A szobában a tettes — a bérlő megölése után — a pénzt a bérlő kádjában kereste, ami arra mutat, hogy a pénznek ottlétéről, így annak az íróasztalról való kivételéről tudomással bírt. Ez annál is inkább valószínűbb, mert a kabáton csak a belső zsebnél vannak véryomok, ami azt bizonyítja, hogy a tettes a pénzt keresés nélkül megtalálta. A lábnyomok azt mutatják, hogy a tettes csak ezután ment az íróasztalhoz, így tehát az íróasztal feltörése indokolatlannak látszik, amiből az következik, hogy a tettest a feltörés eszközlésével félvezetési szándék vezérelte.

A pénznek az íróasztalról való kivételéről és a zsebbe való tevéséről csak a gazdasszony bírt tudomással, a bűncselekményt tehát vagy ő, vagy olyan egyén követte el, kivel ezen körülményt közölte.

Ha ez alapon a gyanuba vett személyeket vizsgáljuk,

látjuk, hogy ifj. Kovács és az éjjeli őr nem vehető számításba, mert valószínűtlennek látszik, hogy a gazdasszony ez irányban előttük nyilatkozott, vagy velük a bűncselekmény elkövetésére szövetkezett volna. Sokkal inkább valószínű az, hogy ezeket az adatokat vőlegényével közölte, amit annál is inkább megtehetett, mert a bérlő lefekvése idején a lakásán tartózkodott.

Ezek alapján a bűncselekmény elkövetésével elsősorban a gazdasszony vőlegénye, Balogh Imre gyanúsítható. A gyanú alaposságát igazolja még azon körülmény is, hogy az ablak nyitvahagyásáról csak ő bírhatott tudomással, s csak neki állhatott módjában a bűncselekmény feltűnés nélkül való elkövetése.

Azon körülmény, hogy a gyilkosság színhelyén Szabó János soros éjjeli őr fokosa találtatott, a gyanú alaposságát nem zárhatja ki, mert azt Balogh a közös pitvarból bármikor magához vehette s mi sem volt könnyebb, mint azt állítani, hogy a fokost 23 órákor a szolgálatba induló éjjeli őr kezében látta.

A kertben talált különböző lábnyomok két egyén szereplésére mutatnak, miután azonban a szobában csak egyén járt, kétségtelen, hogy a tettes a gyilkosságot egyedül követte el, bár a kertben a tettesen kívül más egyén is járt. Ez — az adatok alapján — a gazdasszony lehetett, ki — feltehetőleg örtállási szándékkal — követte vőlegényét. A keresztező nyom arra mutat, hogy a kísérő egyén a tettes után ment.

Ezek alapján nyilvánvaló, hogy a bűncselekmény elkövetésében — bár annak közvetlen végrehajtásában nem vett részt — a gazdasszony is részes. Az adatok is arra mutatnak, hogy a bűncselekményre együttesen készültek s a végrehajtásra a kérdéses alkalmat találták legmegfelelőbbnek. Részletes megbeszélést a bérlő lefekvése után a konyhában eszközölhettek, ugyanitt tárgyalhatták meg az elkövetés után a hamis vallomás részleteit is.

Fentiek alapján a bűncselekmény végrehajtása a következőkben rekonstruálható:

A bérlő elalvása után Balogh Imre a fokost magához véve a kertben át menasszonyától kísérve az ablakhoz ment s azt kézzel benyomva azon át bemászott. A szobába bejutva az alvó bérlőt fokosával fejbevágtta, majd az ágy melletti széken lévő kabátból a pénzt magához vette. Ezután, hogy a gyanút magáról elháríthassa, az íróasztalt feltörte, abból — a pénzkeresés látszatát keltve — az iratokat kiszortá, majd a fokos visszahagyása után az ablakon keresztül eltávozott. Távozása előtt az ajtót kinyitva, abból a kulcsot magához vette, amit aztán a kertbeérve el is dobott. A kertből a jövetel útján távozott el, majd — a gazdasszonnyal a hamis vallomás részleteinek megbeszélése után 23 órákor — hazatért s ettől kezdve egész éjjelen otthon tartózkodott.

Beérkezett összesen 58 pályázat. Leghelyesebben oldották meg a feladatot: Füleki József alhadnagy, Toponár. Kolozsvári Gyula tiszthelyettes, Szombathely. Lovász Ferenc törzsőrmester, Debrecen. Vince György őrmester, Tapolca. Kürti Gergely őrmester, Debrecen. Juhász József csendőr, Zsadány.

A fényképezőgépet a szerkesztőségünkben megejtett sorolás alapján Kürti Gergely őrmester (Debrecen) nyerte meg, akinek azt postán elküldöttük.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN szászados.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, VI., Rózsa-utca 111. sz.

Felelős üzemvezető: Györy Aladár.

„CORVIN“ BUTORCSARNOK

Részletre olcsón! Dohány-utca 39.

közalkalmazottak bevásárlási forrása.

BUTOR részletre olcsón VI., 0. Budapest 3. utca

Postások és rendőrség szállítója.

Bútor 20 havi

RÉSZLETRE,
előleg nélkül

NEMZETI BÚTORHÁZ
Dohány-utca 46. (Klauzál-u. sarok)

BUTOR 1 éltre
20 havi részletre

Előleg
nélkül is

Kisipari Butorcsarnok, Dohány-u. 66.